

Recept za odvračanje strank

ALJOŠA GAŠPERLIN

Izboljšanje železniških zvez in pristaniških dejavnosti na Tržaškem z razmeroma nizkimi naložbami je mogoče. Dovolj je obnoviti oz. današnjim razmeram prilagoditi infrastrukturo in potegniti iz predala nekatere že pripravljene načrte, npr. načrt o ti. lahki železnici. Zadnji sporazum so že sklenili pred šestimi leti, ko je deželni vladi predsedoval Riccardo Illy. Predvidena so bila tudi ustrezna finančna sredstva, na tej osnovi pa naj bi nastale nove železniške zveze med Trstom, Miljami in Fernetiči, ki bi bile namenjene tako prevažanju potnikov kot tovorov. Poleg tega bi bilo dovolj odpraviti nekatere železniške prehode blizu Vidma in izboljšati zveze pri Tržiču, ki predstavlja ozko grlo za ves železniški promet v deželi FJK, in že bi se stanje krepko izboljšalo.

Strokovnjak in nekdanji predsednik tržaške Pristaniške oblasti Claudio Boniciolli je včeraj v Trstu iznesel nekaj predlogov, ki so lahko pravi recept za rešitev železniških zvez in rast pristaniških dejavnosti. Predlogi se nanašajo na že obstoječe projekte, ki pa so že več let v predalu. Vanj jih je po izvolitvi deželnega predsednika Renza Tonda leta 2008 stlačil pooblaščen upravljatelj Družbe državnih železnic Mauro Moretti, predsednica Pristaniške oblasti Marina Monassi pa je rade volje zamižala. Razvojni projekti, da ne govorimo o naložbah, so namreč resna stvar, ki jo je očitno treba poglobiti, je menda pomislila, za to pa je potreben čas ...

Sicer je Monassijeva v zadnjih mesecih nešteto krat razglasila, da se promet v tržaškem pristanišču stalno razvija. To potrjujejo tudi podatki, ki jih redno objavlja Pristaniška oblast. Rast prometa in napovedi o še večjem razvoju so bili tudi eden izmed glavnih razlogov, da je dejansko propadla zamisel o gradnji plinskega terminala v Žavljah. Pa vendar.

Za razmah prometa in razcvet pristanišča so neobhodno potrebne učinkovite zveze na kopnem. Dokler pa bo v Trstu še vedno veljala dvojna tarifa za ene in iste storitve (prevoznike družbe morajo odšteti denar tako Pristaniški oblasti kot družbi Trenitalia, zaradi česar so se storitvam v Trstu že odpovedali velikani, kot sta skupini Maersk ali BMW) in dokler ne bo investicij v železniško infrastrukturo, je težko pričakovati razvoj, prej nasprotno.

Skratka, namesto Boniciollijevih načrtov se v Trstu še naprej uveljavlja drugačen recept, ki sta ga pripravila Moretti in Monassijeva. Namesto pristne in privlačne jedi raje ponujata pogreto mineštro, ki odvrača stranke in vlagatelje.

RIM - Predsednik vlade na srečanju v Berlinu ocenil italijanske razmere

Letta: Vlada zdaj močnejša

ZGONIK - Izvoz pri Gabrovcu

Končno!

Namestili dvojezični smerokaz Sgonico-Zgonik

ZGONIK - Uslužbenci cestnega podjetja Anas so ob izvozu s hitre ceste pri Gabrovcu namestili dvojezični smerokaz Sgonico-Zgonik. Zgoniški župan Mirko Sarđoč je izrazil veliko zadovoljstvo ob tem novem koraku na poti uveljavljanja vidne dvojezičnosti. Zgoniška občina je prvič zahtevala dvojezični smerokaz 19. novembra 1986. Po 27 letih in 3 dneh je bilo zahtevi zadoščeno.

Na 4. strani

RIM - Predsednik vlade Enrico Letta je včeraj o italijanskih razmerah govoril iz Berlina. Na srečanju, ki ga je priredil časopis Suddeutsche Zeitung je med drugim dejal, da je vlada sedaj močnejša, kajti Berlusconi po razbitju desnice ni več v stanju, da bi jo ogrožal. Sedaj obstaja nova jasna večina, je še povedal Letta in dodal, da bo vlada vzdržala, potem ko je bila dejansko vseh sedem mesecev njenega obstoja v negotovosti. Kar zadeva odnose z županom Firenc Matteom Renziem je dejal, da se župan dobro zaveda, da ne more zminirati levosredinske vlade zaradi osebnega rivalstva. Glede gospodarstva je Letta poudaril, da je Italija dobro opravila svoje domače naloge, preveč varčevanja pa družbo ubija.

Na 9. strani

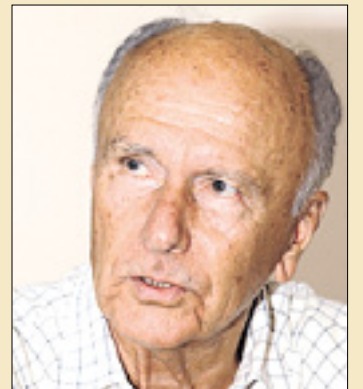
PRISTANIŠČE Boniciolli: Potrebni so razvojni načrti

Hudo stanje tržaškega pristanišča je poleg neustreznega upravljanja tudi posledica dogajanja v Družbi državnih železnic, kjer je prišlo do ogromnega konflikta interesov, pravi nekdanji predsednik tržaške Pristaniške oblasti Claudio Boniciolli.

Na 5. strani

DUŠAN FORTIČ Partizanski dnevnik izjemno kulturno dejanje

KOPER - Dušanu Fortiču je bilo dvajset let, ko se je po odhodu v partizane na Cerkljanskem srečal s Partizanskim dnevnikom. Lahko bi se stvari iztekle drugače, kajti v vojni dogodkov pogosto ni mogoče predvideti, niti iz dneva v dan, ali celo iz ure v uro. Danes, po sedemdesetih letih, je Dušan morda edina še preostala priča prvega zametka dnevnika, kateremu se je pridružil le mesec dni po njegovem rojstvu v vasi Zakriž, v cerkljanskih hribih.

Na 2. strani

V FJK nov zakon za občinske volitve

Na 3. strani

V Trstu največ žrtev na cesti med pešci

Na 5. strani

Občinski uslužbenci doma zaradi Putina

Na 7. strani

450 otrok igralo med dvema ognjema

Na 20. strani

Andrejev sejem bo letos bogatejši

Na 14. strani

CELOVEC - Brez FJK Rodila se je Aliansa Alpe Jadran

CELOVEC - Leta 1978 v Benetkah ustanovljene »Delovne skupnosti Alpe-Jadran« ni več. Na plenarnem zasedanju ob njeni 35-letnici včeraj v Domu glasbe v Celovcu si skupnost namreč ni dala samo novega imena - »Aliansa Alpe Jadran«, temveč tudi novo vsebino. V novi aliansi - vsaj za zdaj - ni Furlanije Julijske krajine, ki pa je po besedah predsedujočega zasedanja, koroškega deželnega glavarja Petra Kaiserja, najavila interes, da se morda le še priključi novemu gibanju.

Na 18. strani

GORICA - V obnovljenem mestnem jedru

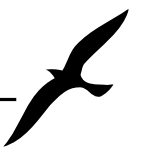
Stiska trgovcev

Po številu zaprtih trgovin na Korzu zaskrbnjuje, v Raštelu pa porazno

GORICA - Stanje trgovskega sektorja v goriškem mestnem središču razodevajo zaskrbnjujoče številke, ki so v Raštelu naravnost porazne. Na obnovljenem in obnavljajočem se delu Verdijevega korza je danes 47 zaprtih in 10 zaprtih komercialnih dejavnosti. Na Travniku je 30 zaprtih in 11 zaprtih komercialnih dejavnosti. V Raštelu pa je 27 komercialnih dejavnosti zaprtih, kar 20 pa zaprtih. »V zgodovinskem jedru Gorice so bile narejene usodne napake, med temi izstopata zaprtje predora in odprava parkirišč,« razlaga trgovec iz Raštela. Problem Korza pa so zlasti zelo visoke najemnine komercialnih prostorov.

Na 14. strani

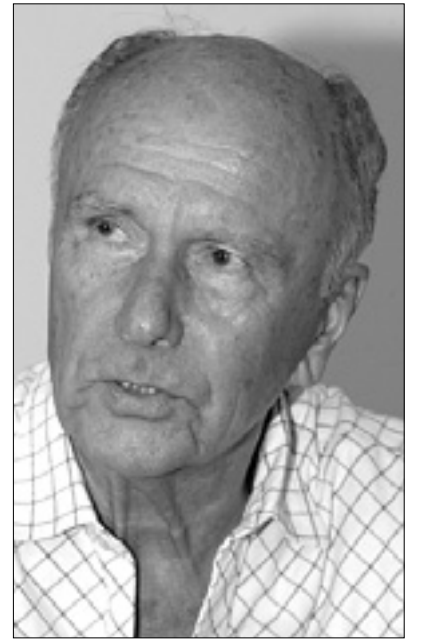

70-LETNICA - Pripoved Dušana Fortiča, nekdanjega urednika

»Partizanski dnevnik je vračal slovenski jezik na Primorsko«

Levo propagandni odsek IX. korpusa NOV: prvi z desne je Jože Seražin, tretji Jože Koren; desno Dušan Fortič v partizanih in danes; spodaj ena od prvih izdaj Partizanskega dnevnika in Prešernova podoba, vtisnjena v Fortičevo knjižico Prešernovih poezij

KOPER - Dušanu Fortiču je bilo dvajset let, ko se je po odhodu v partizane na Cerkljanskem srečal s Partizanskim dnevnikom. Lahko bi se stvari iztekle drugače, kajti v vojni dogodkov pogosto ni mogoče predvideti, niti iz dneva v dan, ali celo iz ure v uro. Danes, po sedemdesetih letih, je Dušan morda edina še preostala priča prvega zametka dnevnika, kateremu se je pridružil le mesec dni po njegovem rojstvu v vasi Zakriž, v cerkljanskih hribovih. S Partizanskim dnevnikom je krenil na novinarsko pot, ki ga je s sijajnimi poklicnimi dosežki spremljala vse življenje. Velja za enega izmed ustanoviteljev slovenske televizije, kateri je v pionirskih časih znal dati odločilen razvojni impulz. Na noge je postavil tudi koprsko televizijo, odločilno prispeval k ustanovitvi nekdanje televizijske agencije Alpe Adria in gradil komunikacijsko »čezmejnost«, ko je bil padec meje še zelo daleč na obzorju. O sožitju narodnosti in pravicah manjšin govori in razmišlja podobno, kot razmišljamo mi, vselej je bil s čezmejnimi primorskimi teritorijem na isti valovni dolžini.

V partizane je odšel kot dvajsetleten mladenič, poln idealizma in vere v boljši svet. V žepu je imel drobno, v rdeče platno vezano knjižico Prešernovih poezij, izdano leta 1939. Vanjo je v partizanski tiskarni vtisnil pesnikovo podobo. Prešernove poezije so ga spremljale skozi vse pohode po gozdovih, ofenzive in hajke, ki jih je srečno preстал, vse do osvoboditve. S hvaležnostjo se spominja na mnoge padle tovariše, med katerimi so bili tudi uredniki Partizanskega dnevnika. Dušanova pripoved je bistra in premočrtna, spomin je svež in njegov jezik izpiljen, da se mu vidi, kako je bil vselej deležen ljubezni in pozornosti.

Na cerkljansko, namesto na Pokljuko

Takrat, ko se je na današnji dan pred sedemdesetimi leti začela zgodba Partizanskega dnevnika v vasi Zakriž nad Cerknim, je bil Dušan Fortič na Kojci, kjer je ravnokar zaključeval partizansko oficirsko šolo. Njegova pot je bila usmerjena drugam, na Gorenjsko, toda nepredvidljivi dogodki so narekovali drugače.

»Ko sem z odličnim uspehom zaključil šolo, so me poslali za komandirja čete v tretji bataljon Dolomitskega odreda, ki je bil vključen v Prešernovo brigado. Na poti na Pokljuko so me

spremljali kurirji, prišli smo na Ratitovec in se tam ustavili. Prespal sem v neki požgani hiši, kjer sem na kmečki peči čakal jutro. Sredi noči sem se zbudil in šel iz hiše. Bila je krasna noč, luna, zvezde, predal sem sem tisti lepoti. Bil je okrog novega leta in užival sem ob misli, da bo to leto osvoboditve.

Drugo jutro so prišli kurirji pome in povedali, da ne bomo mogli nadaljevati poti, ker so Nemci na Pokljuki sredi noči obkolili tretji bataljon Prešernove brigade, ki je bil nastanjen v malem hotelu. Zgodila se je tragedija, večina borcev je bila pobitih. Tako smo šli nazaj na Primorsko.«

Srečanje z Martinom in Miletom

»Kurirji so me pripeljali do planine nad Cerknim, v hišo Lahajnarjev, ker sta bivala dva pobudnika Partizanskega dnevnika, Edvard Kokolj - Martin in France Vreg - Mile. Počivala sta na peči, pozdravili smo se in jaz sem sedel k mizi, kjer sem videl pisalni stroj. Takoj sem začel pisati o tistem nesrečnem dogodku na Pokljuki. Ko sta Martin in Mile opazila, da sem uporaben, sta takoj rekla: »Ti boš pa tukaj ostal«. Tako se je začelo moje delo za Partizanski dnevnik, približno mesec dni po njegovi ustanovitvi.«

Kot pripoveduje Fortič, je kmalu sledil premik, kajti domačija je bila preveč izpostavljena morebitnim vdorom nemškega bataljona Heine, ki je bil nastanjen v Idriji. Preselili so se na planino Labne nad Cerknim. Mile in Martin (Na začetku leta 1945 je slednji padel v nemški ofenzivi) sta odšla v štab korpusa in vse je ostalo Fortiču, vsebina,

tisk in distribucija. Takrat so s ciklostilno tehniko tiskali kakih sto izvodov dnevnika, potem vedno več. Za vse je skrbel majhna skupina, v kateri je bil poleg Fortiča še Drago Kuralt (po njem se je imenovala tehnika »Drago«) kasneje pa se jim je pridružil še tržaški profesor Jože Seražin. Slednji je poslušal radio (italijanske, zavezniške postaje in Radio Moskva) in iz poročanja pisal krajše novice o tem, kar se je dogajalo po svetovnih bojiščih.

»Mat, ki bo pa tle ka bo kanc vojšč«

Selili so se dalje v grapo med Cerknim in Zgornjimi Poljanami, kjer so imeli ob hiši pri Jernačevih bunker. »Deske so položili ob strmino in potem sprožili plaz in to je bil bunker, kjer je delovala tehnika Drago. Bivali in pisali smo v bunkerju, spali pa na seniku. Jernačevi so bili zelo prijazni ljudje, mož pa žena in stara mati. Ko sem pozneje odšel na korpus na novo dolžnost, sem staro mamo vprašal (v cerkljanskem narečju): Mat, ki bo pa tle ka bo kanc vojšč? Pa je rekla: abeno ne (nič se ne bo zgodilo). Ostalo mi je v spominu, kako je preprost človek doživljal konec vojne.«

Fortič je tam ostal, dokler je bil Partizanski dnevnik glasilo 31. divizije. Časopis se je tudi rodil z napisanim dnevnim poveljem njenega komandanta, Dušana Švare - Duleta. Potem je France Vreg - Mile potoval na Koroško, s Fortičem sta na Cerkljanskem prebivala skupaj par dni, ko je Mile čakal na kurirsko zvezo. Dušana je vabil, naj pride z njim, da bi na Koroškem prav tako organizirali partizanski dnevnik.

Dušan pa se ni odločil za ta odhod, ker je bil iz Idrije doma, preko Idrije pa je imel s pomočjo znancev tudi zvezo s starši, ki so bivali v Ljubljani.

Kako naj pišejo vojni dopisniki

Dušan Fortič ni nikoli prenehal sodelovati s Partizanskim dnevnikom, tudi ko je prevzemal druge funkcije, saj so bile še vedno povezane s partizanskim tiskom. »Ko je Jože Koren, ki je bil na IX. korpusu šef tiskovne sekcije, odšel na glavni štab na Dolenjsko, sem bil imenovan na njegovo mesto. Šef propagandnega odseka korpusa je bil Saša Štampihar, jaz sem pa bil njegov pomočnik, odgovoren za ves partizanski tisk. Takrat je Partizanski dnevnik postal glasilo IX. korpusa (junija 1944). Premaknil sem se s Cerkljanskega v Trnovski gozd v štab korpusa, ki je bil tedaj nekje v gozdu za Lokvami. Tiskovna sekcija korpusa se je ukvarjala z vsem ilegalnim tiskom, glavni pa je bil Partizanski dnevnik. Bil sem povezan z vsemi vojnimi dopisniki, bilo jih je kakih osem, ocenjeval sem njihovo pisanje in jim pošiljal navodila, kaj in kako naj pišejo. Večina teh prispevkov je bila seveda za Partizanski dnevnik. Uvedel sem tudi tekmovanje v pisanju in za vsakega dopisnika tudi pripravil oceno.«

Fortič se iz tistega časa spominja mnogih epizod, med drugim zborovanja, ki je bilo pod nekim senikom pri Lokvah. Medtem ko je imel govor Joža Vilfan, se je malo više v partizanskem taboru nekomu po nesreči sprožila puška. Nenadni strel je povzročil preplah in zborovanja je bilo v hipu konec.

Pomen Partizanskega dnevnika po 70 letih

Minilo je sedemdeset let od ustanovitve Partizanskega dnevnika, toda čas ni spremenil njegovega pomena in enkratne vloge, ki jo je opravljal kot edini dnevnik v tedaj okupirani Evropi. Fortič, ki je po partizanski izkušnji vse življenje posvetil novinarstvu, ima o tem jasne ideje: »Partizanski dnevnik ni samo izraz časa in boja Primorske za svobodo, ampak je tudi dokument tistega časa. Ta časopis je združeval Primorce v njihovi potrebi, da uporabljajo slovenski jezik. To je bilo tudi slovensko berilo, ki ga ni bilo preko dvajset let, ko je bila govorna in tiskana beseda nasilno zatrta. Partizanski dnevnik je skupaj s partizanskimi učitelji vračal slovenščino na Primorsko. Če ne drugega, so ljudje posegali po tem branju zaradi slovenščine, v svojem jeziku so spremljali to, kar se je dogajalo v njihovem življenju in v boju za osvoboditev. Dnevnik je bil simbol težen Primorcev, bil je njihovo orožje. Primorska se ni borila le s puško, temveč tudi z besedo. Beseda v osvobodilnem boju ni bila nič manj pomembna in močna, kot je bila puška. Celo pomembnejša je bila, ker je ustvarjala prihodnost obstoju in osvobojanju Primorcev iz dolgoletnega genocidnega položaja. Toda Partizanski dnevnik ni samo služil Primorcem v njihovem boju, temveč je tudi združeval, vse, kar je bilo intelektualnega in angažiranega na tem območju. V tistem času je bil izjemno kulturno dejanje, odprto v svet in v prihodnost.«

Dušan Udovič

GORICA - Jutri ob 17.30 koncert Tržaškega partizanskega pevskega zbora Pinko Tomažič

70 let Partizanskega dnevnika

Prireditve sodi v okvir praznovanj 32-letnice goriškega Kulturnega doma - V programu TPPZ tudi več gostov

GORICA - Jutri ob 17.30 bodo v veliki dvorani Kulturnega doma v Gorici (Ul. Brass 20) v okviru praznovanja 32-letnice odprtja goriškega slovenskega kulturnega hrama (1981-2013) s koncertom Tržaškega partizanskega pevskega zbora Pinko Tomažič počastili tudi 70-letnico izida prve številke »Partizanskega dnevnika« (24. november 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim), predhodnika Primorskega dnevnika. Koncert skupaj prirejajo Kulturni dom, Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Primorski dnevnik in Kulturna zadruga Maja pod pokroviteljstvom Pokrajine Gorica. V program bo TPPZ vključil tudi vrsto zunanjih pevcev in glasbenikov, ki bodo dodatno popestrili njegov nastop; napovedana je tako prisotnost slovenskih pevcev Darka Nikolovskega, Draga Misleja Fega ter skupin Kraški ovcariji in Dirty Fngers. Vstopnice za koncert so razprodane.

Prisotne bosta nagovorila odgovorni urednik Primorskega dnevnika Dušan Udovič in družbeni delavec Andrea Belavite, ki bo v imenu Kulturnega doma spregovoril v slovenščini.

DEŽELNI SVET - Sprejet nov zakon za občinske volitve

Ukinjen tretji županski mandat tudi v manjših občinah, volitve samo v nedeljo

Deželna vlada sprejela priporočilo, da sprejme ustrezne ukrepe za olajšano izvolitev slovenskih kandidatov

TRST - Dva zaporedna županska mandata (deset let) sta čisto dovolj, je včeraj z zakonom odločil deželni svet Furlanije-Juljske krajine. Za novi zakon o občinskih volitvah, ki kot rečno ukinja tretji županski mandat, poleg tega pa bodo občinske volitve potekale samo en dan, in sicer na nedeljo. Za novi zakon je so glasovali predstavniki vladne levosredinske koalicije, podprli pa so ga tudi svetniki Gibanja 5 zvezd. Proti je bila desna sredina, medtem ko se je Severna liga vzdržala.

Zakon pobliže zadeva tudi precej občin s slovenskimi župani, ki so lahko doslej županovali petnajst let zapored. Že na osnovi starega zakona se z županskega mesta v Zgoniku poslavlja Mirko Sarđoč, ki je bil izvoljen leta 1999 kot naslednik Tamare Blažina. Glavni kandidat za Sarđoče-

vo nasledstvo je aktualni podžupan Rado Milič. V skladu z novim zakonom ne bosta mogla več kandidirati Paolo Vizintin v Doberdolu in Fulvia Premolin v Dolini. Slednja je sicer že nekajkrat dala razumeti, da je tretji županski mandat, ki ga sedaj ne bo, ne zanima. Morda bo kandidatura v Dolini zanimala Sandyja Kluna, ki vodi Demokrasko stranko v tržaškem pokrajinskem svetu. Pač pa lahko spomladi 2014 znova kandidirajo Franca Padovan (Števerjan), Alenka Florenin (Sovodnje) in Marco Pisani (Repentabor), ki imajo za seboj en županski mandat.

Pred glasovanjem je deželna vlada z odbornikom Paolom Panontinom osvojila stališče Igorja Gabrovca (DS-SSk), ki priporoča Deželi, da za bodoče občinske volitve sprejeme potrebne zakonske ukrepe, ki bodo

Mirko Sarđoč

olajšali izvolitev slovenskih kandidatov v krajevne javne uprave. Gabrovčovo stališče so podpisali še Stefano Ukmar, Cristiano Shaurli (oba DS), Emiliano Edera (Občani) in Giulio Lauri (SEL).

Fulvia Premolin

ARHIV

Paolo Vizintin

ARHIV

GORICA - Zasedanje Izvršnega odbora Sveta slovenskih organizacij

Pri upravljanju gospodarskih dejavnikov mora prevladati odgovoren pristop

GORICA - Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je na zasedanju v Gorici poglobljeno obravnaval nekatera aktualna vprašanja o pomembnih dejavnih manjšinske organiziranosti Slovencev v Furlaniji Juljski krajini. Kot piše v tiskovnem sporočilu, je bilo največ pozornosti posvečene predstavnikiškim organom, v katerih ima SSO svoje zastopnike in pa prihodnosti pomembnih ustanov naše manjšine.

Predsednik SSO Drago Štoka je najprej poročal o udeležbi na pomembnejših dogodkih, prireditvah in sestankih v oktobru in novembru. Podčrtal je srečanje med NSKS, SSO, EL in SSK, ki je 22. oktobra potekalo v Celovcu, na katerem je bila prisotna tudi novoizvoljena poslanka v avstrijskem parlamentu, koroška rojakinja Angelika Mlinar. Sprejet je bil dogovor za več skupnih dejanj v odnosu do matične Slovenije kot tudi do Avstrije in Italije. Več pozornosti je bilo tudi posvečeno Slomaku. S tem v zvezi sta Štoka in Igor Švab poročala o nedavnem srečanju v Trstu in o prihodnjem sklicanju te manjšinske koordinacije. Zaključki tržaškega srečanja in dnevni red sklicanega sestanka vzbujajo zaskrbljenost glede prihodnosti Slomaka. To zaskrbljenost SSO deli skupaj z NSKS, še posebno ker obstaja vtis, da vsi dosedanja predlogi SSO-ja niso bili upoštevani.

Podrobno je izvršni odbor analiziral ekonomske probleme nekaterih skupnih in neskupnih ustanov, oz. podjetij in pri tem poudaril nujnost, da se premostijo težave, ki

so povezane s preteklimi večkrat tudi nejasnimi finančnimi potezami. Predsednik Štoka je poročal o srečanjih, ki so se zvrstila glede prihodnosti Tržaške knjigarne, katere lastnica je Jadranska finančna družba. Izvršni odbor je pozorno razpravljaval in potrdil dejstvo, da ima prisotnost slovenske knjigarne v tržaškem mestnem središču velik pomen. Enako je mogoče sklepati tudi za stanje športnega združenja Bor, ki upravlja Stadion 1. maj. Kljub dobri volji in razpoložljivosti za skupno prizadevanje z drugo krovno organizacijo, je za SSO precej težko obravnavati te zadeve, saj nikakor še ni razčiščeno vprašanje lastništva teh objektov. V prejšnjih letih je SSO dal marsikateri poziv, da bi se vprašanja lastništva končno enkrat razčistila, žal pa je vse to vsakokrat padlo v vodo. SSO je mnenja, da mora prevladati odgovoren pristop pri upravljanju vseh gospodarskih dejavnikov naše narodne skupnosti in v tem smislu mora vsakdo odgovarjati in reševati situacije in težave, za katere je sam odgovoren. SSO pa je obenem prepričan, da mora kot krovna organizacija, ki ji je pri srcu razvoj in rast slovenske narodne skupnosti, skrbeti za njeno rast in razvoj na vseh področjih. Zato je SSO pripravljen na odkrito in konstruktivno soočanje in dogovarjanje tudi o bodočnosti tistih gospodarskih dejavnikov, ki so temeljnega pomena za našo skupnost, piše v tiskovnem sporočilu.

SSO je pozitivno ocenil sklic Sveta vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu, ki bo 6. decembra

v Ljubljani, kot tudi začetek postopka za obnovitev posvetovalne deželne komisije za Slovence v zamejstvu, v katero bo SSO imenoval 3 predstavnike in 3 suplente. V pričakovanju pa je tudi obnova Paritetnega odbora, ki pa zakonsko nima določene zapadlosti. Glede deželne komisije je predsednik Štoka izrazil zadovoljstvo nad zasedanjem tega organa, ki ga je prvič vodil deželni odbornik za kulturo Gianni Torrenti. Podrobno je pojasnil iztočnice, ki jih je odbornik Torrenti podal za nov način razdeljevanja sredstev, pri tem pa podčrtal, da odbornik ne želi ničesar vsiljevati. Nov in učinkovitejši postopek financiranja slovenskih organizacij naj bo cilj, do katerega je potrebno priti preko dogovarjanja in podrobne analize potreb na teritoriju.

V zaključku je izvršni odbor SSO obravnaval tudi potek institucionalnega omizja, ki je zasedalo 13. novembra in sprejelo vrsto pozitivnih priporočil, za katere SSO upa, da bodo čimprej tudi konkretno udejanjena. V četrtek, 28. novembra, pa bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici deželni svet SSO, ki bo obravnaval stanje slovenske šole v Furlaniji Juljski krajini. Uvodne posege bodo imeli odv. Peter Močnik, podravatelj Peter Černic in šolnica Neva Zaghet, o stanju slovenskih šol in poučevanju slovenskega jezika v videmski pokrajini pa bodo spregovorili Riccardo Ruttar, Anna Wedam in Miha Coren, še piše v tiskovnem sporočilu SSO.

FJK - Manjšina

Pismo SKGZ predsednici in deželima svetnikoma

TRST - Nova deželna vlada in njena levosredinska večina je že od vsega začetka pokazala, da v primerjavi s prejšnjo Tondovo upravo namerava obrniti stran v odnosih do Slovenije, drugih sosednjih regij in tudi v odnosu do slovenske narodne skupnosti. Vrsta institucionalnih srečanj predsednice Debore Serracchiani in njenih odbornikov s predstavniki tako vlade kot samega predsedstva slovenske države potrjujejo, da lahko pričakujemo stvarnejše dinamike dogovarjanja in sodelovanja.

Da je deželna vlada zainteresirana za višji nivo sodelovanja tako s Slovenijo ter tudi s Koroško, Hrvaško in Madžarsko, je potrdila predsednica FJK Serracchianijeva na nedavnem srečanju s predstavniki slovenskih organizacij iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške, ki jih je sprejela na deželnem sedežu v Trstu.

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič je te dni pisal predsednici deželne vlade in se ji zahvalil za pospešeno zunanje-politično aktivnost, predvsem kar zadeva odnose z Republiko Slovenijo. V to razmišljanje sodi tudi nedavno srečanje v Kopru med Serracchianijevno in ministrico za Slovence po svetu in v zamejstvu Tino Komel.

»Pospešeno srečevanje in sodelovanje med FJK in Slovenijo dobiva še večji pomen, saj je v tem kontekstu vedno prisotno tudi vprašanje obeh narodnih skupnosti. Uresničuje se torej ambiciozni projekt o mikro oz. makroregijah, ki so posebej pomembne tudi za primernejši pristop do vprašanj narodnih in jezikovnih skupnosti v Evropi«, je zapisal predsednik SKGZ in izrazil željo, da bi čim prej prišlo do srečanja s predsednico FJK, da bi meritorno ocenili vprašanje naše narodne skupnosti v okviru razvojnih smernic dežele FJK.

Pavšič je Serracchianijevi posebej izpostavil vprašanje uveljavljanja deželnega zaščitnega zakona št. 26 iz leta 2007, ki predvideva tudi sklad za manjšinske dejavnosti, ki ga je Illyjeva deželna uprava upoštevala in mu namenila 800 tisoč evrov. Petletna Tondova administracija pa je tako na sam deželni zakon kot tudi na sklad povsem pozabila oz. ga je enostavno pozrla, saj je bil odnos tako do same slovenske narodne skupnosti kot tudi na bilateralni ravni skrajno skromen, če že ne nič.

Predsednik SKGZ je svoje razmišljanje o teh problematikah pisno posredoval tudi obema slovenskima deželnima svetnikoma Igorju Gabrovcu in Stefanu Ukmarju. »Kljub kratkemu časovnemu obdobju, odkar je zdajšnja večina na čelu deželne uprave, so že vidni znaki večje senziбилnosti do naše skupnosti in tudi do skupnega razmišljanja v obmejnem prostoru.

Zato se tudi pri naši organizaciji trudimo, da bi v tem smislu "pomagal" in prepričan sem, da soglašata z mano, da so take izbire umestne. Boljši odnosi med deželno upravo in našo narodno skupnostjo pa se morajo pokazati tudi v konkretnih potezah. Ob drugih posegih bi vaju rad opozoril in prosil za vsestransko pomoč pri udejanjanju in financiranju deželnega zaščitnega zakona. Ob tem želim izreči podporo in priznanje vaši deželni večini, ki je za naslednje leto povišala sredstva za italijansko narodno skupnost v Istri. Mislim, da take in podobne izbire stvarno potrjujejo večkrat izrečeno načelo, da sta manjšini v tem prostoru dodana vrednost in osmišljajo specifičnost Furlanije Juljske krajine,« je v pismu svetnikoma zapisal Pavšič.

ZGONIK - Ob izvozu s hitre ceste pri Gabrovcu končno dvojezični smerokaz Sgonico - Zgonik

Čakanje, dolgo 27 let in 3 dni

Toliko časa je minilo, od kar je zgoniška občinska uprava prvič zahtevala od cestnega podjetja Anas namestitev dvojezičnega smerokaza Sgonico-Zgonik - Zadovoljstvo zgoniškega župana Mirka Sarđoča

Mirko Sarđoč (levo) in Aljoša Gabrovcec ob novem dvojezičnem smerokazu ob izvozu s hitre ceste pri Gabrovcu

MK

Končno! Zgoniški župan Mirko Sarđoč je bil včeraj dopoldne vidno zadovoljen, ko se je skupaj z odgovornim občinskega urada za ozemlje Aljošo Gabrovcem pod gabrovskim mostom čez hitro cesto zagledal v nov velik zelen dvojezičen smerokaz Sgonico-Zgonik. Njegovo dolgoletno prizadevanje za namestitev dvojezičnega smerokaza ob izvozu s hitre ceste pri Gabrovcu je bilo končno poplačano.

»Storjen je bil korak naprej na poti uveljavljanja pravic slovenske manjšine v Italiji, predvsem kar se tiče vidne dvojezičnosti,« je pokomentiral. »Namestitev tega dvojezičnega smerokaza priča, da je mogoče marsikaj storiti, če obstajata trdna volja in želja po uspehu. Dokazuje pa tudi, da so bolj kot besede in obljube, ki jih marsikdaj slišimo, pomembna dejanja. In postavitev smerokaza z imenom Zgonik v slovenščini je za našo občino pomembno dejanje,« je dodal.

Povedal pa je še nekaj pomembnega: »Zgoniško občino, to je naše občane, ni namestitev dvojezičnega smerokaza nič stala, saj nismo zanjo uporabili občinskih sredstev, temveč smo izkoristili možnost, ki nam jo ponujata zakon za zgodovinsko priznane jezikovne manjšine iz leta 1999 in zaščitni zakon. Slednja namenjata določena sredstva prav za uveljavitev vidne dvojezičnosti. Naša uprava se je odločila za koriščenje teh sredstev in upam, da bodo našemu zgledu sledili drugi,« je zaželel zgoniški župan.

Zgodba o dvojezičnem smerokazu ob izvozu s hitre ceste pri Zgoniku je dolga natanko 27 let in 3 dni. Bil je daljnega 19. novembra 1986, ko je takratna zgoniška uprava pisala tržaškemu vodstvu cestnega podjetja Anas z zahtevo, naj na odseku hitre ceste, ki spada pod zgoniško občino, namesti dvojezične smerokaze. Pismo je podpisal takratni župan Miloš Budin. Zahteva je bila zanj samo po sebi umevna: v zgoniški občini so že tisti čas imeli dvojezične napise vasi. Zato bi morali bi-

ti tudi napisati na »zgoniškem odseku« hitre ceste dvojezični.

Tisti prvi dopis je obtičal v predalu (ali košu ...) cestnega podjetja. Sledil mu je drugi, potem še tretji. Šele nova zahteva z dne 8. julija 1994 je bila šest mesecev pozneje (25. januarja 1995) deležna odgovora. Ta je bil na papirju pozitiven, dejansko pa negativen. Kajti: o dvojezičnih smerokazih ni bilo ne duha ne sluha.

Sledila so nova pisma in novi dopisi, vedno z isto zahtevo, in vedno z istim učinkom: ničnim.

Novembra 2008 se je Sarđoč odločil, da prereže ta gordijski voz izmikaj in zavlačevanj cestnega podjetja Anas. Skupaj z repentabrim županom Aleksijem Križmanom in dolinsko županjo Fulvio Premolin je Anas in tržaško prefekturo obvestil, da bo prijavil vodstvo cestnega podjetja sodstvu zaradi kršitve zaščitnega zakona in občinskega statuta, ki predvideva dvojezične napise krajev na občinskem ozemlju.

»Grožnja« je vendarle zalegla. Prefektura je »prisilila« Anas, naj spoštuje državni zakon. Pri cestnem podjetju so se sicer izgovorili, da bodo nove dvojezične smerokaze namestili, ko bodo sedanji dotrajani. Kar pa je pomenilo, da bi nanje morali čakati še kako desetletje ali celo še več.

Župan Sarđoč je nekaj časa še počakal, nato pa sporočil podjetju Anas, da bo kar občina sama namestila dvojezične smerokaze, če jih Anas noče. Cestno podjetje je bilo postavljeno pred »izvršeno dejstvo«. Rešilo je svojo »čast« tako, da so njegovi uslužbenci namestili smerokaz, ki ga je občina kupila.

Tako je župan Sarđoč dočkal, da se je le nekaj mesecev pred iztekom njegovega zadnjega mandata vendarle lahko zagledal v dvojezični smerokaz ob izvozu pri Gabrovcu.

Lepšega darila za jutrišnje srečanje z Abrahamom skoraj ne bi mogel prejeti ...

M.K.

SOLIDARNOST - Zbirali bodo denar za šolske potrebščine

Tri prireditve za pomoč otrokom bivših delavcev tovarne Sertubi

V baru Fantasy pri Rojanu bo jutri popoldne prvo iz niza treh srečanj, ki jih prireja odbor »Alziamoci« z namenom zbiranja prispevkov za pomoč za sinove bivših delavcev tovarne Sertubi. Na treh srečanjih bodo zbirali denar, ki bo namenjen za nabavo šolskih potrebščin za otroke 40 bivših zaposlenih v tovarni.

Kot nam je v imenu odbora povedala Adriana Simonovich, je pobuda nastala v okviru prizadevanj za obrambo delovnih mest delavcev Sertubija. Med tistimi, ki so bili ob službo, je bil tudi njen življenjski partner Massimiliano De Simone. Ta je skupaj z drugimi kolegi tudi začel gladovno stavko na Borzнем trgu, ko so bile demonstracije in protesti za obrambo delovnega mesta na višku. Takrat so protestniki prejeli mno-

go pomoči in so bile mnoge solidarnostne pobude. Kasneje se je rodila zamisel za ustanovitev odbora, ki namerava dva krat letno pomagati delavcem v težavah.

Prva prireditve bo jutri ob 17. uri v baru Fantasy (Miramarski drevored št. 41/d), kjer bodo brali nekatera berila, nastopila pa bosta tudi kabaretista Flavio Furian in Massimiliano »Maxino« Cernecca. Drugo srečanje bo 1. decembra v kavarni Tommaseo ob 17. uri, tretje bo 8. decembra ob isti uri v kavarni San Marco. Prispevke je mogoče posredovati tudi prek tekočega računa št. IT64 R057 2802 2008 0157 1095 784. Za najbolj radodarne so predvidena tudi nekatera darila, med katerimi gre omeniti delo slikarke Megi Pepeu, vredno 1.600 evrov.

A.G.

CONFINDUSTRIA
Villaggio del Fanciullo: 23 oseb na cesti

Panožni sindikati Cgil, Cisl in Uil in vodstvo centra Villaggio del Fanciullo na Opčinah so včeraj na sedežu tržaške Confindustrie na osnovi zakonodaje podpisali sporazum, ki uvaja mobilnost za 23 zaposlenih v tiskarni. Kot smo poročali, nameravajo v centru zapreti tiskarno: prvi problem so bila nezadostna naročila, ki ga upravitelji niso uspeli rešiti. Uslužbenci so bili v zadnjih dveh letih v izredni dopolnilni blagajni, ki bo zapadla konec novembra.

Kot nam je povedala delžna tajnica sindikata Fistel-Cisl Tiziana Cozzi, ni bilo žal druge rešitve. Odpuščene ljudi bodo vsekakor vključili v tečaj za poklicno izobraževanje oziroma izpopolnjevanje, ki jih prireja tržaška pokrajinska uprava v okviru pokrajinskega urada za delo.

DOLINA - V Krogļjah, Boljuncu, Dolini, Mačkoljah, Prebenegu, Žavljah

Oljke krasijo prostor

Na zelenici v krožišču pri dolinski obrtni coni so pred nekaj tedni »zrastle« štiri oljke. Niso se razbohotile same od sebe, temveč so bile tam posajene v okviru projekta Mreža za varovanje biotske raznovrstnosti in kulturne krajine - BioDiNet.

Projekt sodi na področje evropskega ozemeljskega sodelovanja na čezmejnem območju, ki ga financira Evropski sklad za regionalni razvoj. Vodja projekta je »Znanstveno raziskovalno središče Univerze na Primorskem, dolinska občina pa je vanj vključena kot partner, skupaj s številnimi drugimi krajevnimi upravami z obeh strani meje (Mestna občina Koper, Občina Milje, Pokrajina Trst), izobraževalnimi zavodi (Univerza v Padovi in Univerza v Trstu) in drugimi organizacijami in društvi (Park prijateljstva in sožitja, Društvo za opazovanje in preučevanje pric Slovenije, Notranjsko-ekološki center, društvo Boškarin, podjetje Geotema S.r.l.).

V okviru tega projekta so v dolinski občini posadili na javnih površinah celo vrsto avtohtonih sort oljk. Ob štirih drevesih sorte belica na zelenici krožišča pri dolinski obrtni coni so bila ornamentalna drevesa zasajena pri avtobusni čakalnici v Krogļjah, pri kulturnem centru Franceta Prešerna v Boljuncu, v zelenicah parkirišč pokopališč v Dolini in Mačkoljah, v vrtovih nekaterih šol, v Prebenegu in v Žavljah

Nove oljke na zelenici krožišča pri obrtni coni v Dolini

KROMA

pod novim otroškim igriščem. Trideset mladih oljk starih istrskih avtohtonih sort (belica, štorta, buga in mata) so posadili na travniku med športnim centrom Silvana Klabjana in Spominskim parkom v Dolini. Tu bodo uredili oljčnik, ki bo služil v izobraževalne namene za šolsko mladino, saj bo lahko spoznavala av-

tohtone sorte, ki so vezane na kulturno dediščino domačega prostora.

Obenem je bila dolinska občina v okviru projekta BioDiNet deležna tudi financiranja za izvedbo dveh delavnic za šole, ki bosta potekali spomladi v sodelovanju z Univerzo na Primorskem.

PRISTANIŠČE - Bivši predsednik Pristaniške oblasti obsodil slabo upravljanje

Boniciolli: za hudo stanje je odgovoren tudi Moretti

Hudo stanje tržaškega pristanišča je poleg neustreznega upravljanja predsednice tržaške Pristaniške oblasti Marine Monassi tudi posledica dogajanja v Družbi državnih železnic, kjer je prišlo tudi do ogromnega konflikta interesov. Nesprejemljivo obnašanje pooblaščenega upravitelja državnih železnic Maura Morettija, zaradi katerega so italijanske železnice »izgubile« celih 20 let v primerjavi z drugimi evropskimi državami, je hudo vplivalo tudi na (ne)razvoj tržaškega pristanišča. Svoje je vsekakor prispevala tudi Monassijeva, ki je vselej zavračala vsako razvojno perspektivo. Zdaj pa je skrajni čas za zasuk in so potrebni ukrepi, ker bo drugače Trst v prihodnosti vse prej kot evropsko pristanišče.

To je poudaril nekdanji predsednik tržaške Pristaniške oblasti in strokovnjak Claudio Boniciolli včeraj na javnem srečanju, kjer je s senatorjem Fulviom Camerinijem in inž. Roberto Carolom govoril na temo »Tržaško pristanišče: obnova ali evtanazija«.

CLAUDIO BONICIOILLI

Boniciolli je bil gost Odbora železničarjev za Giannija Cuperla, v imenu katerega je pozdravil Luigi Bianchi. Na srečanju so izhajali iz ugotovitve, da se ne bosta skupini BMW in Maersk zaradi slabih struktur in upravljanja več posluževali železniških zvez s tržaškim pristaniščem. To je dodatna negativna vest, ki se je pridružila odklonilnim odgovorom nemških, avstrijskih in nemških železnic.

Hud položaj je posledica še nerešena konflikta interesov, ki ga je skuhalo Mo-

rettijeva Družba državnih železnic z delitvijo na družbi Rfi (ki upravlja železniško omrežje) in Trenitalia (ki upravlja vlake), je poudaril Boniciolli. Družba Rfi bi morala nuditi iste pogoje za vse prevoznike družbe, bodisi italijanske kot tuje, medtem ko je v bistvu vse v funkciji družbe Trenitalia (dovolj je pomisliti, kako so metali polena pod noge Montezemolovi družbi Ntv). Konkurenčnosti dejansko ni in družba Trenitalia ravna, kot se ji vzljubi. To se odraža tudi v Trstu, je še poudaril Boniciolli, po navezi Moretti-Monassi pa morajo družbe dva krat plačevati za storitve in se marsikdo že obrača drugod.

Boniciolli je zato zahteval, da se odpravi konflikt interesov in točno določi pristojnosti družb Rfi in Trenitalia, ter iznesel nekaj predlogov, ki bi jih lahko zlahka izvajali. Predlagal je nekatere izboljšave v deželnem železniškem omrežju, na Tržaškem pa bi morali končno ustanoviti lahko železnico, za katero je bil že pred leti sklenjen sporazum.

A.G.

Pogled na 7. pomol tržaškega pristanišča

KROMA

PROMET - Po podatkih poveljstva tržaške mestne policije

Največ žrtev je med pešci

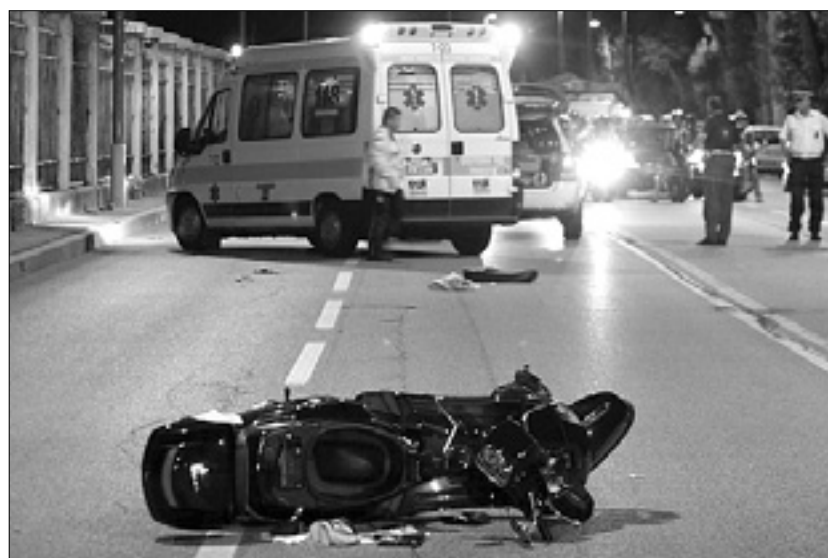
Od letošnjih že 9 smrtnih žrtev (lani 4) jih je 5 bilo pešcev, drugi štirje pa motoristi - Večletni trend je kljub temu pozitiven

Med najbolj ogroženimi skupinami v cestnem prometu so pešci, saj je delež mrtvih med poškodovanimi eden izmed najvišjih glede na druge skupine udeležencev v prometu. V zadnjih letih se je sicer število smrtnih žrtev v prometu bistveno zmanjšalo, a še vedno beležimo številke, ki so previsoke, je na včerajšnji novinarski konferenci razkril poveljnik tržaške mestne policije Sergio Abbate.

Po podatkih mestne policije je letos na tržaških cestah zaradi posledic prometnih nesreč umrlo že pet pešcev. Med žrtvami prevladujejo pešci tudi v obdobju od leta 2010 do srede novembra 2013, saj je v skoraj štiriletnem obdobju skupno umrlo 29 oseb, od katerih je bilo kar 15 pešcev. Med smrtnimi žrtvami prevladujejo starejši od 65 let, zlasti ogrožena pa je starostna skupina pešcev nad 75 let, so povedali včeraj in dodali, da statistika kaže, da je bila približno polovica pešcev povožena na označenih prehodih za pešce, drugi pa so bili žrtve nesreče daleč stran od prehodov za pešce. Med razlogi za večjo ogroženost starejših pešcev navajajo njihove slabše psihofizične sposobnosti za varno sodelovanje v prometu in tudi pogostejše sodelovanje v prometu v vlogi pešcev. In kljub temu, da se je ogroženost pešcev v zadnjem času zmanjšala, je lokalna policija prepričana, da so trenutni podatki še vedno zaskrbljujoči. Iz tega razloga policija opozarja pešce, da morajo tudi sami čim bolj poskrbeti za svojo varnost.

Druga najbolj ogrožena skupina v cestnem prometu pri nas so motoristi, je razložil poveljnik Abbate, ki je postregel s podatkom, da so letos na Tržaškem umrli štirje motoristi. Od skupno devetih mrtvih v letu 2013, so bili štirje motoristi in pet pešcev, je ponovil Sergio Abbate, ki je tudi spomnil, da so lani v celem letu v Trstu zaradi posledic prometnih nesreč umrli »le« štirje ljudje. Tako bo letošnja črna statistika nekoliko poslabšala trend zadnjih letih, ko se je prometna varnost na tržaških cestah izboljševala, je bilo povedano na včerajšnji novinarski konferenci, na kateri so poudarili, da bo v prihodnje treba še več delati na preventivi in ozaveščanju širše javnosti.

Kot zanimivost naj navedemo podatke, ki pričajo o postopnem iz-

Miramarski drevored, prizorišče smrtno nesreče motorista avgusta letos

ARHIV

bolšanju varnosti v Trstu. Leta 1979 je v Trstu zaradi posledic prometnih nesreč umrlo 41 oseb, leta 1981 33 oseb, 10 let kasneje isto število oseb, leta

1999 pa so zabeležili 19 žrtev prometnih nesreč. Naj ponovimo, da so lani na Tržaškem umrle štiri osebe, letos pa upamo, da ne bomo preseгли številke 9.

Zanimiv pa je tudi podatek, da je pri nas med povzročitelji prometnih nesreč relativno malo alkoholiziranih voznikov, 27 nesreč od skupno 29 nesreč s smrtnim izidom v zadnjih štirih letih pa se je zgodilo podnevi, v lepem in sončnem vremenu.

In kako bi policija lahko preprečila nesreče z najhujšimi posledicami? To lahko naredimo z rednim in sistematskim ozaveščanjem širše javnosti o pomenu varnosti v prometu in s poostrenim nadzorom prometa, so povedali včeraj. Lokalna policija je v zadnjih desetih letih izvedla cel niz izobraževalnih srečanj na tržaških šolah različnih stopenj, redno pa izvaja tudi nadzor v cestnem prometu. Letos so policisti opravili že 575 kontrol; kar 75 voznikov ni imelo ustreznih tehničnih pogojev na vozilih, zaskrbljujoč pa je tudi podatek, da približno 10% voznikov ni imelo urejenega avtomobilskega zavarovanja. Zaradi teh številik namerava tržaška lokalna policija še okrepiti nadzor in poskrbeti za večjo varnost v cestnem prometu. (sč)

GLOBOJNER - Zaradi krdela ob cesti oviran promet

Vozniki in prašiči

Čreda parkljarjev, mešanec med domačim in divjim prašičem, je včeraj popoldne vznemirila avtomobiliste, ki so se pri Padričah peljali z avtocestnega priključka mimo Globojnerja proti Trstu. Kazalo je, da se bo štirinajsterica prašičev odpravila na cesto, pri prometni policiji so pravzaprav povedali, da so nekateri prašiči tudi stopili na asfaltno površino. Po podatkih prometnih policistov so težave v prometu iz varnostnih razlogov trajale samo dobre pol ure, na prizorišču pa so se skupaj z gozdno stražo zadržali tri ure. Medtem so lastniki gnali prašiče proti parku Globojner, ob 17. uri je bilo vsega konec. »Prašiči so naši, vedno se pasejo na tem območju, saj imajo na razpolago površino 160 hektarjev. Na cesto pa niso šli,« je povedal predsednik padriške Gozdne zadruge Carlo Grgič. (af)

Park Globojner in nekdanja državna cesta št. 202

ARHIVSKI POSNETEK

SVETI JAKOB Zaplemba kokaina

V Ulici San Marco pri Svetem Jakobu so policisti mobilnega oddelka v noči na petek ustavili avtomobil, v katerem so sedele štiri osebe. Albanska državljana Rikarda Muko (48 let) in Ornada Ceto (27) so odvedli v pripor, saj sta imela pri sebi 51 oziroma slabih 20 gramov kokaina. Muki so zasegli tudi 750 evrov v gotovini, med hišno preiskavo na njegovem domu pa so odkrili še 143 gramov kokaina. Zasegli so še precizni tehtnici, nož in mobilni telefon. V avtu sta bili še bolgarski državljanki: osumljenko N. M. I. so policisti kazensko ovadili na prostosti, njena rojakinja pa jo je odnesla brez kazenskih posledic. Policisti mobilnega oddelka so ugotovili, da je Ceta prodajal kokain v Tržiču, Muka pa v Trstu, in sicer ob koncu tedna pred nočnimi lokali in tudi pred nekaterimi igralnimi saloni.

Prejšnji teden je policija predstavila rezultate preiskave o trgovini s kokainom, v priporu ali hišnem priporu je šest italijanskih državljanov iz Trsta.

Strelnica uničila jadrnico

V Ribiškem naselju je strelnica med nevihto v noči na petek udarila v privezavo jadrnico in jo uničila. Lastnik dvanajstmetrskega plovila je iz Trevisa. Gasilci so se morali pošteno potruditi, da so pogasili požar, v marini so se zadržali do jutra.

Ponarejen telefon

Mobilni telefon zadnje generacije so na ulici prodajali za 30 evrov. Družino romunskih državljanov je v Ulici Giulia zalotila policija, ki jo je poklical očevidec. Letemu je mladoletnik poskusil prodati telefon, a ni bil uspešen. Ob pogledu na policista je stekel do avtomobila, v katerem sta bila njegova starša. Policista sta pristopila in ugotovila, da je mobilni telefon ponarejen. Trojico so odvedli na kvesturo, po opravljenem postopku pa je mladenič odšel skupaj s starši.

SLAVISTIČNO DRUŠTVO - Drugo v nizu predavanj dr. Petra Weissa

Bogastvo slovenskega jezika v preprostejših pravilih

Slovenski pravopis naj bo preprost - Pretoga pravila ustvarjajo odpor in zmedo

Absolutno moramo nekaj storiti, da bo slovenski pravopis bolj preprost. Zapletena, preveč toga in zveržena pravila namreč ustvarjajo odpor in zmedo, kar lahko sproži posledično zatekanje v drug jezik. Lokalne jezikovne posebnosti je treba jemati kot bogastvo in ne kot ogrožujoč dejavnik. V nemškem svetu so na primer krajevne specifične švicarskega načina izražanja znali uspešno vpeti v jezikovno tkivo vsakdana. Nemščina pa zaradi tega ni nič izgubila, prej obratno. Zakaj se ne bi torej tudi mi oprli tega vodila?

Drugo srečanje tečaja o novostih slovenskega pravopisa v organizaciji Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm, ki je potekalo v sredo popoldne v Narodnem domu, je potrdilo in dodatno razčlenilo ugotovitve s predavanja prejšnjega tedna. Predavatelj Peter Weiss z Inštituta Frana Ramovša ZRC SAZU iz Ljubljane tudi na podlagi teh opažanj meni, da so spremembe nujno potrebne. Za te si kot član ožje komisije SAZU-ja, ki je pristojna za oblikovanje novih pravil slovenskega pravopisa, vneto prizadeva. »Kar je trenutno nesprejemljivo, je treba kot tako tudi označiti.«

Bodimo iskreni: ko slišimo besedo pravopis, se mnogim izmed nas kar naježijo lasje. Pomislite samo na strah pred napakami, ki lahko zagrabijo avtorico tovrstnega članka. Kot člani slovenske manjšine v Italiji se spopadamo s celo vrsto dvomov, ki so našim rojakom v Sloveniji popolnoma tuji. Obsežen problem tvori na primer velike in male začetnice: Pokrajina ali pokrajina? In spet: dežela ali Dežela? Ko želimo napisati naslov, pred njim zapišemo besedo ulica z veliko ali malo? Pravilen odgovor je: Ulica San Francesco ...ali Ulica sv. Frančiška? Pa spet druga težava, s katero si belimo glave v naši manjšini. Do kakšne mere naj prevajamo nazive? V Sloveniji npr. ni Ulice Srečko Kosovel, obstaja pa Kosovelova ulica. Omenjeni problem je izpostavila udeleženka tečaja. Če bi namreč v knjižnici v Sezani svoj naslov zapisala kot Kosovelova ulica, bi sporočila z ve-

liko težavo prispela na omenjeno ulico v Bazovico.

Sredino srečanje je po natančni Weissovi razlagi številnih pravil in jezikovnih zank, postalo tudi izhodišče za razgibano debato. Na dan so prišli dvomi, s katerimi se morajo pri popravljanju nalog svojih dijakov spopadati profesorji slovenskih šol v Italiji. Tudi novinarji naših medijev se nahajajo na pravem jezikovnem prepihu. Pomislimo na besedo »femminicidio«, ki predstavlja novost tudi v italijanskem jeziku. Kako pojem pravilno in čim bolj izčrpno podati v slovenščini? Po mnenju Petra Weissa predstavlja ženskomor najboljše različico. Na tak način se na-

mreč privilegira slovenski izraz in se izogibamo skovankam kot je feminicid.

Jezikovna resničnost, s katero se spopadamo pripadniki slovenskih manjšin raznih držav, je kompleksna in zapletena. Ob poslušanju besed strokovnjakov iz matice imamo večkrat občutek, da pripadamo popolnoma različnim svetovom. Morda je res tako, vendar to lahko predstavlja tudi veliko bogastvo. Preprostejši pravopis sodi torej med nujne korake na poti medsebojnega razumevanja in dialoga. Na dlani je še veliko vprašanj. Naslednje srečanje v sredo, 27. novembra, pa obeta številna izhodišča za dodatno nadaljevanje nemirne debate. (vpa)

dr. Peter Weiss

KROMA

NARODNI DOM - Na ogled bo do petka, 29. novembra

Razstava o aleksandrinkah

Prireditelja sta združenje ACCRI in Društvo za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink iz Prvačine

V Narodnem domu v Ulici Filzi bo do petka, 29. novembra, na ogled fotografska razstava Aleksandrinke, ki sta jo v terek odprla združenje za mednarodno krščansko kooperacijo ACCRI iz Trsta in Društvo za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrink iz Prvačine. Razstavo si je mogoče ogledati od 13. do 19. ure, konec tedna pa ne. Šole se lahko prijavijo za dopoldanski voden ogled na elektronskem naslovu biblio@accri.it (več informacij na spletni strani www.accri.it).

Na odprtju je razstavo predstavil koordinator dogodka Gianluca Lemma, občinstvo sta pozdravili tudi tržaška podžupanja Fabiana Martini in slovenska konzulka Eliška Kersnič Žmavc. Sledila sta nastopa podpredsednice društva iz Prvačine Neve Leban in sina ene izmed aleksandrink Gilberta Civardija. Nazorno sta razložila, kako so se te Slovenke od polovice 19. do polovice 20. stoletja izseljevale iz Trsta v Egipt, in sicer pod silo razmer ter pogosto proti lastni volji. Njihovo trpljenje ter trpljenje njihovih otrok in drugih družinskih članov je izobliko-

Utrinek z odprtja razstave: oblačila, ki so jih kupile aleksandrinke

ACCRI

valo globok človeški profil, ki je pravzaprav sodoben. Vzhodnoevropske ženske, ki danes negujejo naše otroke in ostarele, medtem ko imajo v domovini svoje otroke in starše, zelo spominjajo na aleksandrinke.

Ob koncu so navzoči nazdravili z vinom iz vinogradov, ki so jih kmetje kupili z denarjem, ki so ga pošiljale aleksandrinke. Ob tej priložnosti pa so nekateri udeleženci nosili oblačila iz zabojev slovenskih izdeljenk.

FILM - Na Deželi predstavili igrani dokumentarec TIR furlanskega režiserja Alberta Fasula

Pozoren do obrobni usod

Z glavnim igralcem Brankom Završanom je Fasulo prikazal življenje šoferjev tovornjakov - Film odlična promocija za naš teritorij

Cesta, fragmentirani pogovori, osamljenost, veliki neudobni tovornjak, Švedska, Italija, Budimpešta in še drobci drugih evropskih pokrajin. Zgodba hrvaškega avtoprevoznika Branka, ki se odpove učiteljski službi za trikrat višji zaslužek, se je na osmi izvedbi prestižnega filmskega festivala v Rimu dokopala do najvišje stopničke ter do nagrade za najboljšo montažo (Johannes Hiroshi Nakayima). Igrani dokumentarec Tir, italijansko-hrvaška koprodukcija furlanskega režiserja Alberta Fasula, je tako dodatni dokaz uspeha deželne filmske scene.

Včerajšnja tiskovna konferenca na Deželi priča o mnogoterih sestavinah, ki omogočajo udejanjanje tako velikih načrtov. Paolo Vidali, predsednik deželne sklada Fondo Audiovisivo FVG, Federico Pollucci, predsednik deželne Film Commission ter Sabrina Baracetti in Renato Cinelli (Tucker Film) so poudarili, da lahko uskladitev moči, vztrajnost in tesna zavezanost teritoriju prinašajo plodne sadove. V tem okviru je nujno treba omeniti italijansko-slovenski celovečerec Zoran, moj nečak idiot, za distribucijo katerega je ravno tako odgovoren videmski Tucker Film. Pri vsem tem pa je neobhodno potrebna ustrezna politična podpora. »Z elanom se vračamo na plodno pot. Filmska industrija predstavlja pravo vzmet za naše gospodarstvo, da ne govorimo o veliki promociji teritorija«, je mdr. izpostavila predsednica dežele FJK Debora Serracchiani.

Fasulo z rimsko lovorko - kipcem Marka Avrelija

KROMA

Posegov je bilo veliko. Pogled pa je stalno bežal na zlati kipec Marka Avrelija na konju, prestižno nagrado italijanskega festivala. S posebnim ponosom si ga je seveda ogledoval njegov dobitnik Alberto Fasulo. Mladi režiser

je iskreno priznal, da ga je odlikovanje presunilo do take mere, da je moral pred nagrajevanjem pojesti oz. spiti celo vrečko sladkorja, saj se mu je od samega presenečenja zmehčal vid. Čeprav gre za njegov prvi igrani film, je njegova profesionalna pot bogata in razvejana (naj na tem mestu posebej omenimo dokumentarec Rumore Bianco), tako kot je njegova ocena analitično vpeta v sodobni težki krizni čas: »Film bi moral po mojem biti umetnost, ki nam omogoča spremeniti naš pogled na svet. Upam, da bo Tir vzvod za razmislek o težki realnosti avtoprevoznikov in hkrati opomin, da ne smemo pozabiti na tiste, ki se vsakodnevno žrtvujejo tudi za naše blagostanje.« Glavni igralec Branko Završan je z Lučko Počkaj in Marijanom Šestakom po splošni oceni znal izčrpno uprizoriti nekatera izmed večjih eksistencialnih vprašanj našega časa: delo, odrekanje, nevzdržne razmere, družina...

Za ogled filma v italijanskih kinodvoranah bomo morali počakati do januarja. Njegov »trailer«, ki so ga večeraj prvič uprizorili v javnosti, pa nas z glasbeno spremljavo znamenite pesmi »Lipe cvatu« nagovarja, da trenutna kriza lahko ustvari tudi čisto posebno umetniški posluš do sočloveka. Sposobnost in uspeh deželnih filmskih ustvarjalcev temelji tudi na osredotočanju na človeka kot takega, njegova čustva in zgodbo. Ravno ta pozornost do obrobni, prepogosto izrinjenih usod, navidezna krhkost in kompleksnost čustev ne pušča ljudi ravnodušne. (vpa)

Tržaški predstavniki

Nove desne sredine

Na srečanju z novinarji so se včeraj predstavili nekateri dosednji somišljeniki Ljudstva svobode, ki so v razkolu z Berlusconiem sledili Angelinu Alfano in bodo odslej nastopali pod oznako Nova desna sredina. Med njimi so načelniki svetniški skupin LS na Pokrajini Claudio Grizon, na občinah Trst in Milje Paolo Rovis in Paolo Prodan ter miljska občinska svetnika Christian Gretti in Nicola Deconte. Z njimi je tudi nekaj rajonskih svetnikov in predsednik 7. rajona Francesco Bettio. V ponedeljek napovedujejo ob 16.30 v dvorani Tessori na Trgu Oberdan javno srečanje, ki naj bi se ga udeležila tudi ministrica za zdravstvo Beatrice Lorenzin.

Razpis za upravljanje turističnega centra v Sesljanu

Tržaška pokrajina je izdala razpis za upravljanje Centra za ozemeljsko promocijo v Sesljanu. Rok za predstavitev prošnje zapade 17. decembra. Vse informacije posreduje spletna stran Pokrajine Trst.

DS in istospolne zveze

V kavarni San Marco v Ul. Battisti bo danes ob 11.30 sen. DS Sergio Lo Giudice govoril o civilnih pravicah in civilnih zvezah. Srečanje bo v okviru kampanje za Pippa Civatija na primarnih volitvah DS uvedel Fabio Omero.

Mafija v severni Italiji

Mladi demokrati prirejajo danes ob 18. uri na postaji Rogers srečanje o prisotnosti mafije v severni Italiji. Sodelujejo predstavniki stranke, združenja Libera, sindikata policistov Siulp in drugi izvedenci.

Narečni teater na Proseku

Na odskih deskah Kulturnega doma na Proseku bo jutri spet zaživela komedija v tržaškem narečju. Skupina Quei de scala santa bo uprizorila igro www.amore.it, ki jo je napisala in režirala Marisa Gregori. Ljubezenska komedija je umeščena v penzion nad tržaškim zalivom, ki ga obišče prevzetni gospod, lastnica, ki ga ne prenaša, pa se zaplete v ljubezensko razmerje v spletni klepetalnici. Igra se bo začela ob 17.00, vstopnina 6 evrov.

Pupkin: debata s plesom

Pupkin kabaret ponuja nocoj ob 22. uri v kavarni gledališča Miela novost: pod geslom »No, il dibattito no! The Spritz Corner Party« bodo organizirali debato na kočljivo eksistencialno temo (Je mogoče kupiti srečo?), ki ji bo sledila plesna zabava.

Nova knjiga o Trstu

V knjigarni Minerva bodo danes ob 18. uri predstavili knjigo Fabiane Redivo »Trieste meravigliosa«. Ob avtorici bodo odlomke brala igralka Michela Vitali.

Dobrodelni koncert

»Lieber Verdi, caro Wagner« je naslov nocojšnje prireditve v dvorani Tripovich (ob 20.30). Miljska mestna godba Amici della musica bo izvajala dela obeh velikih skladateljev, izkupiček pa bo šel združenju za boj proti redkim boleznim Azzurra malattie rare.

Otroška knjiga Erike Cunja

Ilustratorka Erika Cunja se bo danes ob 16. uri srečala z malimi bralci v knjigarni Ubik (Pasaža Tergesteo). Igrali se bodo z njeno novo knjigo Il circo di Erika, knjigo o cirkuškem svetu, ki spodbuja branje, risanje in ustvarjanje. Otroci bodo prislunili pravljici in nato sprostiti svojo bujno domišljijo.

ITALIJANSKO-RUSKI VRH - V torek srečanje delegacij na Velikem trgu

Priprave na Putina

V ospredju plin in investicije - Strogi varnostni ukrepi, zaprto županstvo in protesti

Bliža se italijansko-ruski vrh, v torek se bosta ruski predsednik Vladimir Putin in italijanski premier Enrico Letta srečala ob 11.20 na Velikem trgu. Veliki in Verdijev trg, del nabrežja, županstvo ter začetek ulic Diaz in Cadorna bosta za navadne smrtnike nedostopna, omejitve bodo začele veljati že v ponedeljek popoldne. Strogi varnostni ukrepi bodo Tržačanom, ki ne stanujejo v »rdeči coni« in ne upravljajo trgovin ali lokalov (vsi ti bodo imeli dovolilnice), onemogočili dostop. Zaradi Putinovega obiska se bo tudi upočasnilo tržaško občinsko kolesje, saj bo lep del občinskih uslužbencev v torek ostal doma, ker je županstvo na »prepovedanem območju«.

Letto in Putina bosta spremljali delegaciji na najvišji ravni, v Trstu bo navzočih

več ministrov iz obeh držav. Lettovo vlado naj bi poleg samega premierja zastopal približno ducat ministrov, začeniš z zunanjo ministrico Emmo Bonino in gospodarskim ministrom Fabrizioom Saccomannijem. Po uradnem pozdravu na Velikem trgu (ob 11.20) bodo pogovori na prefekturi in v deželni palači na Velikem trgu. Ob 14.30 bo v deželni palači skupna novinarska konferenca. Predstavniki obeh držav naj bi se v Trstu pogovarjali o plinu in plinovodu Južni tok (pri načrtu sodelujejo družbe Gazprom, ENI, Electricité de France in Wintershall), znanstvenem raziskovanju, pristaniščih, investicijah ter še marsičem. V gledališču Verdi je potekal italijansko-ruski gospodarski forum.

Vladimir Putin je z ameriškim predsednikom Barackom Obama najbrž naj-

bolj varovan človek na svetu, zato bodo varnostne razmere v torek izredne. Spremljala ga bo mala vojska varnostnikov, do Velikega trga se bodo gostje pripeljali v blindiranih avtomobilih, ruski varnostniki pa bodo po poročanju Piccola razpolagali s posebno napravo (jammer), ki bo po potrebi začasno onemogočila frekvence vseh mobilnih telefonov, daljincev in podobnih aparatov na tem območju. Na delu bo nekaj sto policistov (tudi iz drugih mest), območje bo preletaval helikopter. Danes bo na kvesturi še en sestanek, po katerem bo kvestor sporočil zadnje varnostne ukrepe.

Prometna zapora okoli Velikega trga bo v glavnem veljala od ponedeljka ob 16. uri do torka ob 20. uri. Parkiranje bo prepovedano v »rdeči coni« (na nabrežju od Trga Tommaseo do Ul. Venezian, na ulicah Diaz in Cadorna do ul. Venezian, od Ul. Punta del forno do Ul. Malcanton, od Borznega trga do Trga Tommaseo), pa še v Ul. Tor Bandena in Ul. Roma (med Ul. Mazzini in Korzom). Pešci ne bodo smeli v »rdečo cono«, kakor tudi ne na del Ul. Rossini med hišno št. 2C in Ul. Trento. Na začetku ulic Diaz in Cadorna bo tudi prepovedana vožnja. Samo v torek od 8. do 20. ure bo prepovedan promet po Korzu Cavour proti Velikemu trgu (obvezno bo zaviti v Ul. Milano). Zaradi prometnih omejitev bodo avtobusne proge št. 8, 9, 11, 17, 23, 24, 25, 28 in 30 v torek od 8. ure spremenjene, od ponedeljka ob 16. uri do torka ob 19. uri pa bo trajekt, ki povezuje Trst in Milje, privezan pri nekdanji ribarnici.

Putin ima veliko nasprotnikov in pričakovati je protestne akcije. Nekatere bodo predstavili danes v baru Knulp, druge bodo morda nenapovedane. Še nista minila dva meseca, odkar je organizacija Greenpeace na Barcolani odmevno protestirala proti Gazpromu. (af)

Včeraj danes

Danes, SOBOTA,
23. novembra 2013
KLEMEN

Sonce vzide ob 7.15 in zatone ob 16.28
- Dolžina dneva 9.13 - Luna vzide ob 21.45 in zatone ob 11.48

Jutri, NEDELJA, 24. novembra 2013
JANEZ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 13 stopinj C, zračni tlak 1010 mb ustaljen, vlaga 75-odstotna, veter 5 km na uro severovzhodnik, nebo oblačno s padavinami, morje rahlo razgibano, temperatura morja 16 stopinj C.

Lekarne

Danes, 23. novembra 2013
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00
Borzni trg 12 - 040 367967, Ul. Mascagni 2 - 040 820002, Opčine - Nanoški trg 3/2 - 040 211001 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30
Borzni trg 12, Ul. Mascagni 2, Ul. Rossetti 33, Opčine - Nanoški trg 3/2 - 040 211001 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Rossetti 33 - 040 633080.

www.farmacistitrieste.it
118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.
Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zeleni številki) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

PEN KLUB - Mednarodno srečanje ob 10-letnici

Pisatelji razpravljali o miru in svobodi izražanja v svetu

V palači Gopcevih so včeraj obeležili 10. obletnico ustanovitve tržaškega pisateljskega PEN kluba. Tržaški PEN so ustanovili pred desetimi leti člani združenj Altamarea, Artcultura in Skupina 85 ter skupina aktivnih književnikov s Tržaškega. Jubilej so obeležili z mednarodno konferenco o svobodi izražanja in o miru, ki jo je uvedla bivša predsednica PEN kluba iz Kenije in članica vodstva mednarodnega kluba PEN International Philo Ikony, drugi častni gost in govornik pa je bil predsednik odbora pisateljev za mir WIPC in bivši predsednik Slovenskega centra PEN Tone Peršak.

Pisatelji na včerajšnjem slavnostnem srečanju

KROMA

OPČINE - SKD Tabor, Prosvetni dom

Nova sezona openskih Glasbenih srečanj

Jutri, 24. novembra, ob 18.00 uri bo pri društvu Tabor na Opčinah prvi izmed štirih koncertov nove glasbene sezone Openska glasbena srečanja. Dolgoletna tradicija, ki se je začela leta 1974, se nadaljuje. Tudi za letošnjo sezono je umetniški vodja Luca Ferrini pripravil zanimiv in pester program. Kot znano, daje openski oder možnost predstavitev predvsem mladim glasbenikom, tako domačim kot tudi iz sosednjih držav.

Na prvem koncertu se bosta jutri predstavila mlada glasbenika, ki prihajata iz Avstrije, violinist Luka Ljubas in violončelist Jeremias Fliedl.

Luka Ljubas izhaja iz družine glasbenikov. Pri petih letih je na Dunaju začel igrati violino pri prof. Arkadiju Winokurovu, od leta 2006 pa je študij nadaljeval na konservatoriju v Celovcu, v razredu prof. Briana Finlaysona. Od l. 2012 je tudi študent na Dunajski Univerzi pri prof. Gerhardu Schulzu. Je zmagovalec prvih nagrad na avstrijskem državnem tekmovanju »Prima la Musica« in na mednarodnem tekmovanju »Città di Padova«, kjer se je v kategoriji solist z orkestrom izkazal v izvedbi koncerta Čaikovskega. Luka igra na dragoceno violino Felix Mori Costa iz l. 1812, zahvaljujoč se sponzorstvu dunajske goslarke Christine Eriks.

Tudi Jeremias Fliedl ima za sabo družinsko glasbeno tradicijo. Pri šestih letih je začel študij violončela na Celovškem

konservatoriju s prof. Igorjem Mitrovičem. Kljub svojim mladim letom je že vzbudil mednarodno pozornost s številnimi nagradami na mednarodnih tekmovanjih (naj omenimo le prvi nagradi v Lienzu v Avstriji ter v Poreču na tekmovanju »Antonio Janigro«). Kot gost je sodeloval na pomembnih festivalih, nazadnje je bil julija meseca povabljen na Artsakh Festival, Nagorny Karabakh, kjer je igral bodisi skupaj z violinistom Luko Ljubasom kot tudi z orkestrom. Na sporedu: J.S.Bach, Paganini, Ysaye, Haendel-Halvorsen, Beethoven.

Glasbena srečanja se bodo nadaljevala 12. januarja 2014, ko bo Novoletni koncert. Predstavil se bo Trobilni ansambel Glasbene šole Koper z dirigentom Borisom Benčičem; 23. februarja 2014 bodo nastopili Eva Tomšič - harfa in Zari percussion duo - Denis Zupin in Alex Kuret. Sezona se bo zaključila 30. marca 2014, ko bo v Prosvetnem domu finale 6. Mednarodnega tekmovanja glasbenikov solistov in komornih skupin Svirel 2014. Predstavili se bodo finalisti tekmovanja in posebni gostje finala: harmonikarski orkester GM Synthesis 4 pod umetniškim vodstvom Fulvia Jurinčiča, solisti in člani žirije tekmovanja Svirel: Corrado Rojac (Italija), Zoran Lupinc (Italija/Slovenija) in Roman Pechmann (Slovaška).

Iskreno vabljeni, da se koncertov polnoštevilno udeležite! (Dunja Sosič)

MUZEJ ORIENTALSKE UMETNOSTI

Porcelanaste umetnine iz zbirke družine Lokar

V Muzeju orientalske umetnosti bodo danes ob 18. uri odprli razstavo »Fragili tesori«. Gre za izbor dragocenih izdelkov in predmetov iz porcelana iz zbirke tržaške slovenske družine Lokar. Na odprtju bosta, poleg Vanje Lokarja, spregovorila tržaški kulturni odbornik Franco Miracco ter ravnateljica mestnih muzejev Maria Masau Dan. Muzej se nahaja v Ul. San Sebastiano 1 (v bližini Velikega trga). Razstava bo za javnost odprta od jutri do konca januarja 2014, od srede do nedelje med 10. in 17. uro (ponedeljek in torek zaprto).

»K'ku smo bli ambat«. Letniki 1948 iz Brega se bodo zbrali na praznovanju danes. Slika je iz starega vrtca Pri Farezi v Boljuncu, posredoval pa nam jo je Dušan Sancin.

Šolske vesti

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE obvešča, da so bili v sredo, 20. novembra, na spletni strani Deželnega šolskega urada (www.scuola.fvg.it) objavljeni seznami sprejetih in zavrnjenih kandidatov za udeležbo na PAS - rezerviranih habilitacijskih tečajih za šole s slovenskim učnim jezikom. Rok za morebitne ugovore, ki morajo biti poslani na lingua-slovena@istruzione.it, je 5 dni.

UČENCI IN UČITELJICE OŠ ALOJZA GRADNIKA na Repentabru vabimo na odkritje kamnite plošče umetnika Petra Škabarja in na poimenovanje šolske knjižnice po Antonu Fakinu, ki bo v petek, 29. novembra, ob 11. uri v šolskih prostorih.

OŠ ALOJZA GRADNIKA NA REPENTABRU vabi na proslavo ob 140-letnici ustanovitve šole na Repentabru in 40. obletnici poimenovanja šole po pesniku Alojzu Gradniku, ki bo v nedeljo, 1. decembra, ob 18. uri v občinski telovadnici v Repnu.

DIJAŠKI DOM S. KOSEVELA Trst in Slov.I.K. prireja delavnice za starše »Učenje slovenščine - Kako lahko starši pomagamo otroku?«. 2. del: Kateri psihološki vidiki vplivajo na usvajanje jezika? Kolikšen napor terja učenje jezika od otroka? V torek, 3. decembra, ob 17.30 s psihologinjo in psihoterapevtko Suzano Pertot. Info: info@slovik.org ali 040-573142.

ELEKTRO IN POMORSKA ŠOLA PORTOROŽ, Pot Pomorščakov 4, vabi vse dijake nižjih srednjih šol na dan odprtih vrat v torek, 3. decembra, ob 17.30. Predstavili vam bomo programe: plovni tehnik, ladijski strojni tehnik, logistični tehnik in elektrotehnik.

RIM - Premier na berlinskem srečanju govoril o položaju v državi

Enrico Letta ocenjuje, da je vlada po razkolu na desnici močnejša

RIM - Predsednik vlade Enrico Letta je včeraj o italijanskih razmerah govoril iz Berlina. Na srečanju, ki ga je priredil časopis *Süddeutsche Zeitung* je med drugim dejal, da je vlada sedaj močnejša, kajti Berlusconi po razbitju desnice ni več v stanju, da bi jo ogrožal. Sedaj obstaja nova jasna večina, je še povedal Letta in dodal, da bo vlada vzdržala, potem ko je bila dejansko vseh sedem mesecev njenega obstoja v negotovosti. Kar zadeva odnose z županom Firenc Matteom Renziem je dejal, da se župan dobro zaveda, da ne more zminirati levosredinske vlade zaradi osebnega rivalstva. Glede gospodarstva je Letta poudaril, da je Italija dobro opravila svoje domače naloge, preveč varčevanja pa družbo ubija.

Letta je očitno želel imeti pomirjujoč odnos tudi do Mattea Renzija, ki v zadnjih dneh ne zamudi priložnosti, da ostro kritizira poteze vlade. »Z Renziem sva prijatelja in bova delala skupaj, tudi ker mislim, da je Demokratska stranka razumela lekcijo, da v njenih vrstah ne sme priti do ločevanja.«

Dejstvo je, da Letta poudarja svojo samozavest ravno v dneh, ko se približuje dan zapadlosti za Berlusconi v parlamentu, primarne volitve Demokratske stranke bodo 8. decembra prinesle novega sekretarja in Renzi že napoveduje, da se bo »razjezil«, če vlada po 8. decembru ne bo naredila tega, kar bo zahtevala Demokratska stranka.

Letta je glede davkov in rezov opozoril, da bo Grillo dobil absolutno ve-

čino, če se bo nadaljevalo po tej poti. Ta izjava je bilaočitno bolj namenjena Nemčiji kot Italiji. Drugače je Letta ocenil, da je država izšla iz najhujše faze krize in perspektive za prihodnost se izboljšujejo. Bilančni deficit bo pod tremi odstotki, znižal pa se bo tudi dolg, v prihodnjem letu pa naj bi se že razločno videla znamenja rasti.

Medtem je prišlo v Genovi do množičnih demonstracij, potem ko bo-

do danes že peti dan zaporedoma stavkali uslužbenci javnih prevozov. Sindikati in uslužbenci protestirajo proti načrtu privatizacije javnih prevozov, čeprav je včeraj župan Marco Doria odločno zanikal, da bi imela občina v načrtu kaj takega. Danes zjutraj se bodo sindikalni predstavniki na prefekturi ponovno sestali z vodstvom podjetja in skušali najti skupno platformo, kar jim doslej še ni uspelo.

Včerašnje demonstracije v Genovi

ANSA

RIGA - Doslej 49 mrtvih v zrušenju strehe nakupovalnega središča

Še veliko ljudi pod ruševinami

Kot morebiten vzrok nesreče omenjajo gradbena dela na stavbi, ki so jo zgradili pred dvema letoma

Reševalci so še vedno na delu

ANSA

RIGA - Število smrtnih žrtev četrkovega zrušenja strehe nakupovalnega središča v latvijski prestolnici se je povzpelo na 49, pod ruševinami pa naj bi bilo 24 ur po nesreči najverjetneje ujetih še 30 ljudi. Po besedah župana Rige Nilsa Usakova se bojijo, da so mrtvi. »Upamo, da bomo našli preživele, a minilo je že 24 ur in možnosti niso zelo velike,« je Usakov dejal za francosko tiskovno agencijo AFP.

Med smrtnimi žrtvami so najmanj trije reševalci in še sedem prostovoljcev, ki so prihitali na pomoč in umrli, ko se je zrušil še en del strehe. Ranjenih je več kot 30. Po prvih navedbah se je del strehe nakupovalnega središča v predmestju Rige raztreščil na površini 500 kvadratnih metrov, stavba su-

permarketa pa naj bi se nato sesula kot hiša iz kart, poročajo tuje tiskovne agencije.

Kot morebiten vzrok nesreče omenjajo gradbena dela na stavbi, ki so jo zgradili pred dvema letoma. Po nekaterih navedbah naj bi na strehi urejali vrt. Omenjajo tudi možnost, da bi lahko eksplodiral kotel za ogrevanje. Del strehe se je zrušil v četrtek malo pred 18. uro, ko je bilo v supermarketu veliko nakupovalcev. 20 minut kasneje se je porušil še drugi del strehe, pri tem pa so pod ruševinami ostali ujeti tudi reševalci, ki so prihitali na pomoč.

Okoli 200 reševalcev na prizorišču nesreče, kjer so bili vso noč, še naprej dela z nezmanjšano močjo, a je tam izjemno nevarno. (STA)

ITALIJA V ZRCALU TUJIH MEDIJEV

Nov veter v italijanski politiki?

SERGIJ PREMUR

Italija utrjuje svojo pozicijo na lestvici davčnega pritiska na podjetja: v Evropi je zadnjem mestu s skupno obdavčitvijo (Total Tax Rate), ki znaša 65,8 odst., na svetovni lestvici pa se italijanski davčni pritisk uvršča na 138. mesto, kamor je polotok zdrknil od lanskega 131. mesta. V evropskih državah je povprečna obdavčitev 41,1 odstotna, na svetu pa 43,1. Gre za podatke raziskave *Paying Taxes 2014*, iz katere izhaja, da italijanska podjetja morajo nameniti nadpovprečno visoko število ur za birokratske opravke v zvezi z davčnimi obveznostmi - kar 296 ur letno proti 179 uram evropskega povprečja - morajo pa tudi opraviti kar 15 različnih izplačil proti evropskemu povprečju 13,1 opravila. Za Italijo se v Evropi uvrščata Francija s 64,7 odstotnim davčnim pritiskom in Španija s 58,6 odstotka, sledijo Belgija (57,5), Avstrija (52,4), Švedska (52), Madžarska (49,7), Nemčija (49,4), Estonija (49,4) in Češka (48,1). Slovenija se glede davčnega pritiska uvršča na ugledno 54. mesto svetovne lestvice in med boljšimi v Evropi s svojim 35,2 odstotnim davčnim pritiskom in z 260 urami dela na leto za davčna opravila. Še ne boljšem je Hrvaška, ki se je uvrstila na 34. mesto s pritiskom 19,8 odst. in s samimi 196 urami dela za opravljanje davčnih obveznosti.

Pa ostanimo kar pri podatkih finančne narave, in sicer pri analizi, ki jo posreduje mednarodna organizacija Tax Justice Network glede ekono-

mije »na črno« in jih povzema *Süddeutsche Zeitung*. Naslov prispevka nemškega dnevnika je zgovoren: »Nemška davčna oaza« in izvajanje članka pa je nepričakovano. Na vrhu seznama evropskih držav, kjer uspeva nelegalna ekonomija, je namreč pravitista država, ki deli nauke drugim, še posebej južnim državam, in ki od drugih zahteva strogo spoštovanje pravil: »Die Bundesrepublik«, Zvezna republika Nemčija! Poleg netransparentnosti bančnega delovanja, je v Nemčiji še posebej razvit izvoz neprijavljenih dohodkov v »davčne raje« po svetu, piše SZ. Glede finančne netransparentnosti se je tako Nemčija znašla na 8 mestu na svetu, in sicer za Švico, Luksemburgom, Hong Kongom, Caymanskimi otoki, Singapurjem, ZDA in Libanonom. Izvedenci menijo, da v Nemčiji vsako leto »operajo« od 29 do 57 milijard evrov na črno, od katerih pomemben del prihaja iz italijanskih mafijskih dejavnosti. Na vsak način, ugotavlja dnevnik iz Münchna, v Nemčiji je velik razkorak med načelnimi razglasi in vsakodnevnimi (finančno) prakso, ugotavlja časopis iz Münchna.

Isti dnevnik poroča o razkolu v Ljudstvu svobode, ki odpira nove perspektive v fosiliziranem italijanskem političnem sistemu. Ni pa še rečeno, da se je po tolikem času zares začelo novo obdobje brez Berlusconi. Po daljšem sporu je skupina poslancev in senatorjev »našla pogum«, da je stopila na novo pot. Lider skupine, no-

tranji minister Alfano, sicer odkrito hvali svojega dosedanega liderja, vendar naglašata tudi razlike, ki so nepremostljive. Čaka ga nelahka naloga, da prepriča milijone volilcev, ki ne bodo nikoli glasovali za levo sredino in ki so se doslej opredeljevali za Berlusconi. Nevarnost je, da tako stara kot nova skupina zdrkneta na politično obrobje, je pa tudi priložnost, da se vendarle nekaj premakne na italijanski politični sceni. Alfanoovo gibanje bo šele moralo dokazati, da ne sledi »vsakodnevni muham vedno bolj zmedenega starčka«, piše SZ, in da ne naseda izsiljevanju na račun vlade. Obenem lahko pripomore tudi, da bo leva sredina, brez vsakodnevnega spopadanja z Berlusconiem, lahko vodila uspešnejšo politiko. Letova vlada bo vsekakor preživela krizo, meni nemški dnevnik, tudi ker Alfano ministri morajo šele uveljaviti novo politično opcijo, ki je komaj v povojih in brez sredstev. Zaenkrat se Letta in z njim vsa Evropa lahko oddahne: stalne grožnje, da bo vlada padla, so končane. »In končno je zapihal nov veter v italijanski politiki,« je optimistična napoved liberalnega časopisa iz Münchna.

Afera okrog zdravju škodljivih odpadkov v Kampanji vzbuja veliko zanimanje po svetu. Tako agencija AFP poroča o paniki v »trikotniku smrti« okrog Neaplja zaradi zadnjih odkritij v zvezi z mafijskimi odlagališči strupenih in celo radioaktivnih odpadkov. Na zatožni klopi so tudi državne in-

stitucije, ki se doslej v glavnem niso ukvarjale s posledicami za zdravje krajevnega prebivalstva. Poleg razglednic Neapeljskega zaliva in odlične kuhinje, piše AFP, območje ob Vezuvi označujejo vsepovsod raztrošeni nevarni odpadki, od azbesta do industrijskih leplj, in to prav zraven obdelanih poljskih površin. Agence France-Presse poroča tudi o nenadzorovanem sežiganju odpadkov in o proizvodnji zdravju škodljive zelenjave na območjih, kjer so v zraku in v podtalnicah prisotni kloroform, arzenik in težke kovine. Na območju »trikotnika smrti« živi okrog poldrug milijon ljudi, ki jim grozijo raznovrstna rakasta obolenja zaradi onesnaženja, saj so se v zadnjih letih skoraj podvojila. Izvedenci menijo, da je v obdobju od leta 1991 do 2013 bilo zakopanih ali sežganih okrog 10 milijonov ton odpadkov, za prevoz katerih je bilo treba okrog 400 tisoč tovornjakov. To se je lahko zgodilo skoraj povsem nemoteno zaradi inercije politikov in institucij, velikokrat pa celo z njihovim s tihim privoljenjem. Še posebej groteskno je, da bodo pri postopkih za odstranjevanje nevarnih odpadkov, za kar je osrednja vlada namenila večje vsote, skušale sodelovati tudi kamoristične organizacije, ki so onesnaženje zakrivilo, ugotavlja francoska tiskovna agencija.

Evropska komisarka za digitalno agendo Neelie Kroesje na tem, da prisoli italijanski vladi »a kick in the meatballs«, kar bi lahko prevedli kot surovo brco. O namenu predstavnice

EU, ki se ukvarja z digitalno tehnologijo, poroča spletni *Fudzilla New Tech Magazine*, ki piše, da Evropi predsedata italijanska politika, saj dopušča previsoke cene Telecoma konkurentom za posredovanje podatkov po telefonskih vodih, za katere ima še vedno monopol. Italijanski organ, ki bi moral nadzorovati cene telekomunikacij, je Agcom, ki pa jih ni določil po evropskih kriterijih pač pa jih ohranja visoke zato, da prepreči finančni polom Telecoma. Dosedanji pomanjkljivi razvoj visoko hitrostne podatkovne tehnologije v Italiji prispeva k zastoji italijanskega razvoja, menijo v Bruslju, ki se doslej ni mogel domeniiti z italijanskim Agcomom. V kolikor ne bodo dobili zadovoljivega odgovora z italijanske strani, bo EU uvedla postopek proti Italiji, napoveduje Fudzilla.

Internetni West, ki poroča o socialnih vprašanjih po svetu, ugotavlja da je »Trst prestolnica stoletnikov v Italiji«. Med glavnimi mesti italijanskih dežel, je Trst na prvem mestu s 6 občani nad sto let starosti vsakih 10 tisoč prebivalcev. Sledita Bologna s 5,17 stoletnika in Firence s 5,15. V toskanski prestolnici se je število stoletnikov v zadnjem desetletju potrojilo; med njimi je lani bilo 197 žensk in samo 36 moških. Na dnu lestvice je Palermo s samo 1,28 stoletnika vsakih 10 tisoč prebivalcev, sledijo Campobasso (1,44) in Neapelj (1,45). Očitno je pri nas, podobno kot v Bologni in Firencah, kakovost življenja neprimerno boljše kot v mestih na jugu države.

GLASBA - Koncert na odru novogoriškega Kulturnega doma

Iskrena in izzivalna glasba Nova Jazz Quinteta

Petčlanska zasedba se je predstavila s prvencem *Flow of Inertia*

Vokalist Dano Ličen, pianist Anže Vrabec, saksofonist Jani Šepetavec, tubist Goran Krmar in bobnar Enos Kugler sestavljajo Nova Jazz Quintet – zasedbo, ki deluje znotraj goriškega kulturnega društva Nova. Trije glasbeniki prihajajo iz Goriške, Goran Krmar iz koprškega, Enos Kugler pa iz Brežic. Na odru novogoriškega Kulturnega doma so se predstavili s prvencem *Flow of Inertia*.

Glasba v izvedbi teh pretkanih glasbenikov se izraža kot skupek sodobnega in tradicionalnega jazz, ki ubira nove glasbene smeri. S prepletanjem novodobnih glasbenih izrazil izhajajočih iz ameriške glasbene industrije hip-hopa in rapa ter jazz, v najčistejši obliki, se spekter ustvarjalnega diapazona standardne jazzovske terminologije v interpretaciji zasedbe občuteno razširja.

Z vključevanjem glasbenih tokov, sicer značilnih za potrošniško družbo, glasba včasih (ne)namenoma zazveni šaljivo ironično in eksperimentalno

samosvoja. Svobodno izražanje interpretativnih idej zasedbe se dopolnjuje z glasbenim esteticizmom izhajajočim iz lahkotno prečiščenega jazz. V glasbo vključujejo predelave posameznih odlomkov skladb bolj ali manj znanih jazzovskih zasedb. Ti glasbeniki citati poudarjajo vsebinsko sporočilnost. Izbor znanih melodij in njihovi aranžmaji obogateni z lastnimi idejami so premišljeni in prepuščeni trenutnemu navdihu, ki nastaja kot spontan zrcalni odsev danemu razpoloženju.

Občuteno odmerjen delež med prispevkom avtorja besedil Dana Lična in njegovi interpretaciji le-teh na eni strani ter tradicionalno jazzovsko ogrodje na drugi daje glasbenikom dovolj velik prostor, da se z nalezljivim užitek predajajo eksperimentiranju, iskanju drugačnosti in improvizaciji. Nova Jazz Quintet ideje črpa iz aktualnih družbenih razmišljanj, včasih resno, drugič s kančkom ironije. Posluša se različnih glasbenih tra-

dicij ljudske glasbe, kot sta afriška in arabska. Barvite ritmične obrazce uporabljajo, ne da bi pri tem zdrsnili na temelje popularizirane folklorne glasbe. Ti splošno prepoznavni ritmični vzorci glasbe drugih narodov so le pripomoček pri lažjemu izražanju sporočilnosti glasbe, ki ne aludira na druge narode, oddaljene kraje, tradicije in religije. Uporaba folklornih glasbenih prvin drugih narodov glasbi doda razsežnost in se tako zlije v popolno estetsko sliko ter nazorno poudari vsebino.

Glasba Nova Jazz Quinteta ni niti naivna niti preprosto spевна, ampak iskreno nagovarja in je izzivalna. Ne prisega na povprečnost in prikupnost, hoče biti čista in inventivna. Vse to smo lahko občudovali na predstavitvi zgoščenke *Flow of Inertia* v Kulturnem domu Nova Gorica. Občudovali smo lahko nadarjene glasbenike, ki so 'zagroovali' in navdušili s svojo izvirno glasbeno vizijo.

Metka Sulič

Člani Nova Jazz Quinteta med koncertom v novogoriškem Kulturnem domu

RAZSTAVA - V kavarni Stella Polare v Trstu

Izbor novejših del Adriana Stocka in Borisa Zuliana

V prostorih kavarne Caffè Stella Polare v Trstu je še do ponedeljka, 25. novembra, na ogled razstava dveh vidnejših predstavnikov tržaške likovne scene, ki se predstavljata z izborom novejših del. Adriano Stok in Boris Zulian pripadata generaciji, ki se je izoblikovala v zlatih letih tržaškega Inštituta za umetnost Nordio in je ubrala samostojno pot raziskovanja lastnega likovnega nagovora. Po likovnem temperamentu sta si zelo različna, njuna dela so ločeno razstavljena, zato gre dejansko za dve samostojni razstavi.

Ko vstopimo v kavarno, najprej zagledamo Zulianova slikarska dela, ki jih označuje slikarska paleta živahnih, mediteranskih barv. Slike na platnu so izdelane z barvami na olje in z gibkimi na-

nosi lopatice. Gre za interpretacije skladb Pavleta Merkuja, za podoživljanje prvin, ki sta obema zvrstema skupni, predvsem v samem ritmu, kompoziciji in kontrastih ter ne nazadnje v ekspresivnosti izraza. Zuliana poznamo predvsem po močno abstrahiranih vedutah, tokrat gre za povsem abstraktni, pretanjeni svet, ki ga ustvarjajo dinamika likovnih prvin.

Odločnost nizanja posameznih barvnih nanosov pa daje posameznim slikam posebno svežino in razgibanost. Drugi sklop Zulianovih eksponatov je izdelan s tehniko oljnatih voščenk, kjer prihaja do izraza tudi mojstrov risarska spretnost, saj gre za sredstva, s katerimi umetnik najprej izriše osnovno strukturo motiva ter nato še posamezne oblike barvno definira. Črte delujejo bolj mehko zarisane, motiv zaradi svežine izraza deluje bolj intimno. Naslov izbranih slik predstavlja umetnik s skupnim naslovom Modra linija.

Adriano Stok v razstavljenem sklopu slik razvija motiv reliefa v različnih in načinih. Umetnik se navdihuje po reliefih, ki so med sprehodi v hribe pritegnili njegovo pozornost, zaradi posebnosti oblike. Ustvaril si je na licu mesta kalup ter tako prevzel obris naravne oblike, da ga lahko v ateljeju dalje predeluje. Na tej osnovi si nato odliha v mavce več enakih reliefov, ki jih nato prenaša na platno in jih slikarsko obdeluje. Odlitki dejansko poustvarjajo motiv kamna, ki ga je umetnik vžljubil. Stok je presegel hiperrealistično fazo, ki mu je dovolila podrobno morfološko analizo in prestopil v svet abstrakcije preko reliefnosti in otipnih vrednosti materiala. Protagonist slednjega sklopa slik je megalodotid, posebna oblika fosila, ki pridobi povsem drugačno podobo za voljo slikarskih posegov, oziroma zaradi razmerja med barvo in materičnim nanosom reliefa. Barvna dominantna in tekstura, ki jo nanosi ustvarjajo na površini dajejo vsaki sliki drugačen naboj. Domiselne variacije na temo pogostoma presenečajo gledalca zaradi preobrazbe, ki jo likovno delo doživi zaradi površinskega posega, čeprav je podlaga reliefa oblikovno enaka.

Čeprav sta umetnika tudi po pristopu zelo različna, smemo v njihovi pretanjenosti in poetiki izraza najti skupno nit.

Jasna Merku

STALNO GLEDALIŠČE FJK - Priljubljeni Pierfrancesco Favino v predstavi *Servo per due*

Posrečena obnovitev duha tradicionalnega italijanskega komedijanstva

Kdo ve, kakšno je bilo vzdušje med predstavami commedie dell'arte tam med 16. in 18. stoletjem: morda takšno, kakršno je pričaral Pierfrancesco Favino s soigralci skupine Gruppo Danny Rose ob pomembnem sodelovanju glasbenega ansambla Musica da Ripostiglio v predstavi *Servo per due*, prirejani po uspešnici britanskega avtorja Richarda Beana *One Man, Two Guvnors*, ki je prosto povzeta po sloviti Goldonijevi *Sluga dveh gospodov*, katera se v marsikaterem pogledu drži takratne uspešne italijanske komedijske tradicije. Predstava je ta teden na sporedu v veliki Rossettijevi dvorani v Trstu v okviru abonmajskega niza Stalnega gledališča Furlanije Julijske krajine.

Beanovo delo se drži Goldonijevega zapleta o sestradanem Truffaldinu, ki se na vse kriplje trudi prikriti gospodarjema, da služi pri obeh; le dogajanje je postavljeno v Brighton 60. let, gospodarja pa odkrito pripadata h kriminalu nagnjenemu sloju. Favino, ki nastopa v liku sluge, kateremu je tokrat ime Pippo, je v svoji priredbi, pri kateri je sodeloval s Paolom Sassanellijem, Marit Nissen in Simonetto Solder, dogajanje postavil v Rimini leta 1936, kar omogoča tudi nekaj duhovitih citatov o obdobju fašizma in med drugim upravičuje odlično in bogato v živo izvajano glasbeno kuliso s še danes priljubljenimi poskočnimi swingovskimi popevkami tiste dobe.

Komedija s preizkušenim zapletom in duhovitimi zabavnimi situacijami, v katerih je čutili so-

Pierfrancesco Favino

FABIO LOVINO

likovno učinkovitost trdne tradicije, je polna raznolikih elementov z vseh področij spektakla: besedne in situacijske komike, glasbe in plesa, improvizacije, dialogov z občinstvom in (resničnega in lažnega) vključevanja v dvorani izbranih gledalcev v dogajanje na odru. Ob odlični izvedbi trinajstih igralcev in štirih glasbenikov se gledalci tržaške premiere

v sredo, 20. novembra, si kar niso mogli oddahniti od smeha.

Pierfrancesco Favino, ki je z likom služabnika Pippa živo in prepričljivo nakazal, kakšen bi bil lačni Zanni italijanske tradicionalne komedije v nam bližjih časih, je predstavo tudi režiral v sodelovanju s Paolom Sassanellijem. (bov)

SREČANJE - Danes predstavitev knjige na sedežu Sirene v Barkovljah

Oči in duša Bertija Brussa

Kdo ve kolikokrat se je v zadnjih dveh, treh letih Berti Bruss zjutraj zazrl v ogledalo in v njem zapazil rosne oči?

Pretekli torek se je vrnil v Staro mesto, tja, kjer je v preteklem desetletju v bistvu domoval. Vodil je gradbeno podjetje, v okviru načrta Urban o prenovi zgodovinskega jedra mesta je upravljal deset gradbišč. Osemnajst delavcev je imel na spisku, osemnajst družin si je z gradnjami služilo kruh.

Tudi hotel Urban, v katerem je potekalo srečanje, so - deloma - zgradili oni in »njegovih« zidarji.

A Berti Bruss ni bil v mestu znan le kot gradbenik. Četrto stoletja s svojim radijskim dvojčkom Androm Merktijem komentira Barcolano, zvočni izraz njegove velike ljubezni do morja in jadrnanja. Njegov glas je presegel tržaške okvire in bi verjetno tudi vsedrjavne, če bi se leta 2005 odzval na finančno in novinarsko-poklicno zelo vabljivo ponudbo televizije Sky: komentiranje regat Ameriškega pokala v Valencii. Poldrugo leto bi moral z doma, zapustiti bi moral družino, gradbišča, svoje delavce, pustiti na cedilu lastnika hotela Urban Manuela Costantinija. Kako bi jim lahko potem spet pogledal v oči?

Odgovornost do drugih je prevladala nad osebno ambicijo.

Je bilo prav? Je bilo narobe?

Kdo ve?

Dve, tri leta po tistem »Ne!« se je ves dotedanji svet Bertija Brussa porušil. Gospodarska kriza in stečaj sta mu pobrala podjetje; brodolom vrhunske jadrnice Marinariello je septembra 2010 načel vervo v morje in jadrnanje; prometna nesreča točno mesec dni pozneje mu je polomila deset in več reber.

Nesreča ne počiva, bi temu rekli.

Trije tako hudi udarci - h katerim gre dodati tragični očetov odhod - bi mar-

sikoga zlomili. Tudi Berti Bruss se je znašel tam: z oroselimi očmi na nitki nad prepodom.

Oprl se je, na tisto, kar je že od otroških let v Barkovljah vzljubil: morje in jadrnanje. Andrea je bilo ime slepemu dečku, ki mu je Berti ponudil roko in oči vseh pet razredov italijanske osnovne šole. Po več kot štirih desetletjih ga je iz najbolj črne noči rešil žarek upanja iz oči drugega moškega, ki mu je bolezen ukradla vid.

Objadrati Apeninski polotok od Trsta do Sanrema in nazaj s slepim tovarišem na jadrnici, je bila »nora zamisel, priznava sedaj Berti Bruss. Tako globoko je verjel vanjo, da jo je - kljub sila omejenim finančnim sredstvom - z zlatim Eugeniom Cerentinijem iz Pavie tudi uresničil. V 76 dneh sta preplula 3750 milj. Pri sebi sta imela 3.750 evrov. Najbolj varčna plovba na svetu je stala evro na miljo!

Jaz tvoje oči, ti moja duša, je bil motto, ki si ga je bil zadal Berti Bruss. To je

tudi naslov knjige (Io, i tuoi occhi, tu, l'anima mia), ki je nastala na potovanju in nekaj dni pred letošnjo Barcolano izšla pri založbi Pendragon.

Knjigo ste napisali v italijanščini. Zakaj?

»Preprosto: obiskoval sem italijanske šole. Oče me je vpisal na prigovaranje lastnika tovarne Stock, v kateri je delal. Tudi ko sem telefoniral očetu na delo v tovarno, sem moral govoriti italijansko in ne slovensko. Tako je pač bilo v šestdesetih letih. In to se po svoje še pozna.«

V smislu?

»Jaz sem bil vedno malo ščavo za Italijane in malo Italijan za Slovence. V tem pogledu nisem dobil pravega mesta, in verjetno tudi sam ga nimam. Sem pa Barkovljan, to gotovo.«

Kako je potekala priprava na potovanje?

»Bilo je mučno. Obrnil sem se na vse, ki sem jih poznal. Vsi so mi pritrjevali, obljubljali, zagotavljali pomoč, potem pa so drug za drugim izginili.«

Tržaški politiki se v tem niso kdo-ve kako izkazali.

»Bili so na predstavitveni tiskovni konferenci, obljubljali, potem pa so tudi oni ... izginili. Izgubili so številke mobitela, mejle.«

V knjigi omenjate župana Cosolinija in odbornika Edero ...

»Cosolinija je zanimal le moj glas na volitvah. Edera je dobesedno zbežal.«

Vse to pišete brez dlak na jeziku.

»Resnica je pač resnica, in v knjigi sem hotel napisati le resnico: ko je Cosolini rabil moj križ na glasovnici, me je poklical. Taka je pač politika ...«

Objadrati Italijo s slepцем na krovu: ali vas niso imeli za norega, ko ste

BERTI BRUSS

DAMJAN BALBI/KROMA

morebitnim sponzorjem predlagali ta načrt?

»Nekateri ja, bila je pa po svoje zanimiva zamisel, ker ni tega še nihče opravil.«

Zakaj ste se odločili za potovanje s slepцем?

»Že od otroških let sem živel v družbi z ljudmi s posebnimi potrebami. Mogoče je bila to želja, da bi lahko drugemu kako pomagal, in tako posredno pomagal tudi sebi.«

Ali se niste bali, da bi taka plovba bila zelo nevarna?

»Zavedal sem se vseh nevarnosti. Brodolom jadrnice Marinariello je bil v tem pogledu pomembna izkušnja. Zato sem hotel, da je moj sopotnik Eugenio pred odhodom opravil potapljaški izpit, da bi bil čim bolj pripravljen na vse, kar se lahko zgodi na morju. Seveda: potrebna je bila velika pozornost, veliko truda, veliko energije, a pripeljal sem ga nazaj čilega in zdravega, priplula sva do cilja.«

Kakšno je bilo potovanje?

»Plovba je bila najlažja stran. Ko smo spustili priveze tu iz Trsta, je to bilo že odrešenje. Seveda, potem nismo mnogokrat vedeli, kaj bi jedli, kako bi se preživljali, a dobili smo nekaj zlatih družb, ki so nam priskočile na pomoč.«

V obmorskih krajih Italije pa so vas poznali. Prirejali so vam sprejeme.

»Da, italijanska Pomorska zveza nas je tehnično podpirala, gostovali smo v njihovih pristanih, prirejali so nam konference. S Pomorsko zvezo smo zastavili smo temelje drugega projekta.«

Katerega?

»Tako imenovane morske terapije. Na sedežih Pomorske zveze v italijanskih obmorskih mestih naj bi omogočili ljudem s posebnimi potrebami zblizanje z morjem, z dejavnostmi na morju.«

Kakšen je bil doseganje odziv na knjigo?

»Pomorska zveza jo je sprejela kot tekst za mladino, ki obiskuje njena središča. Kaže, da je knjiga všeč. Seveda, nisem pisatelj. Opisal sem le, kar sem doživel. Moj življenjski pohod.«

Ko se je Berti Bruss v torek v hotelu Urban postavil pred ogledalo, se mu oko ni orosilo. Damjan, v iskanju fotografije, ki bi mu pogledala v dušo, ga je spravil v dobro voljo, da mu je nasmeh raznežil obraz. Barkovljan bo danes ponudil knjigo na ogled (in v branje) domačinom. Ob 17. uri se bo srečal z njimi na sedežu Sirene. Ne sam. V družbi svojega nezamenljivega radijskega dvojčka, Andra Merktija.

Marjan Kemperle

TOMIZZEVE DUH

Tretja evropska sila?

MILAN RAKOVAC

Tile novi fašoti niso tako strašna groznja Evropi, resna groznja je način na katerega jih Evropa obravnava: kot da se nič ne dogaja!

Črna internacionala se je te dni na Dunaju sestala pravzaprav prvič po znameniti trojni zvezi »sil osi«, Italije, Japonske in Nemčije, tik pred drugo svetovno vojno. Seveda je »neonacizem« danes daleč od tega, da bi segal po oblasti. Ampak, tudi Hitler je bil leta 1932 zelo daleč od oblasti, pa je že 1933. legalno in legitimno postal nemški kancler, kmalu zatem pa še Vodja. Tudi na Madžarskem nihče »ni pričakoval«, da bo na oblast prišla fašistoidna desnica ...Tudi sedaj, ko to pišem, sicer ne mislim, da bi skrajna desnica v kar sedmih državah članicah (kar je 25%) lahko izbrala svoje zastopnike v evroparlament, kot tudi ne vidim realnih možnosti za »madarizacijo« v nobeni članici EU. Toda: problem je globlji. Demokracija, kot jo razumemo in kakršna formalno obstaja v vseh članicah EU, pravzaprav formalno dopušča možnost, da tudi takale fašistoidna združba legalno pride na oblast. Soočenje EU z novim evro-fašizmom - tu vidim pravo težavo. Ta združba, zavruga, ruši evropsko valuto in hoče krepiti nacionalne države; ergo - ruši EU! Kako po-

membno je ohranjati demokratično formalnost, če ta omogoča vzpon ekstremizma? Tudi zato, ker smo seveda demokrati, tej črni ekipi sploh lahko pade na misel javno paktiranje...

Poročila so takale: »Strache, vodja avstrijske desničarske stranke že vidi (desničarsko zvezo) kot 'tretjo evropsko silo', po socialdemokrati in konservativcih. Na srečanju, ki je potekalo na pobudo FPÖ, so bili prisotni zastopniki šestih evropskih desničarskih strank - francoske Nacionalne fronte (FN), italijanske Severne lige, švedskih demokratov, belgijske Vlaams Belang in slovaške nacionalne stranke SNS. Srečanje je potekalo le nekaj dni zatem, ko sta skrajno desni nizozemski politik Geert Wilders in voditeljica FN Marine Le Pen v luči evropskih volitev prihodnje leto oblikovala zavezništvo, ki sta ga po srečanju v Haagu označila za zgodovinsko. Wildersova Stranka svobode (PVV) na Dunaju sicer ni bila zastopana, a je z njo načrtovano ločeno srečanje, je še pojasnil Strache. Za oblikovanje politične skupine v Evropskem parlamentu je potrebnih najmanj 25 članov, izvoljenih najmanj v četrtini držav članic, kar pomeni, da morajo biti izvoljeni člani sorodno mislečih strank iz najmanj sedmih različnih držav. Strac-

he je sicer pozval k 'močnemu zavezništvu', ki bi predstavljalo alternativo evropskemu centralizmu. Voditelji šestih strank so se strinjali, da je EU tako 'institucionalno kot tudi vsebinsko' trenutno 'na napačni poti'... Skupne točke so našli še v boju proti množičnim migracijam, grozeči 'islamizaciji' in 'zgrešeni konstrukciji evra'. Eden od dolgoročnih ciljev zavezništva je tako tudi povrnitev nacionalnih valut ...«

I ča čemo sad z tuon Trieton Silon? Još nami Europejcen kokoši pur nisu mozak popile, za sada. European left, progresivan i socijalno načinjen pokret, ima več ud 40 zastupniki u EU-parlamentu, za ča fašistoni moraju još čuda maneštre pojisti. Vol dir che no semo propio tanto monighe, noi altri. Samo ča vero škrbi svakega razumnega čovika to, ča Črni malo pomalo gredu naprid; pak ako zabimo na naše provincijalne ex-yu fašiste, i vržmo slovačke... i još ako smo dakordo da Magjarska ni najvažnija zemlja u EU: sigurno je jako grda za EU kada šjora Le Pen juriša na Pariz, i da najveć mladi zapadnjaki masovno gredu skupa s črnon internacionalon u Britaniji, Belgiji, Holandiji, Irskoj ...

TRETJA EVROPSKA SILA! Že samo to, da skrajna desnica sebe vidi kot

tretji steber evropske demokracije nas mora močno zaskrbeti. Dejstvo pa je, da njihova analiza dokaj utemeljeno predoča stanje stvari na evropski politični sceni. Do včeraj je zahodna demokracija čvrsto temeljila na treh idejnih tokovih: liberalizmu, socialdemokraciji in konservativizmu. Liberalci, srčika te demokracije, svojevrstni čuvaji njenega pečata, so se raztopili skozi liberalizacijo leve in desnice. Še več, vse tri struje so pravzaprav liberaloidni center. In še to: z dejanskim izenačevanjem komunizma in fašizma je površna evro-demokracijska struktura legalizirala in legitimirala skrajno desnico. Ki je sedaj pripravljena spet priti na oblast. Zahodna demokracija pa, permisivna in ohromela ne ve kako naj reagira in kaj bi storila. In, ujetnica lastnih manipulacij, ne stori ničesar.

Vse to je razvidno tudi iz vzvišene molka in medijskega ter političnega minoriziranja dunajskega zbora črne internacionale. Ali pa gre, še huje, za tih željo zmedene demokracije, ki, medtem ko Evropa podrhteva od socialnih uporov, hrepeni po čvrsti roki, ki bo, če bo treba, naredila red, ko se bodo stvari (prihodki, privilegiji, javni red in mir...) pričele izmikati kontroli?

KNJIŽNI SEJEM Najlepša knjiga je FAO 37.2.1, divji Jadran

V Cankarjevem domu so včeraj podelili nagrade za najlepšo knjigo. Kot najlepšo slovensko knjigo je komisija Zbornice knjižnih založnikov in knjigotržcev nagradila FAO 37.2.1, divji Jadran, ki je izšla v samozaložbi, avtorja Klemna Koširja. Za oblikovanje in ilustracije je poskrbela Barbara Ogrič Markež. Poleg glavne so podelili še osem nagrad.

Nagrado za najlepšo knjigo v kategoriji književnost je kot posamezna knjiga prejelo delo Slovenski in portugalski pesniki XX. stoletja, ki je izšlo v sozaložništvu EPK Maribor in Guimaraes, oblikoval pa ga je Claudio Rodrigues. Med zbirkami je komisijo prepričala Žepna Beletrina 2013 Študentske založbe, ki jo je oblikovala Maja Licul. V kategoriji znanstvena in stvarna literatura je komisija nagradila oblikovanje Lene Likar v knjigi Slovenska pisatelj-ska pot, ki sta jo izdala založba Didakta in Društvo slovenskih pisateljev. V kategoriji knjige za otroke in mladino so nagradili knjigo Matura 2014, ki jo je oblikovala Sanja Janša (Mladinska knjiga), med nagrajenimi monografijami in bibliofilskimi izdajami pa so Fragmenti predsokratikov, ki sta jih za Študentsko založbo oblikovala Liculova in Lucijan Bratuš. (STA)

Par korakov do energijsko varčne zime

Zimski meseci so meseci varčevanja z energijo. Padanje temperature in sočasno krajšanje dnevne svetlobe bistveno vplivata na večjo porabo energijskih virov, ki jih uporabljamo pri ogrevanju in razsvetljavi, se pravi predvsem plina in drugi kuriv ter elektrike. Medtem, ko pri varčevanju z elektriko lahko bistveno ukrepamo le z uporabo energijsko učinkovitejših naprav, tako gospodinskih strojev kot svetil, imamo pri varčevanju z ogrevanjem več možnosti. Po eni strani lahko posvetimo našo pozornost posegom, ki so namenjeni izolaciji poslopja in ki so učinkovite pri omejevanju toplotnih izgub, po drugi lahko nekaj denarja vložimo v nakup in inštalacijo energijsko učinkovitejšega ogrevalnega sistema. Največ seveda obrestuje kombinacija obeh v obliki korenite prenove našega stanovanja. Pri tem pa velja še opomniti, da do konca leta se lahko italijanski državljani poslužujejo davčnih olajšav v obliki 65-odstotnega popusta na davek Ipef za vse posege, ki izboljšajo energetske učinkovitost poslopij in 50-odstotnega popusta na gospodinske stroje ter pohištvo.

Talna in stenska izolacija

Ustrezna toplotna izolacija preprečuje razprševanje toplote, zelo pozitivno vpliva na udobnost bivanja, predvsem pa nam omogoča velike prihranke pri porabi energije. Pravilna naložba na področju izolacije nam neposredno pomaga pri znižanju stroškov, ki so namenjeni ogrevanju. Še prej pa velja poudariti, da višek zapravljanja toplote dosežemo takrat, ko naše stanovanje prekomerno ogrevamo. Pri tem lahko še omenimo posebno priporočilo za prezračevanje: prostore prezračujemo le kratek čas z odpiranjem oken na stežaj in ustvarjanjem močnega prepriha. Na ta način izgubimo bistveno manj energije, kot pa z delno odprtimi okni: zrak se bo takoj obnovil, stene pa se ne bodo ohladile.

Na splošno pa vsekakor največ toplote izgublamo prav skozi okna, ki skupaj z vrati igrajo pri toplotni izolaciji odločilno vlogo. Sploh pa ne gre zanemariti velikega vpliva, ki ga ima pravilna izbira gradbenih materialov za konstrukcijo podov, pri katerih najboljši učinek pridobimo s kombinacijo lesa in raznih sintetičnih izolantov, tako kot izbira najprimernejšega toplotnega plašča pa vse do samih barv, s katerimi bomo prepleskali

zidove. Prav zaradi množice faktorjev, ki prispevajo k uspešnem varčevanju z energijo, se zlahka zgodi, da s premišljeno in pametno kombinacijo posegov lahko tudi z razmerno majhnim začetnim stroškom dosežemo zelo pozitivne dolgoročne učinke, tako pri bivalnem udobju kot še predvsem pri domačem proračunu.

Stavbno pohištvo

Okna z dvojno ali celo trojno zasteklitvijo odločno zmanjšajo razprševanje toplote ter znatno izboljšajo tudi zvočno izolacijo. Kar se pa tiče najprimernejših materialov za okna in njihove okvire so ti les, PVC ter kombinacija navedenih snovi z aluminijem, ki oknom zagotavlja dodatno trajnost. Prednost lesenih oken je v naravnosti materiala in njegovi eleganci, PVC okna pa odlikujeta dolga življenjska doba in povsem nezahtevno vzdrževanje. Poleg vrat in oken, k energijski učinkovitosti pripomogajo tudi polkna, rolete in zavese, ki so pa pri varčevanju s toploto lahko dvorezen meč: kljub temu, da pripomorejo k nižji toplotni izgubi skozi okna, po drugi strani pa ovirajo vhod naravne sončne toplote, v primeru da prekrivajo radiatorje pa preprečujejo pravilno kroženje toplega zraka. Najboljša rešitev je torej uporaba krajših zaves, ki naj bi prekrivale le okno, zraven pa še nasvet, da zavese odpremo v trenutkih, ko se poslužujemo kurjave. To seveda ne velja za okenske rolete in polkna, ki naknadno omejujejo razprševanje toplote skozi okna in to še predvsem ponoči, ko je priporočljivo kurjavo izklopiti.

Ogrevanje

Zaradi naraščajoče cene fosilnih goriv se je v vrsto najbolj priljubljenih oblik domačega ogrevanja spet vrnil les. Vornj po gorečih polenih in šviganje plamena v peči sta prijetna očem in duši, kar se ogrevanja tiče pa je poleg lesa mogoče pretvoriti v energijo celo vrsto organskih odpadkov (t.i. biomase), ki imajo velik energetski potencial. Med temi, so čedalje bolj razširjeni peleti, ki jih proizvajajo s stiskanjem odpadnih produktov iz lesne industrije. V tem procesu ni dodanih kemičnih snovi, kot so lahko na primer lepila, tako da so peleti povsem "zelena" oblika ogrevanja. Poleg visoke energetske učinkovitosti so druge velike prednosti peletov enostavnost prevoza, saj jih običajno kupimo v vrečah različnih velikosti, ter udobnost uporabe, zaradi katere so primerni še predvsem za stanovanja. Les oz. pelete lahko uporabljamo tako v centralnih ogrevalnih sistemih kot tudi v

PLESKARSTVO / DEKORACIJE "STUCCO VENEZIANO" / SISTEMI Z MAVČNIMI PLOŠČAMI

VARČEVALNI - FASADNI IZOLACIJSKI SISTEMI

Obrtna cona Nabrežina tel. 347 9900488 www.pitturazioni-gruden.com

Železnina
TERČON

Železnina Terčon

Letve
Leseni in furnirski izdelki
Vse za domače mojstrovanje

NABREŽINA 124, tel. 040 200122
www.zelezninatercon.com

tecnoedile s.a.s.
TRST, Ul. Cosulich 9 (industrijska cona)
tel. 0039/040/827045 - 830688

www.tecnoedile.net mail info@tecnoedile.net

Gradbeni in industrijski stroji ter oprema
prodaja in najem / servis / rezervni deli

ALTERNATIVNI VIRI ENERGIJE
FOTOVOLTAIČNI SISTEMI
SONČNI KOLEKTORJI
TOPLOTNE ČRPALKE

termoideale
IDEALE
Geom. GIANCARLO FORAUS

OBRITNA CONA DOLINA 547/1 (TS) **www.termoideale.it**

**STROKOVNJAKI
ZA ENERGETSKO VARČNOST**

manjših pečeh. Le-te so odlično prispevajo k varčevanju z energijo še predvsem v prehodnih obdobjih, kot so jesen in pomlad. Pri tem lahko še navedemo podatek, da kubični meter lesa nadomesti približno 200 litrov kurilnega olja, kar nas lahko prepriča, da se odločimo za pristop do centralnega ogrevalnega sistema na les ali biomase.

Gospodinjski stroji

Nakup večine gospodinjskih strojev ni strogo vezan na letni čas razen v primeru, ko so ti namenjeni ogrevanju. Če pa upoštevamo zelo zanimive davčne ugodnosti, katerih se lahko poslužujemo do konca tega leta je pa priporočljivo, da pohitimo in popuste na davku I rpef čim boljše izkoristimo. Le paziti moramo, da naš nov gospodinjski stroj spada v energijski razred A+, drugače popusta ne bomo mogli koristiti. Ker so že omenjene davčne olajšave predvidene tudi za nakup pohištva je primerno, da poleg novega gospodinjskega stroja vzamemo v poštev tudi pohištvo, ki spada zraven. Konkretni primer zlahka najdemo v kuhinji, ko ob novem hladilniku in/ali peči lahko dodamo nakup nove mize, stolov, kuhinjskih omaric... saj popusti na nakup pohištva veljajo le v primeru, da so opravljeni v sklopu prenovitvenih posegov, ki so namenjeni izboljšanju energetske učinkovitosti našega stanovanja.

Razsvetljava

V zadnjih letih je svetilna tehnika doživela korenit razvoj. Tradicionalne žarnice z žarilno nitko so stvar preteklosti, saj je njihova prodaja v Evropski uniji prepovedana že od leta 2012. Namesto teh, nam trgovine ponujajo kar troje možnosti: izboljšane žarnice s halogensko tehnologijo, kompaktne fluorescenčne sijalke (t.i. varčne sijalke) in žarnice s svetlečimi diodami (LED). Prve med omenjenimi žarnicami so videti kot običajne žarnice, vendar so od vseh varčnih žarnic energijsko najpotratnejša. Oddajajo le toplo belo svetlobo, imajo najkrajšo življenjsko dobo (dve leti) in so v celoti dražje. Primerne naj bi bile le za luči, ki jih ne uporabljamo pogosto. Kompaktne fluorescenčne sijalke porabijo do 80 odstotkov manj energije kot

oglasno sporočilo

OKNA ŠEMRL - ENERGETSKO VARČNA LESENA OKNA

V Mizarstvu Šemrl, družinskem podjetju iz Planine pri Postojni s tradicijo izdelave lesenih oken že od leta 1895 dajemo poseben poudarek na energetsko učinkovitost, kvalitetno obdelavo in dolgo življenjsko dobo naših izdelkov.

Stavbno pohištvo iz lesa smreke ali macesna ima klasično vogalno vez kar zagotavlja optimalno stabilnost izdelka, štirisistemsko površinsko zaščito za dolgo življenjsko dobo in okovje z možnostjo režnega prezračevanja. Poleg oken izdelujemo tudi masivna vhodna vrata in polkna.

Lastna montažna ekipa poskrbi za kvalitetno vgradnjo in vsa zaključna dela.

Našim kupcem nudimo brezplačno svetovanje in meritve na objektu.

Z osebnim pristopom, kakovostnim izdelkom in profesionalno montažo stavbnega pohištva bomo zanesljivo izpolnili vašo pričakovanja, saj za nas niste le enkratni kupec, temveč partner, ki smo mu vedno na voljo.

Vabljeni v naš salon, kjer si izdelke lahko tudi ogledate.

navadne žarnice, njihova življenjska doba pa znaša od šest do deset let. Izbiramo lahko med različnimi barvami svetlobe, ne moremo pa jih uporabiti s stikalom za zatemnitev. Varčne sijalke so občutljive na pogosto prižiganje in ugašanje, zato so primerne za prostore, v katerih so luči neprekinjeno prižgane po več ur na dan (dnevna soba, kuhinja, jedilnica). Še varčnejše od fluorescenčnih sijalk naj bi bile žarnice s svetlečimi diodami, za

katere se je splošno uveljavil izraz "ledovke". Za njihovo proizvodnjo je potrebna manj energije, ne vsebujejo strupenih snovi in jih je možno reciklirati. Poleg tega so odporne proti pogostemu prižiganju in ugašanju, so sicer manj močne in dražje od varčnih sijalk, po drugi strani pa jim visoka odpornost na udarce, vibracije in zunanje vplive omogoča najširšo paleto možnih uporab.

MIZARSTVO DM

Proizvodnja notranjih lesenih vrat in stopnic

Obrtna cona »Zgonik«
Ulica Proseška postaja, 29/b
ZGONIK

Tel. 040 2528131
Fax 040 2529329
e-mail: d.milkovic@libero.it

OKNA ŠEMRL

IZDELUJEMO • NUDIMO

- Okna
- Balkonska vrata
- Panoramske stene
- Polkna
- Vhodna vrata

Svetovanje
Izmere na objektu
Izdelavo po meri
Lastno montažo

Iščemo zastopnika za tržaško, goriško in videmsko pokrajino
Info: +386 5 756 51 33

MIZARSTVO ŠEMRL

Razstavni salon:
Planina 189
6232 PLANINA
(10 km od Postojne)
SLOVENIJA
www.oknasemrl.eu

EDILEGNO SANTACROCE s.r.l.

KRIŽ 9/A, DEVIN NABREŽINA (TS)
Tel: 040 220 436, Mob: 348 1403850, 346 9830373

DRVA ZA KURJAVO - tudi na paleti
PELETI Z VISOKO KALORIČNO VREDNOSTJO
BRIKETI, VŽIGALNE KOCKE
PREMOGOVNI BRIKETI, OGLJENI BRIKETI

GLP JEKLENKA AGIP, PROPAN JEKLENKA AGIP

GRADBENI MATERIAL
(strešniki, gramoz, cement, lepila...)
ŽELEZNINA ZA GRADBENIŠTVO

ZEMLJA V VREČI, GNOJILA, HLEVSKI GNOJ

OKRASNE RASTLINE IN DIŠAVNICE
VRTNO POHIŠTVO

DOSTAVA NA DOM – STORITVE Z ŽERJAVOM

URNIK: ponedeljek - petek od 8.00 do 17.00
sobota od 8.00 do 12.00

p o h i š t v o

KRALJ

na Opčinah
ul. Carsia 45

tel. 040.213579
info@kralj.it

GORICA - Stanje trgovskega sektorja v obnovljenem mestnem središču

Na Korzu zaskrbljujoče, v Raštelu porazno

V Raštelu (zgoraj) in na Verdijevem korzu (desno)

BUMBACA

GORICA - Andrejev praznik v znamenju novosti in tradicije

Vino se vrača na sejem

V nekdanji trgovini Larise začasna vinoteka - Na Travniku ogrevan šotor - Arianna Bellan bo prevzela resor za večje dogodke

Stanje trgovskega sektorja v goriškem mestnem središču razodevajo zaskrbljujoče številke, ki so v Raštelu naravnost porazne. Na obnovljenem in obnavljajočem se delu Verdijevega korza je danes 47 odprtih in 10 zaprtih komercialnih dejavnosti. Na Travniku je 30 odprtih in 11 zaprtih komercialnih dejavnosti. V Raštelu pa je 27 komercialnih dejavnosti odprtih, kar 20 pa zaprtih. V kratkem se bodo številke spet spreminjale, saj v Raštelu poteka razproda v trgovini z oblačili, ki ukinja dejavnost. Za njo je na vrsti trgovina s spodnjim perilom. Z nasprotnim predznakom pa je napoved, da bosta v eni izmed zaprtih trgovin sredi Raštela mlada slovenska podjetnika odprla kavarno, ki se bo nekoliko razlikovala od sedanje kavarniške ponudbe.

»Trgovinam, kakršne so bile po tradiciji prisotne v Raštelu in niso stopile v korak s časi, je usojeno zaprtje. Tržišče jih bo izločilo,« pravi Beniamino Ursic, tudi sam lastnik ene izmed tamkajšnjih trgovin; bil je med pobudniki združenja trgovcev Le Nuove Vie in pozorno spremlja »utrip« Raštela. »V zgodovinskem jedru Gorice so bile narejene usodne napake, med temi izstopata zaprtje Bombijevga predora in odprava parkirišč. Raštela, kakršen je bil nekoč, ne bo nikoli več, ponuja pa se nam priložnost, da iz njega naredimo turistično najbolj privlačno ulico. To pomeni predvsem omogočiti odprtje gostinskih lokalov z diferencirano ponudbo, zato da si ne bodo med sabo odžirali kisika, in nove dejavnosti zaupati mladim, iniciativnim podjetnikom, ki pa jim morajo krajevne ustanove stati ob strani. Turizem je edina karta, ki jo naše mesto lahko še zaigra, po možnosti v sodelovanju z Novo Gorico, ker je njuna privlačnost, če se povežeta, veliko velja. To pomeni skupaj tržiti goriški grad in novogoriške igralnice,« je prepričan Ursic.

Če Raštel še vedno bremeni preteklost, so problem Korza zelo visoke najemnine komercialnih prostorov. Temu gre dodati upad kupne moči, zaradi česar trgovci najemnik ne more računati na dobiček. Lastniki prostorov se zato raje odpovejo najemni, kot pa da tvegajo odpreti vrata trgovcem, ki ne bodo sposobni poravnati svojih plačilnih obveznosti. Vendar tudi Verdijev korzo nas zna presenetiti: eno izmed zaprtih trgovin nasproti Ljudskega vrta bo danes oživil knjižni antikvariat.

GORICA - Med decembrskimi vikendi Hiša Zoran spet sredi Raštela

Hiša Zoran ob Okusih na meji

P.D.

Ob trgovini Larise na Verdijevem korzu, o kateri poročamo v sosednjem članku, bo v prihodnjih tednih v okviru prazničnega decembrskega dogajanja zaživela tudi njena »dvojčica« sredi Raštela. V hiši Mišchou, ki so jo mnogi Goričani odkrili in prvič obiskali šele med letošnjo poulično prireditvijo Okusi na meji in kjer je veliko let obratovala trgovina z blagom, bodo ponovno uredili Hišo Zoran. Pobudniki so tokrat člani združenja trgovcev Le Nuove Vie, ki želijo privabiti v mestno središče obiskovalce od blizu in daleč. S ponudbo, ki je značilna za osmice, bo Hiša Zoran odpirala svoja vrata ob decembrskih vikendih, ko naj bi ravno tako sredi Raštela začasno odprli tudi delikateso. Obenem se še dogovarjajo, da se bo med prazniki življenje ponovno vrnilo tudi v prostore nekdanje železnine Krainer, ki so polni sugestij ter idealen kraj za gostinsko ponudbo in razstavljanje umetniških ali ročnih izdelkov.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA

CECILIJANKA 2013
55. REVIJA GORIŠKIH PEVSKIH ZBOROV

SODELUJEJO TUDI ZBORI IZ TRŽAŠKE IN VIDEMSKÉ POKRAJINE TER KOROŠKE IN SLOVENIJE.

 POSVEČENA PESNICI
LJUBKI ŠORLI
 OB 20-LETNICI SMRTI

 GORICA - KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
SOBOTA, 23. NOVEMBRA 2013, ob 20.30
NEDELJA, 24. NOVEMBRA 2013, ob 17. uri

 Revija poteka pod pokroviteljstvom goriške občine in pokrajinske uprave, ob podpori Javnega Sklada za kulturne dejavnosti Republike Slovenije in Fundacije Cassa di Risparmio iz Gorice.
 V sodelovanju s Svetom slovenskih organizacij

Odprte izložbe nekdanje Larisejeve trgovine vzbujajo radovednost

BUMBACA

Novosti in obujene tradicije bodo zaznamovale letošnji Andrejev sejem, ki bo med 30. novembrom in 2. decembrom ponovno poživil goriško mestno središče. Priljubljeno prireditve, ki bo hkrati uvod v niz prazničnih dogodkov »Dicembre goriziano« (Goriški december), so na goriškem županstvu predstavili župan Ettore Romoli, odbornica Arianna Bellan, društva in zasebniki, ki bodo odločilno pripomogli k obogatitvi pouličnega praznika.

»V okviru Andrejevega sejma so do konca 80. let prirejali tudi pokušno vin, ki je potekala v pokriti tržnici. Ta tradicija je s časom zamrla, letos pa jo bosta obudila dva mlada Goričana,« je Romoli pohvalil Roberta Gajerja in Stefana Sfligoia, ki bosta med Andrejevim sejemom spremenila zapuščene prostore nekdanje trgovine z blagom Larise na Verdijevem korzu v vrhunsko vinoteko. »V prejšnjih dneh, ko sva čistila in urejala bivše prodajne prostore, se je kar nekaj občanov ustavilo in poizvedovalo, kaj se dogaja. Navdušenje Goričanov je v dobri meri že poplačalo trud, ki sva ga vložila v to začasno odprtje vinoteke, upava pa, da bo med sejemom naletela na dober odziv. K sodelovanju sva povabila sedem vinarjev z obeh strani meje, saj meniva, da je treba na tem področju spodbujati sodelo-

GORICA - Dela

Odprtje Korza pod vprašajem

Slabo vreme prekrizalo načrte občini

»Še pred nekaj tedni smo mislili, da bomo odsek Verdijevega korza med ulicama Dante in Santa Chiara odprli pred začetkom Andrejevega sejma, a bojim se, da nam ne bo uspelo: odprtje je žal pod vprašajem.« Deževno vreme, ki je v zadnjih tednih zajelo Gorico, jo je pošteno zagodlo goriškemu županu Ettoreju Romoliju in konzorciju podjetij iz kraja Piove di Sacco pri Padovi, ki obnavlja odsek Korza med Ljudskim vrtom in pokrito tržnico. Prvi občan si je želel, da bi bila osrednja mestna ulica med Andrejevim sejemom v celoti prehodna, zaradi obilnega deževja pa je gradbeno podjetje moralo upočasniti dela. »Delavce želim pohvaliti. Da bi čim prej zaključili, so v blatu do kolen, nekaterih del pa zaradi dežja preprosto ni mogoče opravljati. Zato se bomo morali po vsej verjetnosti sprijazniti s tem, da bomo med Andrejevim sejemom hodili po pločnikih,« je vda-no povedal župan, ki upa, da bo vreme prizaneslo vsaj sejemu.

vanje in sinergije,« sta povedala Gajer in Sfligoio, Romoli pa je poudaril: »Gorica je v preteklosti pozabila na svojo vlogo prestolnice Brd in vina. Prevzel jo je Krmin, zdaj pa je napolnil čas, da se naše mesto ponovno uveljavi na tem področju.«

O 250 stojnicah, 87 vrtljakih in ostalih novostih je spregovorila odbornica za trgovino Bellanova, ki ji bo Romoli v kratkem zaupal tudi resor za organizacijo večjih dogodkov, kot je prireditve Okusi na meji. »Med Andrejevim sejemom bo ob ulicah in trgih ponovno zaživela bivša tržnica na debelo, kjer bo morske dobrote tako kot med letošnjimi Okusi na meji ponujala zadruga ribičev; druga novost, ki se je zelo veselimo, pa bo šotor na Travniku,« je povedala Bellanova in prepustila besedo Eliu Blavasinu, članu združenja »Insieme per piazza Vittoria«, ki bo do konca decembra upravljalo ogrevani šotor na glavnem mestnem trgu. »V njem bomo ponujali značilne dobrote, ob vikendih pa bomo prirejali ples,« je povedal.

V soboto, 30. novembra, bodo v mestu prižgali božično razsvetljavo. Ob 18. uri bo v praznično zasijala tudi mogočna jelka, ki bo do januarja krasila Travnik, kjer bodo 31. decembra priredili silvestrovanje. (Ale)

GORICA - Odgovorne za krajo in povzročeno škodo v bazenu še iščejo

Za društvu hud udarec

»Nismo le potrti: spravili so nas na kolena.« Tako pravi Paolo Bressan, predsednik športnega kluba Pro Gorizia, ki je bil v noči s srede na četrtek skupaj z društvom Gorizia nuoto žrtve ene izmed najbolj divjih vandalskih akcij, kar smo jih v zadnjih letih zabeležili na Goriškem. Točnih podatkov o škodi, ki jo je vandalska

ih povzročila na stadionu na Rojcah in v sosednji stavbi bazena, trenutno še ni na razpolago, nobenega dvoma pa ni o tem, da bodo stroški izredno visoki.

»Uničili so nam vrata, razbili več oken, izpraznili gasilnike in pokvarili fotokopirni stroj. Ob tem so nam sežgali elektronsko tablico za menjave, ki stane kar

nekaj denarja, in vrsto papirjev, med katerimi so bili tudi knjigovodski dokumenti, zato si lahko predstavljate, kakšne težave nas čakajo. Poškodovali so tudi kiosk in ukradli vse ključe. Med temi so bili tudi ključi, ki omogočajo prižiganje žarometov na igrišču,« našteva Bressan, po katerem bo v izračun škode treba vključiti še plačilo podjetja Minerva, ki mu je klub Pro Gorizia poveril nalogo, da očisti društvene prostore. »Vseh slačilnic, ambulante in hodnikov žal nismo mogli očistiti sami. Vse je bilo namreč prekrito s plastjo belega gasilnega prahu,« pojasnjuje Bressan.

Še večja je škoda je nastala v goriškem bazenu, kjer so vandali prav tako uničili šipe, vrata, računalniško opremo in pohištvo. Predsednica društva Gorizia nuoto Martina Gratton je povedala, da so zaradi gasilnega prahu, ki so ga vandali razpršili tudi po bazenski dvorani, že odpovedale nekatere merilno regulacijske naprave, ki stanejo med 2000 in 3000 evrov, po vsej verjetnosti pa bodo prihodnji teden morali zamenjati tudi bazenska filtra. »To nas najbolj skrbi. Filtra namreč staneta okrog 15.000 evrov. Nabavili smo ju pred poldrugim letom, trajati pa bi morala petnajst let,« pravi Grattonova in dodaja, da bodo pri morebitni zamenjavi filtrov skušali čim manj ovirati plavalce.

Kdo pa bo škodo poravnal? Popis uničenega premoženja bosta društvu Pro Gorizia in Gorizia nuoto v prihodnjih dneh posredovali občinskim uradom, nato pa bosta držali pesti. »Škodo naj bi vsaj delno krilo zavarovanje, v kolikšni meri pa je še neznanka,« pravi podžupan Roberto Sartori, ki tako kot predstavniki društva srčno upa, da bodo goriški karabinjerji čim prej prijeli odgovorne. Na pokrajinskem poveljstvu na Verdijevem korzu pravijo, da je preiskava v polnem teku in da delajo na zbranih informacijah, podrobnosti pa niso posredovali. Po neuradnih informacijah naj bi videokamera goriškega bazena »ujela« pri kaznivem dejanju tri mladeniče, ki jih sile javnega reda že poznajo, kaj več pa bo mogoče izvedeti v nadaljevanju preiskave. (Ale)

Popis škode v goriškem bazenu in na stadionu je še v teku

BUMBACA

GORICA - Avgustovski protest pred centrom CIE

Devetim bodo sodili

Devet anarhistov in protiglobalistov se bo moralo zagovarjati zaradi mazanja in kršenja varnostnih predpisov

Goriški sodnik za predhodne obravnave je odredil sojenje devetim aktivistom, ki so se letos poleti udeležili manifestacije pred centrom za nezakonite priseljence v Gradišču. Protest je 17. avgusta priredilo združenje »Ya basta«, ki se zavzema za ukinitve centrov CIE. Zaradi shoda je bila Ulica Udine v Gradišču približno dve uri zaprta za promet, skupina udeležencev pa je z barvnim razpršilcem pomazala cestišče in zunanji zid bivše kasarne Polonio, v katerem ima sedež center za nezakonite priseljence, ki je trenutno prazen. Po zadnjih neredih, med katerimi so priseljenci povzročili veliko škodo v notranjih prostorih, se je namreč notranje ministrstvo odločilo za začasno zaprtje centra. Le-tega naj bi obnovili, raba pogojnika pa je glede na zahteve po ukinitvi zakona Bossi-Fini obvezna.

Manifestacija združenja »Ya basta« pa je potekala v času, ko ni izpraznitve centra CIE v Gradišču nihče pričakoval. Protesta so se udeležili številni upravitelji, politiki, predstavniki miroljubnih organizacij in levosredinskih strank, med njimi pa je bilo tudi več mladih, ki obiskujejo socialne centre v raznih krajih severne Italije, aktivistov gibanja »no-global« in anarhistov. Skupina letih je po ocenah oddelka Digos goriške kvature, ki je vodil preiskavo, prekorajčila dovoljeno mejo. Na podlagi zbranih informacij je sodnik odredil sojenje devetim aktivistom - nekateri naj bi bili iz naše dežele -, ki se bodo morali zagovarjati zaradi mazanja in kršenja varnostnih predpisov. (Ale)

Aktivisti na ulici, priseljenci na strehi centra CIE avgusta letos

BUMBACA

GORICA

»Sgarlata naj odide«

Cosma napoveduje resolucijo

Pokrajinski svetnik stranke Futuro e Libertà Stefano Cosma bo vložil resolucijo, s katero želi doseči odstop Emilia Sgarlate z mesta predsednika goriškega univerzitetnega konzorcija. Resolucijo je Cosma napovedal po javnem zborovanju, ki ga je - sicer na vrat na nos - sklical v četrtek na pokrajini. Tema zborovanja, ki se ga je poleg pokrajinskih in občinskih svetnikov raznih političnih usmeritev ter pokrajinskih odbornikov Donatelle Gironcoli in Federica Portellija udeležilo več družbenih in političnih delavcev, so bile hude težave, s katerimi se sooča Gorica - od krize trgovskega sektorja do obnove doma Culot in dolgov goriške glasbene fundacije - in za katere je po mnenju Cosme v dobri meri kriva uprava Ettoreja Romolija.

Med napačne odločitve, ki so simbol propada mesta, je po ocenah Cosme ravno imenovanje Sgarlate na čelo univerzitetnega konzorcija. Njegovo ime je predlagala občina, pokrajina pa je pristala, ko je postalo jasno, da kandidatura Laure Fasiolo ne bo prodrla. »Mera je polna. Nujno je, da občani dvignejo glas, saj bodo drugače v Gorici ostale samo prazne palače,« je povedal Cosma, ki je napadel župana in apeliral na goriški občinski svet, ki bi po njegovem mnenju moral glasovati proti proračunu in s tem sprožiti padeč Romolijeve uprave. Vojno »dinozavrom« je napovedal tudi Ligaš Franco Zotti, po katerem so v razpravo posegli Benito Zollia, predstavnika goriške glasbene fundacije Cristina Totaro in Claudio Liviero, predstavnica uslužbencev doma Culot Marina Rupil in nekdanji predsednik univerzitetnega konzorcija Nicolò Fornasir, ki meni, da bi se moral Sgarlata umakniti. V nadaljevanju so spregovorili še pokrajinski svetnik Mauro Mazzoni, načelnik DS v goriškem občinskem svetu Giuseppe Cingolani in Gironcolijeva, ki ni prebavila Sgarlatovega imenovanja. Ob tem, da bodo v kratkem sklicali novo zborovanje in oblikovali konkretne predloge za preporod mesta, je Cosma ob koncu napovedal tudi resolucijo. »Če bi Sgarlata ne odstopil, bi morali konzorcij zapustiti člani upravnega sveta. Še bolje pa bi bilo, da bi konzorcij ukiniti in poverili pokrajini njegove naloge,« trdi Stefano Cosma. (Ale)

GORICA

Starši in zlasti otroci, pozor!

Razlogov za paniko ni, previdnost pa je na mestu. V teh dneh so učno in neučno osebe ter starše otrok, ki obiskujejo šole in vrtce Večstopenske šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici, vznemirile govore o neznancu, ki naj bi s črnim terenskim vozilom krožil v okolici šolskih ustanov in nagovarjal otroke oz. jih vabil v avtomobil. Kot je Primorski dnevnik poročal 16. novembra, se je podobna vest o moškem, ki naj bi otrokom ponujal bombone, v minulih tednih razširila v Novi Gorici in v Grosupljem, kjer so policisti zadevo preiskovali. Sile javnega reda doslej v nobenem od prijavljenih primerov niso potrdile, da je do teh dogodkov dejansko prišlo.

V zadnjih dneh je vest »prečkala« mejo in se bliskovito razširila tudi med učitelji in starši otrok, ki obiskujejo nekatere šole in vrtce s slovenskim učnim jezikom v goriški pokrajini. Ob ravnateljici Elizabeti Kovic so bili z morebitno prisotnostjo sumljivega črnega avtomobila pred nekaterimi šolskimi poslopiji seznanjeni tudi karabinjerji, ki pa poudarjajo, da ni razlogov za paniko. »Obvestil občanov ne moremo in ne smemo zamenjati. Zato je naša dolžnost, da preverimo verodostojnost informacij in da namenimo šolskim območjem več pozornosti, za kar smo že poskrbeli. Vedno moramo biti oprezni, razlogov za paniko pa ni,« je zardil karabinjerji kapetan Lorenzo Pella.

Istega mnenja je tudi ravnateljica Elizabeta Kovic, ki jo je vest o sumljivem avtomobilu dosegla v četrtek, ko se je pogovorila tudi s silami javnega reda. Včeraj je ravnateljica učnemu in neučnemu osebju ter staršem poslala okrožnico. »V teh dneh krožijo po našem ravnateljstvu vesti o neznancu, ki ob vrtcih in šolah v črn avtomobil vabi otroke. Sporočam, da sem zadevo prijavila goriškimi karabinjerjem, ki so mi povedali, da so o tem že informirani in da zbirajo informacije. Četudi zaeenkrat ni razlogov za strah, toplo vabim vse učno in neučno osebe, naj strogo nadzoruje otroke in učence, bodisi med odmorom kot ob vstopu in odhodu iz šole. Staršem pa svetujem, da svoje otroke opozorijo, naj ne vstopajo v neznane avtomobile (ne glede na to, če so črne ali druge barve) in naj z neznanimi ljudmi ne navezujejo stikov,« piše ravnateljica. »Čeprav bi lahko šlo le za govornice, je moja dolžnost, da starše in osebe opozorim na morebitno nevarnost. Pazljivost ni nikoli pretirana, ko gre za naše otroke,« je povedala Kovičeva.

Naj spomnimo, da so zadevo resno vzeli tudi na šolah v Novi Gorici, kjer so o sumljivem »črnem terencu« obvestili učitelje in starše ter podučili otroke, naj od neznancev ne jemljejo ničesar ter naj ne prisedajo v avtomobile. (Ale)

KRMIN - Fabio Russiani

»Zaprtje deponije je zmaga občanov«

»V središču razprave o ponovnem odprtju odlagališča v kraju Pecol dei lupi, ki smo ji sledili v teh letih, je bil vedno v ospredju gospodarski vidik. Vse se je vrtele okrog morebitnega prihranka, mi pa smo stalno opozarjali, da je treba upoštevati tudi okoljski problem. Da je bila naša zaskrbljenost utemeljena, je zdaj potrdila tudi deželna FJK, ki je v odloku, s katerim je onemogočila ponovno odprtje deponije, izpostavila tudi vprašanje onesnaženosti tamkajšnje podtalnice.« Zadovoljstvo nad razpletom zgodbe krminskega odlagališča, ki se je zaključila z zavrnitvijo prošnje podjetja Ambiente Newco, je izrazil Fabio Russiani, občinski in pokrajinski svetnik

stranke UDC, ki je od vsega začetka odločno nasprotoval ponovnemu odprtju odlagališča. »Ekonomske interese je tokrat premagala skrb za zdravje občanov. Zanje se nismo borili sami, saj sta bila tudi svetnik Cosma in pokrajinska uprava odločno proti odprtju deponije. Glavni zmagovalci so vsekakor občani: to je dokaz, da lahko ljudje nekaj dosežejo, ko postanejo glasnejši,« poudarja Russiani, ki meni, da bo treba čim prej poskrbeti za sanacijo odlagališča. »Ob tem bomo postavili tudi problem okoljske škode. Preveriti želimo, ali so prebivalci Borgnana in krminske občine nasploh upravičeni do odškodnine,« zaključuje svetnik stranke UDC. (Ale)

GORICA - Pianistično tekmovanje

Danor Quinteros iz Čileja in Anastasia Rizikov iz Kanade skupaj na najvišji stopnički

Na trinajstem tekmovanju za klavirsko interpretacijo sta prvo nagrado Giuliano Pecar letos osvojila kar dva pianista: Danor Quinteros iz Čileja in 14-letna Kanadčanka Anastasia Rizikov. Nagrada ex aequo je znamenje, da se je letošnje tekmovanje v primerjavi z izvedbami iz minulih let povzpelo na solidno kakovostno raven, kar je pred začetkom vnaprej napovedoval umetniški vodja Sijavuš Gadjev. Na sinočnjem zaključnem večeru, ki je potekal v dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici, je

drugo nagrado prejela Guang Chen iz Kitajske, tretjo nagrado ex aequo pa Kazahinja Zamira Kumarzhanova in Francoz Charles Offenstein.

Na klavirskem tekmovanju za nagrado mesta Gorica, ki je vzporedno potekalo po štirih starostnih skupinah, je v skupini A (do devetega leta) absolutno prvo mesto osvojila Nastasja Češnjegar Ušumović (Slovenija), prva nagrada je nato šla Uni Miljus (Srbija), druga nagrada Andrejsu Samoviču (Litva), Mariji Cakić (Srbija) ter Veri Cecino in Alessandru

Dipaoli (Italija), tretja nagrada pa Severnoameričanoma Robertu Leeu in Evelyn Lee. V skupini B (do dvanajstega leta) je zmagovalka prve absolutne nagrade Aleksa Janković (Srbija), sledijo Greta Maria Lobefaro iz Italije (prva nagrada), Elia Cecino iz Italije (druga nagrada), Raimondo Mazzon, Matteo Di Bella in Carlotta Marchesini iz Italije (tretja nagrada). V skupini C (do petnajstega leta) sta prvo nagrado odnesla Teodora Kapinkovska iz Makedonije in Max Zuliani iz Italije, za njima so se uvrstili Pavle Krstić in Niko-

la Lekić iz Srbije ter Giovanni Bertolazzi iz Italije (druga nagrada), Lorenzo Padrin iz Italije (tretja nagrada); diplomami za udeležbo sta prejeli Alessandra Signoretto in Elisa Bordin. V skupini D (do osemnajstega leta) je prvo absolutno nagrado dobil Maximilian Trebo iz Bocna, sledijo Mislav Ivaci iz Hrvaške (prva nagrada), Luca Chiandotto iz Italije (druga nagrada), Anna Isabella Handler iz Nemčije, Matteo Bevilacqua iz Italije in Ana Stanković iz Hrvaške (tretja nagrada); z diplomami so pohvalili Anrijo Skudra (Li-

ta), Tijano Perinčić (Srbija), Emmo Onisto (Italija) in Anqi Chen (Kitajska).

Tekmovanje za nagrado Giuliano Pecar in klavirsko tekmovanje mesta Gorica prirejata združenje Florestan in Kulturni center Lojze Bratuž v tesnem sodelovanju s Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel. Ocenjevalno komisijo so ob Sijavušu Gadjevu sestavljali še Nemeč Pavel Gililov (predsednik), Avstrijec Klaus Kaufmann (Avstrija) ter Italijana Massimo Gon in Vincenzo Balzani.

GORICA-NOVA GORICA - Pixxelpoint bo tudi letos povezal mesti

Novomedijski kreativci

ČETRTIČ NA MEJI Najdeni portreti

Spominodajalska akcija

Ordinacija spomina iz leta 2009

V sklopu Pixxelpointa bo tudi letos potekala že četrta spominodajalska akcija Kinoateljaja oz. avtorice Anje Medved. Tokratna pod naslovom »Najdeni portreti« poziva vse prebivalce Gorice in Nove Gorice, naj se 6. decembra med 12. in 20. uro oglasijo na že znani lokaciji: nekdanjem mejnem prehodu na Škabrijelovi-Erjavčevi ulici. »Zbirali bomo fotografije tistih, ki se jih radi spominjamo zaradi drobnih junaštev iz vsakdanjega življenja. Čeprav morda nikoli ne bodo zapisani v zgodovino, ostajajo v spominu zaradi svojih dejanj in misli,« pojasnjuje Anja Medved in poudarja, da je uspeh odvisen predvsem od ljudi in da so zelo dobrodošli starejši občani, ki imajo »večjo spominsko kilometrinco«.

Fotografijo bodo, tako kot je bila praksa doslej, skenirali že na licu mesta in jih takoj vrnili lastnikom. V vsakim darovalcem bodo posneli tudi kratak pogovor o spominu na portretirano osebo. (km)

Tema štirinajstega festivala novomedijske umetnosti Pixxelpoint, ki ga organizira novogoriški Kulturni dom, je defragmentacija. Razpisali so jo kuratorji Jurij Pavlica, Sendi Mango in Tom Kerševan, povezani v kolektiv BridA. Med 29. novembrom in 6. decembrom bo festival na različnih novogoriških in goriških lokacijah ponujal vrsto dogodkov.

»Defragmentacija je pojem, ki izhaja iz tehnologije, natančneje iz računalniškega sistema hranjenja podatkov, kjer gre za preurejanje informacij za doseganje hitrejših časov podajanja le-teh. S preurejanjem zapisa podatkov na računalniškem disku ob upoštevanju naprave in zgodovine zapisov ustvarjamo nova električna stanja, ki pomenijo boljše napravo in napredek glede na predhodna stanja ... Vse to smo primerjali s percepcijo umetnika kot gledalca glede umetniškega dela. Zato smo izbrali projekte, ki se večinoma ukvarjajo s tem, da iščejo fragmente in sestavljajo v celoto,« pojasnjuje Jurij Pavlica, eden od kuratorjev letošnjega Pixxelpointa.

»Kljub zaostrenim finančnim razmeram vztrajamo s Pixxelpointom že štirinajst let. Še vedno pa vztrajamo tudi na povezovanju dveh mest - Gorice in Nove Gorice, ki se v tednu dni združita v center novomedijske umetnosti. Že nekaj let namreč sodelujemo z italijanskim društvom Lucide, letos pa še bolj povezovalno in še bolj razširjeno,« dodaja direktorica Kulturnega doma Pavla Jarc.

Poleg Mestne galerije v Novi Gorici sta letos vključeni še dve novi razstavnici prizišči: rotunda SNG Nova Gorica in Cor-

te dell'Arte - Spazio Alba Gurtner v Gorici, letošnji kuratorji festivala pa so k sodelovanju povabili tudi Visoko šolo za umetnost Univerze v Novi Gorici, ki domuje v goriški palači Alvarez. »Prizorišča bo tudi letos povezoval mini bus, ki bo vozil med Gorico in Novo Gorico. Res bi si želeli večjega pretoka ljubiteljev novodobne umetnosti z obeh strani meje,« poudarja Pavla Jarc. Na italijanski strani se bodo odvijali različni koncerti, zvočni performansi, zvočne instalacije in eksperimentiranje med vizualnim in zvočnim gradivom, pojasnjuje kuratorica Sendi Mango, ki med dogodki, ki se bodo vrstili v okviru letošnjega festivala, posebej izpostavlja vodstvo po razstavi v novogoriški mestni galeriji, in sicer 4. decembra ob 18. uri, 2. decembra pa se obeta vodstvo po razstavi »Re-think, Re-edit, Re-use« Visoke šole za umetnost v Ulici Diaz v Gorici.

Letos se prvič združujeta festivala Pixxelpoint in Pixxelmusic. »Letos smo v Gorici poiskali projekt, ki bi bil skupna točka, rdeča nit, ki bi povezovala oba festivala. Z naše strani smo v sklopu raziskovanja projektov, ki bi jih lahko razstavili, spoznali projekt »Voyager« - gre za zelo izpiljen vizualni projekt Špele Petrič, Mihe Turšiča in maje Murnik, ki ima nastavke za »sound art«. Torej se na ta projekt navezuje celoten koncept Pixxelmusic,« dodaja Sendi Mango. Letošnji festival dopolnjujejo tudi z vzgojno-izobraževalnim delom: solkanskem in vrtojbenkem vrtcu bo delavnice z najmlajšimi izvajala umetnica Pamela Barberi iz Toskane.

Projekt je vreden 20.000 evrov. »Kar

Japonski umetnik Kensuke Koike in italijanska umetnica Pamela Barberi K.M.

se financ tiče, novogoriški Kulturni dom dobesečno čara. Pripravi tako obsežen festival s tako pomembnimi imeni je hud zalogaj. Tudi letos nam je uspelo z veliko dobre volje in vero v ta projekt,« dodaja Jarčeva. Ob festivalu bo izšel dvojezičen katalog, kjer so predstavljeni vsi razstavljeni projekti - teh je osemnajst - in sodelujoči umetniki in umetniške skupine. V elektronski obliki je na voljo na spletni strani www.pixxelpoint.org. (km)

Lisa Destro na čelu Foruma

Lisa Destro je nova predsednica mladinskega Foruma (Forum Giovani), ki je bil ustanovljen na pobudo goriške pokrajine. Po rodu je iz Padove, živi pa v Gorici; med drugim je podpredsednica združenja Young For Fun, ki deluje na področju promocije avdio vizualnih medijev med mladimi. Njena naloga bo usmerjati in koordinirati delovanje 50 združenj, posejanih po pokrajinskem ozemlju. Pri tem ji bodo pomagali ostali člani predsedstva: Riccardo Skarabot (Afrobrasil), Elisa Di Ilio (PES), Beatrice Virginia Marini (Sentinelle dell'Aurora), Flavio Cecere (Examina) in Lucija Rosano (ZSKD).

Jadro za Bernardko Radetič

Društvo Jadro iz Laškega prireja drveni ob 20. uri v cerkvi sv. Nedelje v Selcah koncert v spomin na kulturno delavko Bernardko Radetič ob osmi obletnici smrti. Nastopila bo mlada pianistka Eva Dolinšek, nekaj svojih pesmi bo podala pesnica Liliana Visentin.

Napovedan je Castagnetti

V palači Attems Petzenstein v Gorici bodo danes med 10. uro in 12.45 z okroglo mizo obeležili desetletnico delovanja političnega krožka Camillo Medeot. Ob 11.40 je napovedan poseg Pierluigi Castagnettija, ki je že bil tajnik italijanske Ljudske stranke.

Še zadnjič pregled tiska

Jutri med 9.30 in 10.30 bo ob vsakem vremenu zadnji letošnji pregled tiska na pobudo združenja Zelenih Renata Fiorellija pred pokrito tržnico na Verdijevem korzu v Gorici. Dnevne novice in aktualno dogajanje bo pred javnostjo tokrat komentiral novinar Tonino Barba, povezoval bo Sandro Scandolara.

GORIŠKA - S ciljem boljše promocije krajevnih dobrot in znamenitosti

V čezmejnem prostoru popisujejo in primerjajo tipične lokalne proizvode

Še leto dni je do izteka 36 mesecev trajajočega čezmejnega projekta »Heritaste - Poti okusov in doživetij«, katerega cilj je izboljšati pokrajinsko in deželno konkurenčnost gospodarstva. Vodilni partner 1,3 milijone evrov vrednega projekta je pokrajina Videm, poleg petih partnerjev iz Italije pa sodelujejo še štirje slovenski partnerji: RRA severne Primorske, Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, Univerza v Novi Gorici in Glasbena agencija Jota.

Slovenski partnerji, ki sodelujejo v projektu, so doslej že dosegli precej ciljev. RRA severne Primorske sodeluje pri ovrednotenju tipičnih lokalnih proizvodov in krožnikov. V tem sklopu je bila izdelana študija izvedljivosti dejavnosti vrednotenja tradicionalnih pri-

delkov in proizvodov na modelu špargljev, ovčjega sira in Vipavskega pršuta. Februarja letos so organizirali udeležba številnih pridelovalcev lokalnih tipičnih izdelkov, kot so sir, mesni izdelki, oljčno olje, vino, med in gostincev na sejmu Expomego v Gorici.

Izdelana je spletna stran projekta Heritaste - www.heritaste-project.eu, ki bo vsebovala opise kulturno-zgodovinskih znamenitosti in ponudnike tipičnih izdelkov na slovenski in italijanski strani.

Glasbena agencija Jota iz Goriških Brd sodeluje pri valorizaciji zgodovinskih krajev in turističnih poti. Popisali so umetnostno-zgodovinske točke v Brdih, ki so povezane z grozdom in vinom oziroma z oljkami in oljem; gre predvsem za freske in poslikave.

Popisali so tudi stare kleti, oljčnike in stavbe v preobrazbi, ki predstavljajo arhitekturne značilnosti zgodovinskega profila. Podobno delo sta opravila tudi italijanska partnerja: občina Spilimbergo in pokrajina Gorica. Rezultati bodo kmalu objavljeni v publikaciji in na spletni strani. Skupaj so pripravili tudi brošuro v štirih jezikih z naslovom »Poti Okusov: Brda, Spilimbergo, Čedad in Pozzuolo del Friuli«.

V okviru projekta Center za raziskave vina Univerze v Novi Gorici že drugo sezono preizkuša različne vinarske tehnologije na sorti rebula, in sicer od klasičnih do tradicionalnih tehnologij, ki jih ponovno obujajo vinarji Goriških Brd in Vipavske doline. V letu 2012 in 2013 so vzorčili zemljo in listje; sle-

dila je kemijska analiza v agroživilskem laboratoriju z namenom ugotovitve založenosti tal in prehranjenosti vinske trte. V času dozorelosti so izbranih vinogradih vzorčili še grozde, v katerem so določali osnovne parametre dozorelosti za trgatve. V vinogradu rebule Biotehniške šole v Šempetru pa izvajajo dveletni poskus, v katerem primerjajo količino in kakovost pridelka brez izvedenega redčenja grozda in z izvedenim redčenjem grozda.

Skupaj s pokrajino Gorica primerjajo tipične lokalne proizvode in jedi na čezmejnem območju. Na slovenski strani se preverja sledljivost izbranih izdelkov, kot so Vipavski pršut, sir Tolminc, šparglji, kraški kozji in ovčji sir, domača salama, kraški med in vino rebula. (km)

CELOVEC - Namesto Delovne skupnosti Alpe Jadran ustanovili Alianso Alpe Jadran

Novo ime, nova struktura in nova vsebina zveze

V njej deželne stvarnosti iz Avstrije, Slovenije, Hrvaške in Madžarske - Za zdaj brez FJK

CELOVEC - Leta 1978 v Benetkah ustanovljene »Delovne skupnosti Alpe-Jadran« ni več. Na plenarnem zasedanju ob njeni 35-letnici včeraj v Domu glasbe v Celovcu si skupnost namreč ni dala samo novega imena - »Aliansa Alpe Jadran«, temveč tudi novo vsebino. V novi aliansi - vsaj za zdaj - ni Furlanije Julijske krajine, ki pa je po besedah predsedujočega zasedanja, koroškega deželnega glavarja Petra Kaiserja, najavila interes, da se morda le še priključi novemu gibanju, o čemer morda priča dejstvo, da se je včerajšnjega zasedanja udeležil tudi predsednik deželne-ga sveta FJK Franco Iacop.

Listino o ustanovitvi Alianse Alpe Jadran so slovesno podpisali avstrijske zvezne dežele Koroška, Štajerska in Gradišćanska, Zveza mest in občin Slovenije, hrvaške županije Istra, Karlovac, Krapina-Zagorje, Koprivnica-Križevci, Međimurje, Varaždin ter madžarski komitat Vas. Novi zvezi bo do leta 2015 predsedovala Koroška na čelu z deželnim glavarjem Petrom Kaiserjem, generalni sekretariat zveze pa bo še naprej v Celovcu. Vodil ga bo Korošec Thomas Pseiner.

Kaiser je ob ukinutvi delovne skupnosti in o ustanovitvi nove zveze poudaril, da je Delovna skupnost Alpe Jadran v 35 letih obstoja veliko prispevala k oblikovanju popolnoma nove geopolitične podobe Srednje Evrope. Zdaj da je bil čas, da na njeno mesto stopi nova zveza z novim imenom in novo vsebino. Nova zveza želi biti še bolj blizu ljudem, zato bi lahko postale njene članice tudi občinske zveze, zbornice in tudi nevladne organizacije.

Sodelovanje v novi »Aliansi Alpe Jadran« pa naj bi bilo osredotočeno predvsem na področja, kot so gospodarstvo, šport, kultura in mladina. Pri tem naj bi bil poseben poudarek na projektih, ki jih sofinancira Evropska unija. Nova aliansa pa naj bi bila tudi pobudnik za bolj učinkovito delovanje Odbora regij v Bruslju ter tesno sodelovala tudi z »evroregijo Brez meja«, katere članici sta poleg Koroške še Furlanija Julijska krajina in Veneto.

Območje Alpe-Jadran vsekakor ostaja »osrednja točka evropske integracije«, je še dejal predsedujoči deželni glavar Peter Kaiser (SPÖ) in dodal, da je transregionalno sodelovanje nujno potrebno, mora pa postati bolj prožno in imeti manj birokratskih ovir. (il)

Predstavniki udeležencev včerajšnjega zasedanja s Petrom Kaiserjem in Thomasom Pseinerjem v ospredju, medtem ko je FJK zastopal Franco Iacop (drugi z leve)

LPD/PETER JUST

LJUBLJANA - Društvo novinarjev Slovenije podelilo letošnja stanovska priznanja

Nagrada za življenjsko delo dolgoletnemu rimskemu dopisniku Dela Tonetu Hočevarju

LJUBLJANA - Nekdanji voditelj TV dnevnika in dolgoletni Delov dopisnik iz Rima Tone Hočevar je letošnji dobitnik nagrade za življenjsko delo Društva novinarjev Slovenije (DNS). Nagrado so mu izročili sinoči v Lutkovnem gledališču v Ljubljani. Hočevar je svojo kariero začel kot vajenec v zunanjepolitičnem uredništvu Televizije Ljubljana. Nato je bil dopisnik Tanjuga iz Srednje Amerike, poročevalec za beograjski NIN ter zagrebško Arenu in Vjesnik, pisec za mehiški El Dia in kostariški radio. Konec osemdesetih se je vrnil na ljubljansko televizijo, kjer je med drugim vodil televizijski dnevnik. Nato ga je pot vodila na Republiko in potem na Delo, kjer je bil zunanjepolitični urednik in kar šestnajst let dopisnik iz Rima. Je izvrsten poznavalec Vatikana in izjemno verodostojen analitik dogajanj za visokimi obzidji rimske kurije. Odlikujeta ga pronicljiva analiza zapletenih mednarodnih dogajanj in izboren, samosvoji, prepoznavno bogato izbrušen jezik, so zapisali člani porote.

Nagrada je Hočevarja presenetila, nanjo gleda kot na veliko priznanje svojih kolegov, je dejal v pogovoru za STA. Težko se odloči, kateri medij, glede na to, da je delal na vseh, je najbolj »njegov«. Če bi moral odločiti, morda televizija in časopis. Svojim mlajšim kolegom pa sporoča, da je edina prava pot v novinarstvu pošteno delo. Ne nenehno

iskati novih afer, ampak pisati o resnici, je še razmišljal.

Novinarka televizije Koper Eugeniya Carl je nagrado za izjemne novinarske dosežke dobila zaradi razkritja črne gradnje Vitoslava Türka in razkritja preprodajalcev zelenjave. Novinarji Večerove Mariborske kronike so pri svojem delu dregnili v mogočno Kanglerjevo hobotnico in kljub javnim grožnjam pri poročanju o zlorabah oblasti niso popustili niti za milimeter. Tudi njim gre zato nagrada za izjemne novinarske dosežke, ki je za serijo intervjujev namenjena tudi novinarju Dela Branku Sobanu.

Nagrada za izjemni dosežek na področju novinarske fotografije gre letos v roke fotoreporterju Dnevnika Jaki Gasarju. Prisluzil si jo je z ujetim trenutkom med poplavami, ko starejši moški rešuje mačka. Fotografska porota nagrade čuvaj/watchdog je namenila tudi posebno pohvalo Mateju Povšetju za fotografijo policista s protestov in Vorancu Voglu, prav tako za delo z vseslovenskih ljudskih vstaj. Za odlično fotoreportersko delo v izrednih razmerah posebej izpostavlja Tadeja Regenta za delo v poplavah.

Debitanti leta so tokrat trije, novinar notranjepolitične redakcije Dela Anže Božič, Večerov kulturni in športni novinar Jaša Lorenčič ter novinar poslovne redakcije Dnevnika Tomaž Modic.

TONE HOČEVAR

KROMA

EVROPSKA KOMISIJA - Registracija je bila včeraj objavljena v uradnem listu

V EU zaščiteno slovenski med

Slovenija je dežela z bogato tradicijo čebelarstva in pridobivanja visoko kakovostnega medu

BRUSELJ - Evropska komisija je včeraj v uradnem listu EU objavila registracijo slovenskega medu, ki je tako postal že 19. slovenski proizvod, zaščiteno na ravni EU. Pod imenom slovenski med se lahko prodaja akacijev, lipov, kostanjev, hojev, smrekov, cvetlični ali nektarni med ter gozdni med ali manin med, so sporočili z ministrstva za kmetijstvo in okolje. Slovenski med se pridobiva na območju Slovenije, zanj pa so značilne visoko kakovostne zahteve, saj vsebuje manj kot 18,6 odstotka vode in manj kot 15 miligramov hidroksimetilfurfurala na kilogram.

Slovenija je dežela z bogato tradicijo čebelarstva in pridobivanja visoko kakovostnega medu. Uspešno čebelarjenje v Sloveniji je že od nekdaj temeljilo na dobrem poznavanju čebel in domiselni tehniki čebelarjenja. Podnebni in pašni razmeram, značilnim za Slovenijo, se je skozi tisočletja še posebej prilagodila kranjska čebela. Slovenija je izvorno območje kranj-

ske čebele, zato je ena od posebnosti slovenskega medu tudi, da je pridelan na območju, kjer se čebelarji izključno s kranjsko čebelo. V Sloveniji pridelan med je že od nekdaj visoko cenjen med potrošniki, saj jim zagotavlja visoko kakovostno živilo znanege porekla. Prav zaradi želje, da bi potrošniku ponudili visoko kakovostni med, so slovenski čebelarji že leta 1999 uvedli kontrolirano pridelavo medu.

Pri Evropski komisiji je registriranih še 18 slovenskih proizvodov. To so ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre, nanoški sir, kočevski gozdni med, tolminc, bovški sir, kraški med, mohant (vsi z zaščiteno označbo porekla); prleška tunka, zgorjensavinski želodec, šebreljski želodec, ptujski lük, kraški pršut, kraški zašink, štajersko prekmursko bučno olje, kraška panceta (vsi z zaščiteno geografsko označbo); belokranjska pogača, idrijski žlikrofi in prekmurska gibanica (vsi z zajamčeno tradicionalno posebnostjo).

SLOVENIJA - Nova stranka Ustanovni kongres Solidarnosti bo 14. decembra v Ljubljani

AJDOVŠČINA - Protestniška gibanja Odbor za pravično in solidarno družbo, Gibanje vseslovenska ljudska vstaja in Mreža za neposredno demokracijo so na včerajšnji okrogli mizi v Ajdovščini napovedala ustanovitev nove politične stranke. Ustanovni kongres stranke Solidarnost - za pravično družbo bo 14. decembra v Ljubljani. Za ime nove politične stranke, Solidarnost, so se odločili zato, ker je po mnenju predstavnikov protestniških gibanj Damjana Mandeljca, Uroša Lubeja in Lenarta Zajca to neka temeljna vrednota, na kateri tudi temelji program nove stranke.

»Zavedamo se tega, da je potreben nek konkurenčni boj za to, da družba napreduje, da pride do nekkih novih rešitev,« je za STA povedal Mandeljc. Zajc pa je dodal, da so vsa tri gibanja že uskladila tudi program stranke. Poudarek dajejo temu, da bi ohranili slovensko gospodarstvo v slovenski lasti, da ne bi v prihodnosti več prelagali bremen na ramena najbolj revnih, pač pa se bodo zavzemali za drugačne rešitve, ki bodo boljše reševale socialne probleme naše družbe. Lubej je povedal še, da so že zbrali potrebnih 200 podpisov za ustanovitev politične stranke. Želijo pa si, da bi se jim v prihodnje priključevali še več ljudi.

SLOVENIJA TA TEDEN

Kultura

samopostrežbe

DARJA KOCBEK

Afera prodajanja vozniških dovoljenj in neprostovoljni odstop ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo, ki je eden najpomembnejših resorjev v vladi, sta vse bolj zaskrbljenim državljanom v tem tednu spet dokazala, da v Sloveniji ni področja, za katerega bi lahko trdili, da ni korupcije in da je za denar ne glede na ceno mogoče dobiti tako rekoč vse. Kupljena vozniška dovoljenja so namreč bila v nekaterih primerih dražja od dejansko opravljenega izpita.

Da kriminalisti preiskujejo sume zlorab pri izvajanju programov avtošol, so na agenciji za varnost prometa vedeli že v letu 2011, na ministrstvu, pristojnem za promet, pa od začetka 2012. Avtošolam tam niso takoj preprečili, da ne bi več mogle prodajati vozniških dovoljenj, zato, da policiji ne bi preprečili zbiranja dokazov, je pojasnil generalni direktor direktorata za promet na ministrstvu za infrastrukturo in prostor Bojan Žlender. Da so s tem omogočili sestri za volan voznikom, ki nimajo ustreznega znanja, ali dovoljenja ne bi smeli imeti, ker so s svojo vožnjo že hudo ogrožali druge udeležence v prometu oziroma povzročili hude prometne nesreče, jih očitno ni zanimalo.

Direktor agencije za varnost prometa Igor Velov je napovedal, da bodo sprožili ustrezne postopke, ko bodo pregledali poročila policije. Če se bo potrdilo, da so kršitve bile, bo sledil odvzem pooblastil. Kot je v Sloveniji običajno, ko izbruhnejo afere, je napovedal tudi spremembe zakonodaje. Minister za infrastrukturo in prostor Samo Omrzel pa je uvedel nadzor nad delom direktorata za promet, pa tudi nad delom agencije za varnost prometa in napovedal

njeno reorganizacijo. Samo vedeževalka pa po njegovih besedah lahko pove, kdaj bodo znani rezultati tega nadzora.

Takoj zatem, ko je Žlender krivdo za neukrepanje zvalil na policijo, so z generalne policijske uprave sporočili, da je bil na agenciji za varnost prometa januarja 2012 sestanek in da so takrat udeležence seznanili, naj na območju Izpitnega centra Ljubljana ne izvajajo nadzornih aktivnosti do zaključka kriminalistične preiskave, ki je bila izvedena junija 2012. »To pa seveda ne pomeni, da agencija oziroma ministrstvo svojih nalog ne bi mogla izvajati na drugih območjih oziroma po končani kriminalistični preiskavi tudi na območju Izpitnega centra Ljubljana.«

Na policiji nadalje trdijo, da agenciji in ministrstvu niso svetovali, »da ne smejo opravljati ukrepov iz njihovih pristojnosti zaradi trajajočih predkazenskih postopkov«. Po podatkih policije za najmanj 150 oseb obstaja sum, da so kupile vozniško dovoljenje, od tega jih je tožilstvo že pretehtalo 37. Do konca oktobra so policisti ovadili 26 ljudi, osumljenih 483 kaznivih dejanj, med katerimi sta tudi prodaja vozniških dovoljenj in brisanje kazenskih točk. Zlorabe so ugotovili pri 36 od 180 avtošol, koliko jih je zdaj v Sloveniji. A preiskava še ni končana, saj si je menda vsaj 3200 voznikov proti plačilu izbrisalo kazenske točke.

Cena kupljenih vozniških dovoljenj se je gibala med 1200 in 1700 evrov. Zlorabe so policisti odkrili tudi pri dodatnih programih varne vožnje. Tam so odkrili najmanj 1200 primerov prodaje potrdil osebam, ki te vožnje niso opravile. Cena tega je bila med 100 in 120 evrov, za voznike povratnike pa 250 evrov.

Policisti so med preiskovanjem

afere s prodajo vozniških dovoljenj zaznali sume nepravilnosti tudi pri zdravnikih, ki opravljajo zdravniške preglede za voznike. Ministrstvo za zdravje je od zdravniške zbornice že zahtevalo nadzor, kjer pravijo, da bodo »opravili tematsko razpravo, ki bo vključevala tudi pregled vseh strokovnih nadzorov s tega področja za preteklo petletno obdobje.«

Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Stanko Stepišnik pa ni videl nič spornega v tem, da se je podjetje Emo Orodjarna, katerega solastnik je, letos, v času njegovega ministruvanja, že drugič odločilo prijaviti na razpis ministrstva, ki ga je vodil, za dodelitev javnih sredstev. Medijem je celo zatrjeval, da se na tokratni razpis ne namerava prijaviti, direktor podjetja pa je zatem zardil, da se bo prijavilo. Prvič je družba Emo Orodjarna dobila 348.500 evrov za spodbujanje tehnološko razvojnih projektov. Stepišnik, ki je prepričan, da so bili pozivi prek medijev, da je zrel za odstop, naročeni, pojasnjuje, da družba Emo Orodjarna subvencij, ki jih je prejela, ni porabila nenamensko, tudi »ni nikoli ravnala nezakonito, nemoralno ali nehigienično.«

Stepišnik, ki so mu nekateri že ob imenovanju za ministra očitali korupcijo, je odstopil v sredo zvečer po pogovoru s predsednico levosredinske vlade Alenko Bratušek. Sicer pa je bil neuradno že dalj časa kandidat za zamenjavo, a premierka je že spomladi, ko je sestavljala vlado, imela precejšnje težave najti kandidata za gospodarski resor. Zdaj ji bo iskanje novega gospodarskega ministra dodatno oteževal še razkol v Pozitivni Sloveniji, največji koalicijski stranki, na njeno frakcijo in frakcijo nekdanjega predsednika in ljubljanskega župana Zorana Jankovića.

SKLAD MITJA ČUK SVETUJE

Nočem v vrtec!

Navadno se po začetnem uvajanju otrok dobro privadi na vrtec in vse teče po ustaljenem redu. Včasih pa naenkrat vrtec postane problem: otrok ga odločno odklanja. Iz pisma neke mame, sem izvedela, da njen petletni fantek, naenkrat odklanja vrtec, čeprav je nanj navajen in hodi vanj že tri leta. Živahni fantek ima v vrtcu prijatelje, vsakič po poletnem premoru pa noče več v vrtec. To se izraža kot kriza. Zadnja se je pripetila, ker so zmanjkale njegove običajne vzgojiteljice: vsako jutro je jokal in ni hotel v vrtec. Tudi dejstvo, da je sedaj z njim v vrtcu njegov bratec, ni pomagalo: bolec ga je trebul, mami je rekel, da v vrtcu bruha, vzgojiteljica pa o tem ni vedela nič. Spomnil se je, da ga neki fantek tepe, vendar noče, da bi se s tem fantkom pogovorili. Z nobeno obljubo mu starša ne moreta prepričati, da ne bi jokal. V vrtcu joka do zajtrka, za tem se umiri. Doma mu gre na jok in ga prizadene vsaka stvar. Noče, da bi ga v vrtec prišla iskat stara mama in oče, čeprav ju ima sicer zelo rad, in na vsak način hoče mamino. Taka kriza traja že več tednov.

Zgornji primer je zapleten, včasih pa se zgodi, da otrok začne odklanjati vrtec že nekaj tednov po začetku.

Staršem, ki se sprašujejo, zakaj je v začetku otrok rad hodil v vrtec, potem pa nenadoma doživi krizo, izvedenci odgovarjajo, da so prvi dnevi v vrtcu za malčka zelo razburljivi, tako da nima časa razmišljati, kaj se vse dogaja naenkrat in kaj mu ni všeč. Po nekaj tednih pa, ko se je ta začetna vznemirjenost polegla, včasih otrok še ni našel svojega pravega mesta med vrstniki. Njegova vznemirjenost narašča in kmalu se izraža kot negotovost in protest.

Včasih sprožijo krizo previsoka pričakovanja: otrok je zaradi tega razočaran nad vrtcem ali nad samim seboj. Do tega lahko pride, če starši malčku opisujejo vrtec v pisanih barvah in poudarjajo, da bo sedaj tudi on počel veliko stvari, kakor da bo tam sam. Potem pa ugotovi, da se počuti v novem okolju negotovega in majhnega. Mama v vrtcu ni več v vsakem trenutku na razpolago, morebiti pa opazi tudi to, da njegov mali bratec ali sestra lahko ostaneta doma, medtem ko mora sam v vrtec.

Staršem ni lahko ugotoviti, kaj žuli njihovega malčka. Če ga vprašajo, kako je bilo v vrtcu, navadno trmasto molči. Besede je treba kar vleči iz njega. To je po eni strani razumljivo, saj v vrtcu navadno otroci govorijo ves čas. Za to, da molči, pa so po mnenju izvedencev še drugi razlogi: vsega, kar je doživel, še ni mogel predelati, da bi o tem govoril ali pa je doživel stvari, ki so triletniku mučne. Navadno ne gre za nič posebnega; lahko je ponevedoma prevrnil kozarec, govoril, ko bi ne smel, in podobno. Zato nima smisla vrtati še naprej vanj. Mogoče bi staršem pomagalo odkriti, za kaj gre, če se pogovorijo z vzgojiteljico ali mimogrede, če sami malčku razložijo, kaj so delali čez dan in se mu potem »odpre« pripoved o svojem dnevu. Triletnik lahko doživlja, ki se odraslim zdijo banalni, sprejema z veliko muko: ko ga npr. izključijo vrstniki iz svoje igre, češ da je odveč, ali ko naj bi šel na stranišče, pa mu »tujka« briše ritko.

Včasih pa so lahko razlogi za krizo globlji, ko so npr. že sami starši negotovi ali ko otroka ne podpirajo dovolj v novi situaciji in ga ne spodbujajo. Malček, ki na novo vstopa v vrtec, potrebuje predvsem razumevanje, še zlasti ko gre za edinca, ki se nenadoma znajde v večji skupini vrstnikov. Nekateri otroci dobijo občutek, da jih nihče več ne upošteva. Če pa otrok ve, da zanj skrbita mama in očka, ki jima ni vseeno zanj, se počuti bolje.

Ko se starši odločijo, da bo otrok zahajal v vrtec, mora biti ta odločitev

jasna: nobenega cincanja in negotovosti. Otroci občutijo materino negotovost ali njeno (neupravičeno) slabo vest, da ga je dala drugim v roke in se s tem v skladu obnašajo, sami vrtec še krepkeje odklanjajo.

Prepričani starši, ki so se za vrtec odločili in ne omahujejo, pa se izognejo večjim kasnejšim težavam.

Jutranjim solzam, ko so, se lahko starši izognejo tako, da se ob prihodu čim manj časa zadržujejo v skupnih prostorih v vrtcu. Otroku naj ne pokažejo svoje žalosti, čeprav jim njegov jok seže do srca. Vzgojiteljica naj čim mirneje, ne da bi otroka vlekla k sebi, prevzame malčka, ko se ta oklepa mamine noge. Starši naj se ne odkradejo na skrivaj stran in naj ne zapuščajo vrtca, preden so pogladili morebitni preprič z otrokom. Če tudi na tak način ne izboljšajo ločitve, naj poskusijo poslati otroka v vrtec s kom drugim, z očetom, babico ... Velikokrat se v družbi drugih ne porajajo problemi. V dogovoru z vzgojiteljico naj mu bo dovoljeno v vrtec prinesiti najljubšo plišasto živalco. Če pa se skupini še ni privadil, naj pride v vrtec čim bolj zgodaj zjutraj, tako da bo najprej med maloštevilnimi prvimi.

Ko bi prišlo že doma do brezupne situacije, ko malček neusmiljeno joka na tleh in si noče obleči plašča, izvedenci svetujejo, da se v dogovoru z vzgojiteljico odločite za »dopust«. O tem dopustu lahko odkrito govorite z vzgojiteljico pred otrokom, otrok lahko sam izbira dan dopusta, ki pa bo tisti, najbolj primeren za vas, glede na vaše obveznosti. Tako bo otrok razumel, da mu ni treba staršev izsiljevati za to, da dobi v vrtcu »dopust«. Starši pa naj ne pozabijo, da je ta vrsta dopusta le izjema, ki se ne sme ponavljati vsakih nekaj dni. Če bi namreč bilo tako, bi dobil otrok kmalu vtis, da vrtec ni nič kaj posebno resnega, saj lahko tja hodiš ali pa ne. Redno obiskovanje vrtca pa je potrebno tudi zato, da se otrok nauči živeti v skupini in da ne bo vse svoje življenje neke vrste outsider.

Navadno so začetni problemi stvar prvih šestih ali osmih tednov. Potem se otrok privadi in pri ločitvi od staršev ni več joka in cepetanja. Hkrati se vključuje v skupino vrstnikov, v vzgojiteljici poišče tolažbo in se nauči vprašati, ko nekaj potrebuje ter počakati, da pride na vrsto.

Če pa bi se težave ob ločitvi podaljšale v času tudi po dveh mesecih privajanja, potem je morebiti dobro, če starši še enkrat razmislijo, ali je njihov otrok že goden za vrtec ali pa je bolje počakati še eno leto.

Tudi če namreč zakon določa, koliko stari otroci imajo pravico do vrtca, s tem še ni rečeno, da je vsak malček ob svojem tretjem (ali še manj) letu pripravljen. Triletniki so si v razvoju zelo različni, tudi temperament je od otroka do otroka drugačen. Če je otrok zelo plah in sramežljiv, potem je bolje poskusiti z vrtcem pol leta ali celo leto kasneje. Takrat bo bolj jasno, ali so se mu zadostno razvile socialne kompetence in ali je bolj sposoben upravljati s svojim strahom in svojo jezo. Mogoče pa je le trenutno ljubosumen na mlajšega bratca ali sestrico, ki ostajata doma. Včasih se zgodi, da otrok enostavno ni za skupino, kateri je bil dodeljen, ali da se ne razume z vzgojiteljico. Starši naj bodo na vse te razloge pozorni in če je potrebno, naj posrbijo za nujne spremembe, tudi takrat, ko je otrok že veselo hodil v vrtec, pa se mu je ta naenkrat zameril. (jec)

ZDRAVJE - Društvo za zdravje srca in ožilja - Podružnica Kras

Pohod od Proseka do Križa

Ob svetovnem dnevu srca - Ribiški muzej in Križ jim je razkazal Franko Košuta

V Ribiškem muzeju je gostom s Krasa spregovoril Franko Košuta in jih seznanil z bogato ribiško zgodovino Križa

O.K.

Društvo za zdravje srca in ožilja - Podružnica Kras je tudi s pohodom s Proseka v Križ, kjer so si pod vodstvom inženirja in predsednika KD Ribiški muzej tržaškega Primorja Franka Košute ogledali ribiški muzej in značilnosti Križa, obeležilo svetovni dan srca, ki letos poteka pod motom »Po poti, ki vodi do zdravega srca«. Pohoda, ki ga je vodil Ludvik Husu, se je udeležilo več kot 80 pohodnikov.

V Križu jim je topel sprejem pripravil Franko Košuta, ki je poudaril pomen Križa kot obmorskega kraja s poglobitveno vlogo slovenskih ribičev prav na tem delu 30-kilometrski slovenske obale od Žavelj do izliva Timave. Križ je bil glavno središče ri-

bištva, saj je še pred dobrimi sto leti imel blizu 200 poklicnih ribičev, ki so razpolagali z 62 plovili. »Namen našega društva je ohraniti bogato obmorsko kulturno dediščino, ki je lastna Slovincem od Trsta do izliva Timave. Širšo javnost, predvsem mlade, želimo seznaniti s svojo zgodovino, ki je ne najdemo v učbenikih. Pohvalimo se lahko s preprostim plovilom, kot je čupa, ki so jo naši ribiči uporabljali že konec prvega tisočletja. Gre za drevak, izdolben iz enega debla, največkrat je bila to smreka ali bor. Čupa je zelo hitro plovilo, dolgo navadno 7 metrov. Prvi pisni dokument o njem v Tržaškem zalivu je iz leta 1621,« je med drugim poudaril Košuta. (O.K.)

Prvak je Norvežan Carlsen

CHENNAI - Norvežan Magnus Carlsen je v deseti partiji za naslov šahovskega svetovnega prvaka z belimi figurami remiziral z braničcem naslova Indijcem Viswanathanom Anandom in s tremi zmagami brez poraza slavil s 6,5:3,5 ter v indijskem Chennaiju postal dvajseti svetovni prvak v zgodovini. Dvaindvajsetletni Norvežan je od julija 2011 na čelu lestvice Mednarodne šahovske zveze (Fide). Do naslova je prišel dve partiji pred predvidenim koncem dvoboja.

Najboljša je Serena Williams

LONDON - Američanka Serena Williams je bila petič po letih 2002, 2008, 2009 in 2012 razglašena za najboljšo teniško igralko leta, je sporočilo Združenje teniških igralk (WTA). Več nazivov tenisačice sezone imata še Nemka Steffi Graf (osem) in Čehinja Martina Navratilova (sedem), ki je igrala tudi za ZDA. Williamsova, ki je tudi prva na svetovni lestvici WTA, ima za seboj izjemno sezono; osvojila je 11 turnirskih naslovov, največ po Švicarki Martini Hingis (12) leta 1997.

KAM KONEC TEDNA?**Za 2. mesto**

Zadnja dirka formule 1 odločilna le še za vrstni red konstruktorjev

NA KAVČU - »VN BRAZILJE V FORMULI 1«

V brazilskem Sao Paulu se bo jutri (pričetek dirke ob 17. uri) zaključila letošnja sezona Formule 1, ki je bila v znamenju dvojice Vettel-Red Bull. Tako med vozniki kot med konstruktorji so vse najbolj pomembne odločitve že padle, zato bo na zadnji dirki odločeno le, kdo bo osvojil drugo mesto med konstruktorji. Trenutno zaseda to mesto Mercedes s 348 točkami, vendar mu je Ferrari s 333 točkami za petami (obe moštvi imata manj točk kot sam Vettel). Dober nastop Alonsa Ferrarijevega moštva najbrž ne bo zadostoval za drugo mesto. Nekaj več bo moral pokazati tudi Massa, drugače se bo hiša iz Maranella morala zadovoljiti z najnižjo stopničko na zmagovalnem odru.

Drugo vprašanje je, ali bo Vettel postavil nov mejnik v zgodovini formule 1. Trenutno ima nemški dirkač 372 točk; z zmago bi bil le tri točke od rekordne meje 400 točk in bi potrdil svoj prejšnji rekord (392 točk leta 2011). Podatki jasno kažejo na popolno premoč nemškega dirkača, ki si je že pred časom zagotovil četrty naslov svetovnega prvaka in se tako

izenačil s Francozom Alainom Prostom. Manuel Fangio s petimi naslovi in Michael Schumacher s sedmimi nista več tako oddaljena. V Braziliji želi nemški pilot podaljšati z osem na devet neverjetno serijo zaporednih zmag.

Alternative: Konec tedna ponuja kar pester nogometni program. Na evropskem prizorišču je danes ob 18.30 na sporedu najbolj pomembna tekma nemškega prvenstva. V Dortmundu bo poskušala domača Borussia zaustaviti Bayern iz Münchna. Bavarci imajo po dvanajstih krogih štiri točke naskoka nad Borussia. V Španiji in Angliji bo pozornost usmerjena na dva mestna derbija. Danes ob 13.45 bo Everton gostil Liverpool, medtem ko bo jutri ob 21. uri sevski derbi med Sevillo in Betisom. Kdor je že obiskal glavno mesto Andaluzije, dobro ve, da gre za zelo občuten dvoboj.

Na Japonskem (Kjoto in Tokio) se bo jutri zaključil moški odbojarski Grand Champions Cup, na katerem nastopa šest ekip, med temi tudi Italija. Prav zadnji dan je na sporedu vedno zanimiva (žal nočna) tekma med »azzurri« in Brazilijo.

NA IZLET - »UDINESE - FIORENTINA«

Na Friuliju (od 15.00) bodo lahko nogometni sladokusci najbrž znova uživali ob lepem nogometu. Čeprav Udinese igra v tej sezoni nepričljivo, je gostujoča Fiorentina ekipa, ki veliko daje na kakovost igre. Tu ne gre le za dvojbo odličnih trenerjev (o Montelli se govori kot o možnem novem selektorju italijanske reprezentance po SP-ju 2014), a tudi za neke vrste predajo šafete med nekdanjim najboljšim strelcem A-lige Di Natalejem in možnim letošnjim top scorerjem Giuseppejem Rossijem.

Alternativa: Poraz proti Avstraliji, zmaga proti otokom Fidži. To je obračun dosedanjih dveh prijateljskih tekem italijanske reprezentance v ragbiju, ki bo danes (ob 15. uri) z zelo zahtevnim nastopom proti Argentini zaključila sklop

treh novembrskih pripravljalnih tekem. Rim je sicer oddaljen, a za ljubitelje tega športa je tekma med Italijo in Argentino vsekakor doživljaj. Selektor Brunel se je odločil za dokaj pomlajevo petnajsterico, ki bo poskušala streti odpor ene izmed najkakovostnejših reprezentanc na svetu.

PEŠ NA TEKMO - »PALLAMANO TRIESTE - MEZZOCORONA« Prejšnji konec tedna so Tržačani nepričakovano klonili v Brixnu. Na drugem mestu jih je tako dohitel Cassano Magnago (sicer s tekmo več). Varovanci trenerja Oveglie pa imajo danes (ob 18.30) v zadnjem korgu prvega dela takoj priložnost, da se znova zasidrajo na samotno drugo mesto. V Trst prihaja Mezzocorona, medtem ko bo Cassano Magnago miroval. (I.F.)

**KOŠARKA
Dragič in
60 % porast
mladih v klubih**

PORTOROŽ - Tina Maze, Goran Dragič in NK Maribor so najprepoznavnejše športne znamke Slovenije v letu 2013. Tako je pokazala raziskava, ki so jo predstavili na konferenci Športo v Portorožu in najboljši tudi nagradili. Mazejeva in NK Maribor sta potrdila razpoznavnost lanske sezone, medtem ko je Dragič letos prekosil Kopitarja.

Pravi uspeh so na športno-marketingški konferenci poželi organizatorji EuroBasketa 2013, ki so prejeli več nagrad. Za Val 202 je Matej Avanzo direktor reprezentanc in marketinga na košarkarski zvezi ob robu konference še pojasnil, kako se je povečal dotok mladih v košarkarske klube. Avanzo je novinarju Igorju Tomincu povedal, da je bil porast v letu 2012 40-odstoten, letos pa celo do 60-odstoten. Število narašča v vseh regijah, ne samo v večjih mestih. Predstavniki stike z javnostmi pri košarkarski zvezi Anže Balazič pa je napovedal, da bo tudi maskota Lipko navzoča še nekaj časa, torej da ne bo trajala le do konca leta 2013, kot so sprva načrtovali.

Športni vikend pri nas

Rokometaši Pallamano Trieste bodo danes ob 18.30 gostili v Trstu ekipo Metallsider Mezzocorona (3 zmage, 4 porazi). Košarkarji in košarkarice bodo igrali jutri: AcegasAps v ligi gold bo gostoval v Turinu pri Manitalu (ob 18.00), v ženski A2-ligi bo v Vidmu deželni derbi med Delslerjem in Interclubom, Sgt pa bo gostoval pri Valmadreri (obe tekmi ob 18.00). Nogometaši Triestine (D-liga) bodo igrali jutri ob 14.30 v gosteh proti Vittoriju Falmecc S.M. Colle.

ŠOLSKE ŠPORT - Evropski projekt ŠKL prvič na Opčinah**Med dvema ognjema igralo 450 otrok**več fotografij na www.primorski.eu

»Trebenske mačke si brusijo tačke«, »Katinarski levi so močni kot levi«, Bartol hip hip hura, zmaga bo že prišla: s temi in podobnimi navijaškimi gesli so včeraj učenci in dijaki tržaških in goriških osnovnih ter nižjih srednjih šol nagovarjali sošolce, ki so merili moči v priljubljeni igri med dvema ognjema. Tokrat ni šlo za tradicionalno medšolsko tekmovanje: v openski Polisportivi je steklo prvo od desetih srečanj tekmovanja mednarodnih razsežnosti ŠKL Med dvema ognjema. Gre za evropski projekt Zveze ŠKL iz Slovenije, ki bo v tem šolskem letu potekal v petih evropskih državah: v Sloveniji, Italiji, Avstriji, Madžarski in Nemčiji. V vsaki državi bosta dva turnirja, zmagovalci pa se bodo za končno razvrstitev srečali v Ljubljani na velikem finalu maja 2014. ŠKL Fireball Europe, kot so uradno preimenovali projekt, je namenjen otrokom v starostnem obdobju od 7 do 12 let. Projekt bo letos stekel prvič, izkušnje pa je Zveza ŠKL nabirala že sedem let po Sloveniji, kjer je ponujala podobno različico, a le za slovenske šole.

Prvi kvalifikacijski turnir so izvedli včeraj na Opčinah v sodelovanju z ZSSDI (izvajalec projekta v Italiji). Tam se je zbralo 23 ekip po dvajset učencev, skratka približno 450 učencev in dijakov slovenskih šol s Tržaškega, Goriškega (samo Nižja srednja šola Doberdob) in iz Sežane (Osnovna šola Srečka Kosovela). V kategoriji učencev 3. in 4. razreda je nastopilo deset ekip, med starejšimi učenci 5. in 6. razreda (1. razred nižje srednje šole) pa se je pomerilo 13 ekip. Na treh igriščih so od 9. ure dalje potekali napeti petnajstminutni dvoboji, ki so si sledili kot po tekočem traku. Za to sta poskrbela napovedovalka in Marko Meden, odgovoren za projekt. V štirih urah so odigrali več kot trideset tekem, na vsaki sta pravico delila po dva sodnika.

Kvalifikacijam – vsaka ekipa je odigrala dve tekmi – so sledila finalna srečanja. V kategoriji 3. in 4. razredov so v finalu zmagali učenci devinske šole Jurčič, drugo mesto so si zaslužili učenci Pinka Tomaziča iz Trebč, tretji pa so bili učenci osnovne šole Kosovel iz Sežane. V kategoriji 5. in 6. razreda (nekateri tržaške šole so sestavile tudi mešane ekipe, tako da so skupaj nastopili osnovnošolci in srednješolci) pa so prvo mesto osvojili učenci osnovne šole iz Sežane, drugi so bili Nabrežinci Nižje šole Igo Gruden, tretje mesto pa je osvojila ekipa Nižje srednje šole Kosovel iz Opčin. V finale, ki bo 10. maja v Ljubljani, sta se uvrstili oba lokalna zmagovalca (glede na to, da je tekmovanje steklo v Italiji), torej Osnovna šola Jurčič in Nižja srednja šola

la Gruden. Tekmovalnost in borbenost na igrišču pa sta bila le kamenčka v raznolikem mozaiku izkušenj, ki so jih doživeli mladi. Tenu gre namreč dodati še spoštovanje nasprotnika, ki je svoj epilog doživelo s končnim pozdravom, športno navijanje, veselje, in tudi žalost.

Dinamičnost prireditve, v kateri so otroci uživali, saj je igra med dvema ognjema res zelo priljubljena, so popestrile še delavnice. Člani Študijskega centra Melanie Klein so otroke osrečevali z barvanjem obraza, člani Športno kulturnega društva Capoeira Tradição Baiana pa so jih popeljali v svet Capoeire, gibalne veščine iz Brazilije, ki vključuje petje, ples in plesno borilno veščino. Pred zaključkom so vse udeležence nagradili z diplomami in kolajno, vsi so sodelovali tudi na srečevu.

Vse tudi po TV - O prvem letošnjem srečanju projekta ŠKL Med dvema ognjema bo poročala tudi oddaja, ki jo Zveza ŠKL pripravlja že 19 let. Na Kanalu A si bo vsak lahko ogledal prispevek o dogajanju na Opčinah. Oddaja bo na sporedu naslednji petek ob 19.00, ponovitev pa bo v nedeljo ob 10.00. Vse bo dostopno tudi na spletni strani www.skl.si.

Veronika Sossa

**Bnda pro Merlakovih
Walter Malalan**

**Primorski ...
Zmaga!...
tudi v Efezu...
Alenka**

**Dvakrat lep dan
Jure Kufersin**

Tudi letos smo prejeli preko sedemdeset fotografij z različnih koncev sveta. Hvala, drage bralke in bralci, ker ste ponesli Primorski dnevnik v svet. Ker ste ga vkrcali na letalo ali ladjo, ga stisnili v gorniški nahrbtnik ...se s svojim mobilnikom povezali na našo spletno stran in Primorski dnevnik brali tudi na plaži. Hvala, ker ste Primorski brali med potovanjem in »b'ndimo«, ali preprosto na domačem vrtu ali terasi, saj je letošnje počitnice marsikdo preživel doma. Hvala, ker ste si vzeli čas in dali duška svoji domišljiji: nekatere fotografije so res zelo posrečene, čestitamo!

NA POČITNICE S PRIMORSKIM DNEVNIKOM

Vse fotografije so objavljene na naši spletni strani www.primorski.eu.
Hvala vsem za sodelovanje!

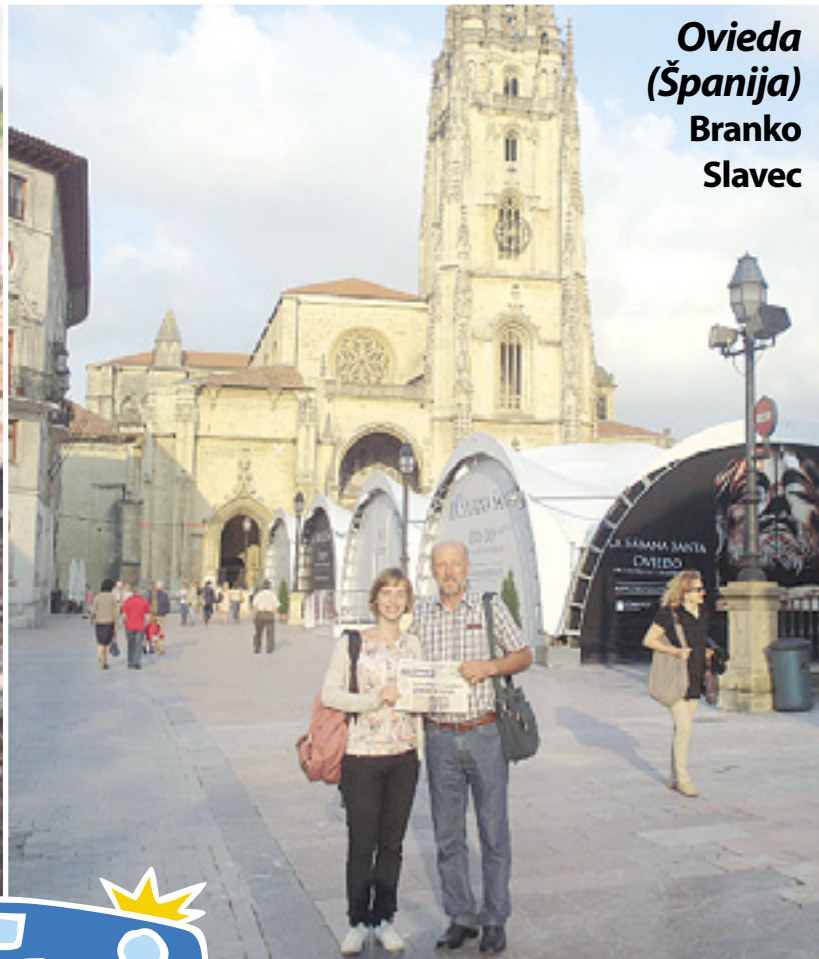
**V
Berlinu
ni tiskane
izdaje
Primorskega,
vendar
si Nikita
pomaga s
tehnologijo...
Franko**

**Heraclea, Bitola, Makedonija
Sergio Ferluga**

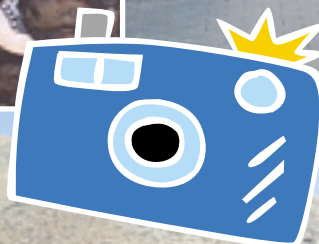
**Ovieda
(Španija)
Branko
Slavec**

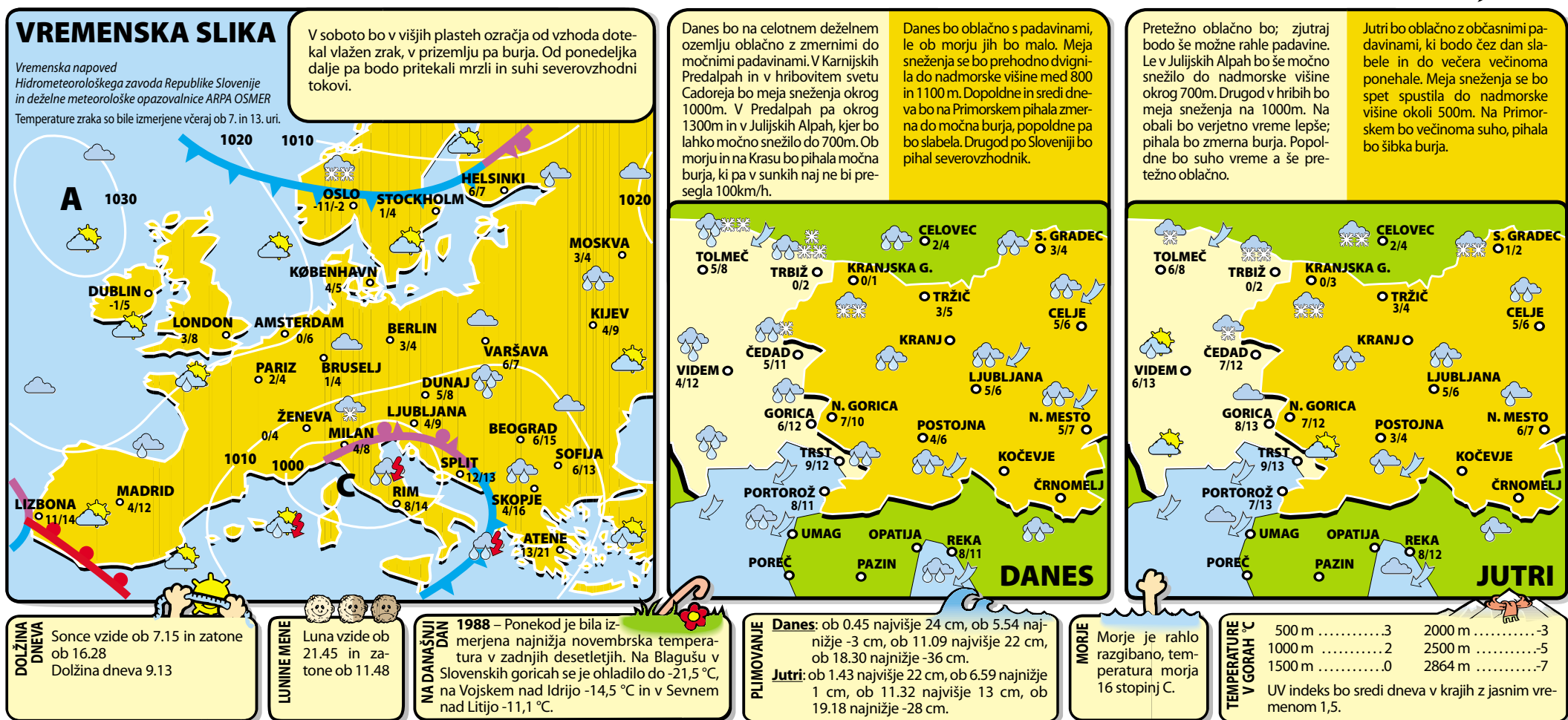
**Kriški otroci
zadnje nedelje
pred šolo pri
morju v
Brojenci
Aljoša Čok**

**Fotoutrip iz Stavrosa, Kreta.
Na fotografiji: Andrejka,
Peščeni mož in Giada.
Giada Giuntoli**

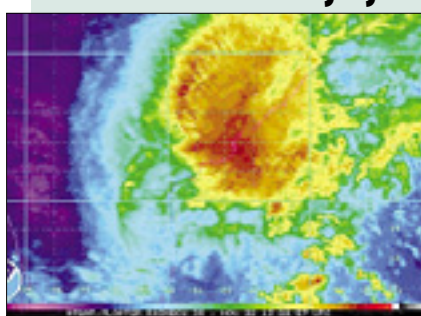

Potniki naj bi med letom lahko telefonirali

WASHINGTON - Predsednik ameriške Zvezne komisije za komunikacije (FCC) Tom Wheeler je v četrtek dejal, da so pravila glede uporabe mobilnih telefonov na letalih zastarela in jih je treba spremeniti. Napoved je naložila na ostro nasprotovanje letalskega osebja, ki si na krovu ne želi klepetav in glasnih potnikov. Wheeler je nekdanji lobist industrije za mobilno telefonijo in želi si, da bi letalske družbe potnikom omogočile, da med poletom uporabljajo mobilne telefone. Med vzletanjem in pristajanjem bi bilo klepetanje po telefonu še vedno prepovedano. Združenje stewardes se je na predlog odzvalo z odločnim nasprotovanjem in trditvijo, da tudi velika večina letalskih potnikov ne želi tega.

Množične evakuacije ljudi zaradi ciklona, ki ogroža Indijo

NEW DELHI - Indiji se približuje ciklon Helen, zaradi katerega se je na jugu države na varno umaknilo okoli 25.000 ljudi. Prebivalce številnih obalnih vasi v indijski zvezni državi Andhra Pradesh so že evakuirali, nekaj pa jih še bodo, so sporočile pristojne oblasti, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Helen naj bi jug Indije dosegla danes z vetrom, ki naj bi pihal s hitrostjo do 120 kilometrov na uro. Vremenoslovci napovedujejo tudi obilne padavine in do 1,5 metra visoke valove. Po ciklonu Phailin je Helen že drugi ciklon, ki bo letos dosegel Indijo.

NEW YORK - Pred 50 leti je bil ubit v Dallasu

Američani so se spomnili na predsednika J.F.Kennedyja

NEW YORK - Američani so se včeraj spomnili 50. obletnice atentata na predsednika Johna F. Kennedyja (JFK), ki ga je v teksaškem Dallasu ubil Lee Harvey Oswald s strelji iz ostrostrelske puške. Osrednje slovesnosti so potekale v Dallasu in na grobu pokojnega na nacionalnem pokopališču Arlington. V Arlingtonu je skupaj z drugimi družinskimi člani klana Kennedy in množico turistov venec na grob položila še zadnja živeča od osemih bratov in sester pokojnika, 85-letna Jean Kennedy Smith. Prišel je tudi pravosodni minister ZDA Eric Holder, predsednik ZDA Barack Obama pa je skupaj z nekdanjim predsednikom Billom Clintonom venec položil že v sredo.

Obama je v četrtek včerajšnji dan odločil kot dan spomina na JFK in pozval Američane, naj slavijo življenje in dediščino izjemnega javnega služabnika s široko vizijo in treznim idealizmom z ustreznimi prireditvami. Med drugim zvonijo cerkveni zvonovi, potekajo minute molka, zastave pa so spuščene na pol droga.

Obama je ukazal spustitev zastav na pol droga in med drugim poudaril, da je bilo pokojnikovo vodstvo v času kubanske raketne krize najboljši primer ameriške diplomacije, pohvalil je Kennedyjev govor v razdeljenem Berlinu in boj za človekove pravice doma s predlogom zakona o državljskih pravicah ter podpisom zakona o enakem plačilu za enako delo ženskam.

Na trgu Dealey v Dallasu, kjer se je končalo življenje mladega predsednika, se je zbralo okrog 5000 ljudi, ki so lahko na video ekrani spremljali podobe iz pokojnikovega življenja in po-

slušali govore nedaleč stran od skladišča šolskih knjig, odkoder je s šestega nadstropja nanj 22. novembra 1963 streljal Oswald.

Slovesno je bilo tudi v domovini Kennedyjevih prednikov na Irskem, kjer je pred ameriškim veleposlaništvom v Dublinu paradiral častna straža z bajoneti na puškah, zunanji minister Irske Eamon Gilmore pa je skupaj z osebnim veleposlaništvom položil venec.

»Predstavljal je ideale Amerike kot glamurozne, pustolovske, idealistične in sposobne države, čeprav seveda temu ni bilo tako. Ljudje so še vedno navdušeni nad njim, ker je bil atentat globoko travmatična izkušnja in obenem nikoli dovolj pojasnjena. Ljudje mislijo, da bi se zgodovina drugače obrnila, če bi bil še živ,« je za STA komentiral profesor politologije z newyorške univerze George Shulman.

»Ljudje si zamišljajo vse živo, mar ni res. Na primer, da bi sprejel zakone o državljskih pravicah. Kennedy je bil grozen glede državljskih pravic,« je dejal Shulman, ki velja za priznanega strokovnjaka na področju rasnega vprašanja v ameriški politiki. »Njegov naslednik Lyndon Johnson je bil glede tega veliko bolj učinkovit, ker je kot nekdanji vodja senatne večine dobro poznal delovanje kongresa.«

»Tudi za fantazijo, da ne bi prišlo do vietnamske vojne, če Kennedy ne bi bil ubit, ni nobenega dokaza. Prav tako da ne bi prišlo do rasnih nemirov.

Atentat je bil velika rana in ljudje se pač vračajo k ranam z neko fantazijo, da bi bilo veliko bolje, če se tisto slabo ne bi zgodilo,« je povedal Shulman, ki Kennedyju vseeno priznava, da je bil boljši od današnjih politikov glede sprejemanja odgovornosti.

TOKIO - V Tihem oceanu

Zaradi izbruha vulkana je nastal nov otoček

TOKIO - Zaradi izbruha vulkana v Tihem oceanu je v japonskih ozelejskih vodah nastal nov otoček. Tovrstnemu fenomenu v deželi vzhajajočega sonca niso bili priča že desetletja. Mali otoček, dolg 200 metrov, se morda ne bo obdržal dolgo, če pa bo na površino prišlo dovolj lave in se bo ta strdila, bi ga lahko Tokio vrisal na zemljevid. Japonska mornarica je v sredo kakih 1000 kilometrov južno od Tokia opazila dim. Tamkajšnja obalna straža je nato potrdila rojstvo otočka na območju otočja Ogasavara. Ladje na območju je posvarila, naj bodo previdne pri plovbi, dokler se izbruh ne ohladi. Na videoposnetkih je bilo iznad otočka videti dim in pepel, navaja francoska tiskovna agencija AFP.

Kot so ob tem pojasnili v japonski agenciji za pomorstvo, se otoček zaradi erozije morda ne bo obdržal dolgo. Če pa bo na površino prišlo dovolj lave in se bo ta strdila, bi ga lahko zabeležili na zemljevidih.

Visok predstavnik japonske vlade Jošihide Suga se je včeraj pošalil, da bi otoček lahko pomenil širitev japonskega morskega ozemlja, pri čemer je imel v mislih diplomatski spor s Kitajsko in Južno Korejo glede lastništva nad drugimi otoki, ki so sicer daleč stran od novega otočka. S podobnimi vulkanskimi izbruhi v 70. in 80. letih minulega stoletja so v japonskih vodah že nastali majceni otoki, ki pa so odtlej deloma ali povsem izginili v oceanu.

Rojstvo novega otoka je bil septembra priča tudi Pakistan. 20 metrov visoko in 90 metrov široko gmoto blata in kamenja je ustvaril močan potres, ki je udaril jugozahod države. Ta fenomen na obali blizu pristanišča Gvadar je poskrbel za veliko začudenje, a strokovnjaki so tako kot na Japonskem dali vedeti, da ni veliko možnosti, da se bo obdržal.

